

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΜΑ' | ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 72.18.308

1/15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1992

ΑΡΙΘ. 11

— ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ —

Ευαγγελίου Δ. Θεοδώρου, Μνήμη τῆς ὁσίας Ὀλυμπιάδος τῆς Διακόνου. — Μητροπ. Γόρτυνος Θεοφίλου, Περιστατικά μὲ στοιχείο τὸν ὀρθολογισμό. — Ἐπισκ. Ἀχελώου Εὐθυμίου, Οἱ φορητὲς εἰκόνες. — Ι.Σ.Κ.Ε., Ἀπάντησι στὸν «Οἰκονομικὸ Ταχυδρόμο». — Ἰω. Φουντούλη, Ἀπαντήσεις σὲ ... ἀπορίες. — Ἀρχιμ. Γ. Π. Στέφα, Ὁ σπουδαιότερος παράγων στὴν πορεία τοῦ ἔθνους... — Ἀρχιμ. Συμ. Π. Κούτσας, Ὁ κληρικὸς καὶ ἡ Ἱερωσύνη του. — Ἀρχιμ. Χρυσ. Π. Ἀβαγιάνοῦ, Ἡ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸν Παῦλο. — Μωϋσέως μοναχοῦ ἀγιορείτου, Ὁ μεγαλύτερος ἱεροκήρυκας τῶν αἰώνων. — Ἀλεξ. Μ. Σταυροπούλου, Ἐν πορείᾳ... — π. Ἀντ. Ἀλεβιζόπουλου, Θέματα αἵρέσεων καὶ κοσμοθεωριῶν. — Παν. Θ. Παπαθεοδώρου, Ἀνδρόνικος Δημητράκοπουλος. — Λάμ. Σκόβτσοβ, Ὁρθόδοξη θεώρηση τοῦ Νηπιοβαπτισμοῦ. — Κων. Κονταξόπουλου, Οἱ 56 ἄγιοι Γεώργιοι τῆς Ὁρθοδοξίας. — Γ. Σπετιώτη, Ἐκκλησία καὶ ἄτομα μὲ εἶδ, ἀνάγκες. — Ν. Κ. Βασιλειάδης, Ὁ εὐαγγελικὸς χαρακτήρας τῆς Ἐκκλησίας. — Νικ. Κ. Δρατσέλλας, Ἡ Ἐκκλήρη πρὸς φωτιζομένους. — Φ.ς, Τὸ βιβλίον. — Ἐπίκαιρα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθήναι, Ἰαζίου 1 — Τηλέφ.
72.10.734 ● Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης
Μιχαήλ, Ἀριστοτέλους 179,
112 51 Ἀθήναι.

ΜΝΗΜΗ ΤΗΣ ΟΣΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΔΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΚΟΝΟΥ

Τὰ ἐκκλησιαστικὰ Δίπτυχα καὶ Ἡμερολόγια μᾶς ὑπενθυμίζουν, ὅτι τὴν 25ῃ Ἰουλίου ἐορτάζουμε τὴ μνήμη τῆς ὁσίας Ὀλυμπιάδος τῆς διακόνου (365 ἕως 408/409), ἡ ὁποία ἐορτάζεται καὶ ἀπὸ τοὺς Ἀντικατολὺς τὴν 17ῃ Δεκεμβρίου. Νεωτάτη ἐγινε σύζυγος τοῦ Ἐπαρχοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Νεβριδίου. Σὲ λίγους μῆνες πέθανε ὁ σύζυγός της. Τότε ἀντίταξε ἐπίμονη καὶ σταθερὴ ἄρρησι σὺς πιέσεις τοῦ αὐτοκράτορος Θεοδοσίου νὰ παντρευτῇ τὸν συγγενῇ του Ἐλπίδιο. Προτίμησε νὰ ἀφιερωθῇ ὁλοκληρωτικὰ σὺς διακονικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας. Ἄν καὶ ἦταν πολὺ νέα, χειροτονήθηκε διακόνισσα ἀπὸ τὸν προκατόχου τοῦ Χρυσόστομου Ἀρχιεπίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως Νεκτάριο. Χρησιμοποίησε τὴν ιερὰς περὶ τοῦ σὺς ἔργα τοῦ ἐλέους καί, διὰ πέθανε ὁ Νεκτάριος, ἐγινε πιστὴ καὶ ἀρωσιωμένη πνευματικὴ θυγάτηρ καὶ συνεργάτις τοῦ Ἰωάννου Χρυσόστομου. Σώζονται 17 ἐπιστολές του, πὺς τῆς ἔγραψεν ἀπὸ τὴν ἐξορία, ἀπευθυνόμενος «τῇ αἰδεσιμωτάτῃ καὶ θεοφιλοτάτῃ διακόνῃ Ὀλυμπιάδῃ». Κατὰ τοὺς διωγμοὺς ἐναντίον τῶν ὁπαδῶν του πέθανε — πικρὰ ἐξόριστος — σὺς Νικομήδεια.

Ὁ ἐπίσκοπος Ἐλενοπόλεως Παλλάδιος (365 - 431) σὺς «Λαυσαϊκὴ Ἱστορία» του ἐξιστορεῖ ὅτι ἡ Ὀλυμπιάς «ἠποστήριξε τὴν τάξι τῶν χηρῶν» φρόντιζε γιὰ τὴν ἀνατροφή τῶν ὁρφανῶν προστάτευε τὴ γερωνικὴ ἡλικία ἐπισκοπία τὸς ἀσθενεῖς συμπενοθοῦς μὲ τοὺς ἁμαρτωλούς· ὁδηγοῦσε αὐτούς, πὺς εἶχαν ἐκτραπῇ ἀπὸ τὴν εὐθεία ὁδὸ· ἐδειχνε ἔλεος πρὸς ὅλους· ἐκδήλωνε χωρὶς περιορισμὸν οἶκο πρὸς τοὺς πτωχοὺς... κατήχησε πολλὰς γυναῖκες, πὺς ἦταν ἄπιστες... Ἀπελευθέρωσε πληθὸς σκλάβων... Εἶχε τὴν τιμὴ νὰ ὁμολογήσῃ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας... Γι' αὐτὸ ὅσοι εὐσεβεῖς κατοικοῦν σὺς Κωνσταντινούπολι, θεωροῦν τὴν ζωὴ της ὡς ζωὴν ὁμολογητρίας...» (Migne Ἐ.Π. 34, 1249 - 1950). Κατὰ τὴν μαρτυρία αὐτοῦ τοῦ Χρυσόστομου, ἡ Ὀλυμπιάς «ἐκ πρώτης ἡλικίας οὐκ ἐπαύσατο τρέφουσα πενῶν τὸν Χριστόν, διπῶντα ποτίζουσα, γυνὸν ἐνδύουσα, ξένον συνάγουσα, ἀρρωστοῦντα ἐπισκοποῦσα, πρὸς δεδεμένον ἀπισθῶσα» (Migne Ἐ.Π. 52, 567).

Σημαντικὴ ὑπῆρξεν ἡ ἀκτινοβολία τοῦ προσωποῦ παραδείγματός της σὺς τάξεις τῶν διακονισσῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀνάμεσα σὺς ὁποῖες ξεχώριζαν τόσοσ ἡ Σιλβίνα, ἡ Πενταδία, ἡ Πρόκλα, ἡ Ἀμπρούκη καὶ ἡ Σαβινιανή, ὅσοσ καὶ οἱ

ΑΠΟ ΤΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΕΝΟΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ*

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γόρτυνος
καὶ Μεγαλοπόλεως κ. ΘΕΟΦΙΛΟΥ

10. ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΜΕ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΤΟΝ ΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟ

Τις δυσκολίες στὸν γάμο, πολλές φορές τὶς βλέπομε καὶ σὲ ζευγάρια μορφωμένων συζύγων, ὅταν αὐτοὶ δὲν εἶναι χριστιανοί. Διότι κατέχουν κάτι φορές μία μόρφωση ποὺ τοὺς ὑπηρετεῖ ἀρνητικά, γιὰ νὰ πετύχουν μιὰ συμβίωση ἀρμονική. Τὸ φαινόμενο τῶν τέτοιων μορφωμένων, ποὺ παρουσιάζεται κυρίως στοὺς ἄντρες εἶναι, στὴν πόλη, περισσότερο συνηθισμένο. Ζητοῦν, ἐπιδιώκουν καὶ ἐπιχειροῦν ὅλα νὰ τὰ λύσουν μετὴν μόρφωσή τους, μετὴν λογικὴ καὶ «μὲ ὅλα τὰ χειροπιαστά» ὅπως λένε. Τελευταῖα ἔχουν οἱ τέτοιοι πληθύνει. Σχεδιάζουν καὶ ἐνεργοῦν μόνο μετὸ μυαλό, χωρὶς καμιά συνεργασία σκέψεως, γνώσεως, μετὴν καρδιά, μετὴν πίστη. Εἰ δυνατόν καὶ στὸ συναίσθημα νὰ ἐπιβάλλουν σιωπὴ. Καὶ φυσικὰ ἀστοχοῦν κάποια στιγμή, ὅταν μάλιστα ἔχουν σύντροφο πιστὸ καὶ συναισθηματικὸ.

Οἱ τέτοιοι σχεδιάζουν πάντοτε μετὰ βάση τὸ χρῆμα καὶ τὴν γνώση ποὺ εἶναι καὶ χειροπιαστά. Κι ὅταν ἀκόμα σχεδιάζουν τὸν γάμο, τὸ χρῆμα, ἡ περιουσία, ἡ ὁμορφιά, ἔχουν τὸν πρῶτο λόγο. Συχνὰ τὸν μοναδικό. Φαίνεται αὐτὸ καθαρὰ καὶ ὅταν ἀπορρίπτουν πρόταση γάμου, καὶ τότε ποὺ κάνουν ἐκλογή. Τὰ μετροῦν ὅλα μετὸ «ὑποδεκάμετρο». Ἔχει χρήματα; Ἔχει μόρφωση; Ἔχει ὡραιότητα; Μπορεῖ νὰ φτιάσει οἰκογένεια εὐτυχισμένη; Καὶ πὼς εἶναι στοιχεῖα σημαντικά καὶ ἀξιόλογα αὐτὰ τὰ τρία, κανεὶς δὲν τὸ ἀμφισβητεῖ. Φτάνουν ὅμως αὐτὰ μόνο; Δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλα προσόντα καὶ νὰ λείπει κάποτε τὸ πρῶτο ἢ τὸ δεύτερο ἢ τὸ τρίτο, ἢ καὶ τὰ δύο ἀπὸ τὰ τρία, ἀκόμα καὶ ὅλα αὐτὰ καὶ νὰ μπορεῖ ἓνας γάμος νὰ πετύ-

χει ὅταν συνδυάσει κανεὶς, καλὸ χαρακτήρα, πνεῦμα δημιουργικὸ, καλὴ διάθεση, πίστη χριστιανική, ὡραία αἰσθήματα; Μπορεῖ νὰ πετύχει ἓνας γάμος μετὰ ὅλα αὐτὰ τὰ τελευταῖα, καὶ ἔχοντας καὶ αὐτὰ τὰ τρία καὶ ἓνα ἢ δύο ἀπ' αὐτά.

Μιὰ συζήτηση πατέρα καὶ κόρης γιὰ τὸν μέλλοντα γάμο της ποὺ συνέλαβα μιὰ φορά.

—Πρέπει νὰ καταλάβεις καλὰ κόρη μου, πὼς εἶναι πολλὰ ποὺ δὲν τὰ γνωρίζεις. Καὶ προκειμένου περὶ τοῦ γάμου σου. Τὸν πρῶτο λόγο τὸν ἔχουν αὐτὰ ποὺ κάνουν τὸν ἄνθρωπο εὐτυχισμένο, πρέπει πρῶτα νὰ ψάξωμε καὶ νὰ ξεριζώσωμε αὐτὰ ποὺ μποροῦν νὰ φέρουν τὴν δυστυχία. Κι ἓνα ἀπ' αὐτὰ εἶναι ἡ στέρηση. Εἶναι ἡ φτώχεια, ἡ μιζέρια.

—Ὅλα αὐτὰ πατέρα τὰ καταλαβαίνω. Καὶ τὸ πρῶτο ποὺ παραδέχομαι εἶναι πὼς δὲν ἔχω τὴν πείρα καὶ τὴν γνώση. Νὰ κάμω ἓνα γάμο καὶ νὰ στεροῦμαι τὸ καθημερινό, καὶ αὐτὸ τὸ καταλαβαίνω. Μικρὴ εἶμαι, μπορῶ ὅμως καὶ ἐγὼ νὰ κρίνω. Ἐσὺ σχεδιάζεις γιὰ μένα ἓνα γάμο μετὰ γαμπρὸ πλούσιο. Τὰ πλούτη εἶναι ἓνα μέσο γιὰ νὰ ζεῖ κανεὶς χωρὶς νὰ στερεῖται τὰ ἀγαθὰ τῆς ζωῆς. Τὰ ὁποῖα ὅμως ὕλικά ἀγαθὰ δὲν εἶναι καὶ τὰ μόνα ποὺ χρειάζονται. Μπορεῖ καὶ ἓνας φτωχὸς καὶ ἐργατικὸς νὰ ἔχει καλὸ χαρακτήρα, νὰ ταιριάζει καὶ μετὴν ἡλικία μου, καὶ νὰ μὲ κάνει περισσότερο εὐτυχισμένη.

—Αὐτὸ εἶναι λοιπόν. Σοῦ φαίνεται μεγάλος γιὰ ἄντρας σου ὁ ὑποψήφιος ποὺ σοῦ προτείνω. Καὶ πὼς εἶναι λίγο μεγαλύτερός σου εἶναι ἀλήθεια. Πάντα ὅμως ὁ ἄντρας ἐπειδὴ ὠριμάζει ἀργότερα, δὲν πειράζει νὰ εἶναι λίγο μεγαλύτερος ἀπὸ τὴν κοπέλα.

—Ναί, πατέρα. Νὰ εἶναι τέσσερα - πέντε χρόνια καὶ ἔξι καὶ ἑπτὰ. Νὰ μὴν εἶναι ὅμως δέκα πέντε καὶ εἴκοσι. Νὰ μὴν τὰ μετράς ὅλα μετὸ χρῆμα καὶ μετὸ

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 180 τοῦ ὑπ' ἀρ. 10 τεύχους.

μοναχὲς - διακόνισσες Ἑλισσάνθια, Μαρτυρία καὶ Παλλαδία, ποὺ εἶχαν ἀναλάβει τὸ διακονικὸ ἔργο μέσα στὸ γυναικεῖο μοναστήρι, ποὺ ἰδρύθηκε ἀπὸ τὴν δόξια Ὁλυμπιάδα κοντὰ στὸν ναὸ τῆς ἁγίας Σοφίας. Ἐκεῖ καθήκοντα ἡγουμένης ἀσκοῦσε ἡ ἰδία.

Μήπως τὰ γεγονότα αὐτὰ ὑπενημίζουν, ὅτι σὲ πολλὰ γυναικεῖα μοναστήρια θὰ ἔπρεπε νὰ χειροτονῶνται οἱ ἡγούμενες καὶ μερικὲς μοναχὲς ὡς διακόνισσες; Αὐτὸ ἴσως θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι τὸ πρῶτον

δῆμα πρὸς ἀξιοποίησιν τοῦ ὑπ' ἀρ. 32 συμπεράσματος τοῦ «Διορθοδόξου Θεολογικοῦ Συνεδρίου», ποὺ τὸ 1988 κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Ἱ. Συνόδου τοῦ Σεπτιοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου συγκλήθηκε στὴν Ρόδο πρὸς ἐξέτασιν τῆς θέσεως τῆς γυναίκας μέσα στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Κατὰ τὸ συμπέρασμα αὐτό, «ἡ ἀποστολικὴ τάξις τῶν διακονισσῶν πρέπει νὰ ἀναβιώσῃ».

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ζῶγι, γιατί πολλά δὲν μετροῦνται καὶ δὲν ζυγιάζονται. Τὸ σκεπτικὸ τὸ δικό σου, αὐτὸ τοῦ ὀρθολογιστῆ, ἔχει μιὰ βάση καὶ ὅταν τὸ βλέπει κανεὶς μὲ τὰ μάτια τὰ δικά σου στέκει. Ὅμως ἐνῶ κάποιος ἄλλος ἀντιπαρτάσσει καὶ ἀποψη διαφορετικῇ, ὅταν ἀντιτάσσει τὴν δική του λογικὴ ἂν θέλεις, κι αὐτὴ στέκει. Γι' αὐτὸν ποὺ προβάλλει τὴν ξερὴ δική του λογικὴ κι ἀγνοεῖ κάποτε ἄλλους βασικοὺς παράγοντας, τῶν ἄλλων τὸ σκεπτικὸ τὸ θεωρεῖ ρομαντισμό.

—Ναί, μὴν διαμαρτύρεσαι, τώρα συζητοῦμε. Δὲν σοῦ ἔδωσα τὴν τελικὴ ἀπάντησή μου, τὴν ἄρνησή μου ἂν θέλεις. Ἐσύ, ὅταν σοῦ λέει κανεὶς πὼς δύο ἄνθρωποι ταιριάζουν, ποὺ εἶναι τίμιοι καὶ ἐργατικοί, ποὺ πιστεύουν στὸν ἑαυτὸν τους, στὴν καλὴ διάθεσή τους, ποὺ ἐπικοινωνοῦν καὶ μὲ τὴν καρδιά τους ἁρμονικά, ἂν σοῦ ποῦν ὅτι τὸν θεωροῦν ὠραῖο καὶ τὸν ἀγῶνα τους γιὰ νὰ δημιουργήσουν ἀπὸ δικό τους, τὸ θεωρεῖς ρομαντισμό.

—Καὶ δὲν εἶναι κόρη μου; Ἀγῶνας καὶ ἄγχος γιὰ τὸ ψωμί, γιὰ τὶς ἀνάγκες τῶν παιδιῶν γιὰ τὸ νοίκι, γιὰ τὶς διακοπές σας τὸ καλοκαίρι.

—Δὲν ἔχει πάντα θέση ἡ ψυχρὴ λογικὴ πατέρα. Ἄς ποῦμε πὼς κάνω ἓνα πλούσιο γάμο. Μὲ σύζυγο ποὺ μοῦ τὰ ἐξασφαλίζει ὅλα αὐτά, χωρὶς τὴ δική μου συμβολή σὲ τίποτα, χωρὶς συμμετοχὴ δική σου, νομίζεις θὰ νοιώθω ἄνετα κοντά του; Ἐκεῖνος θὰ ἔχει τὴν αἴσθησι ὅτι μοῦ προσφέρει τὰ πάντα. Μπορεῖ καὶ νὰ πιστεῦει πὼς ἐγὼ στὸ σπίτι δὲν προσφέρω τίποτα. Εἶναι τουλάχιστον κι ἐνὸς κάποιου ἐπιπέδου, νὰ μὴν τὰ μετράει ὅλα μὲ τὸ χρῆμα του, μὲ τὸ δικό του ἀτοῦ; Στὶς τέτοιες περιπτώσεις πατέρα, δὲν εἶναι. Δὲν ζητᾷ μιὰ τῆς ἀναλόγου ἡλικίας μ' αὐτόν, κι ἂς εἶναι καὶ πτωχή. Ζητᾷ μιὰ νεαρωτάτη κι αὐτὸς παραθέτει τὰ πλούτη του.

—Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει αὐτὲς οἱ σκέψεις σου εἶναι καὶ τὸ σκηνικὸ καὶ τὸ φρόντο γιὰ τὴν ἄρνησή σου.

—Ὅχι πατέρα. Θὰ συζητήσουμε τὸ θέμα γιὰ τὸ γάμο μου καὶ σὲ συνδυασμὸ καὶ μὲ τὴν ἄλλη περίπτωσι. Τὴν ὁποία ὅμως ἐδήλωσες ὅτι δὲν τὴν κλείσαμε. Ὑπάρχει ἓνας νέος, προκομμένος, τεχνίτης, χωρὶς μεγάλη μόρφωση, ἐργατικὸς ὅμως καὶ πέντε χρόνια μεγαλύτερος ἀπὸ μένα. Ἐτοιμος ν' ἀνοίξει σπίτι μὲ καλὲς προοπτικὲς καὶ γνωστὸς σὲ ὅλους μας. Ἐξακολουθεῖ ἡ περίπτωση νὰ εἶναι συζητήσιμη. Δὲν ζητᾷ ἐκ τῶν προτέρων τὴν συγκατάθεσή σου, χωρὶς νὰ συζητήσουμε τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ. Βέβαια τὸ ὁμολογῶ πὼς ἡ νέα αὐτὴ περίπτωση δὲν μὲ συγκινεῖ καθόλου.

—Σὰ νὰ λέμε, αὐτὸν τὸν ἀγαπᾷς καὶ τὸν παίρνεις μὲ κλειστὰ τὰ μάτια. Ἀκολουθεῖς τὸ νέο πνεῦμα τῆς

ἐποχῆς «τὸν ἄντρα μὲ τὸν ὁποῖον θὰ ζήσω ἐγὼ θέλω μόνη μου νὰ τὸν διαλέξω». Ξέρομε ὅμως τί κακὸ γίνεται μὲ τὸ νέο αὐτὸ πνεῦμα.

—Οὔτε καὶ σ' αὐτὸ ἔχεις δίκαιο πατέρα, γιατί ξέρεις τὸ πνεῦμα μου σ' αὐτὰ τὰ θέματα. Ἐγὼ προτιμῶ τὴν βασιλικὴ ὁδὸ. Οὔτε ὁ πατέρας ἐρήμην τῆς κόρης νὰ ἐκλέξῃ τὸ γαμπρὸ γι' αὐτὸν μὲ βάση τὸ παλαιὸ δικό του πνεῦμα, οὔτε ἡ κόρη ν' ἀγνοεῖ τὴν ὑπαρξὴ τοῦ πατέρα, τὴν ἀνάγκη τῆς πείρας του, καὶ τυφλὴ ἀπὸ κάποιο αἰσθημᾶ της νὰ μὴν λογαριάζει κανέναν. Σὲ μένα τὸ ξέρεις καλὰ πὼς ἡ λογικὴ ἐλέγχει τὴν καρδιά μου καὶ ἡ καρδιά μου ἐλέγχεται ἀπὸ τὴν λογικὴ μου. Ὑπάρχει βέβαια μιὰ συμπάθεια, μιὰ σχέση, ἐλεγχομένη ὅμως ποὺ δὲν πρόκειται νὰ προχωρήσει ἐρήμην τῶν δικῶν μας, τῶν γονέων μας, τῆς γνώμης τους καὶ τῶν ἀπόψεών τους.

Κι ἐμεῖς νὰ μὴν ἀγνοήσουμε τὴν δική σας ἀποψη, κι ἐσεῖς νὰ μὴν παραβιάσετε τὰ δικά μας δικαιώματα καὶ τὰ αἰσθημᾶτά μας ἀκόμα. Γίνεται πατέρα νὰ συνηθίσω στὴν ἰδέα πὼς ὑποχωρῶ στὴν σκέψη νὰ κτίσω μιὰ εὐτυχία μ' ἓναν νέο ποὺ γνωρίζω κι αὐτὸν καὶ τὴν οἰκογένειά του, ἐργατικὸ καὶ μὲ καλὴ γνώμη. Κι ἐσεῖς τὸν γνωρίζετε. Δὲν σᾶς συζητῶ γιὰ κάποιον ποὺ ἐγὼ μὲν συμπαθῶ, σεῖς ὅμως δὲν πιστεύετε πὼς μποροῦμε νὰ κτίσουμε ἓναν εὐτυχισμένον γάμο. Καὶ ἀντιπαραθέτετε ἓναν ἄλλο ποὺ γι' αὐτὸν ξέρω μόνο πὼς ἔχει πολλὰ χρήματα, τὸν ἔχω δεῖ δυὸ τρεῖς φορὲς, δὲν τὸν ἔχω καθόλου συναναστραφεῖ καὶ πὼς εἶναι δεκαπέντε χρόνια μεγαλύτερός μου.

... ..

Ἐπεκράτησε ἡ γνώμη τῆς κόρης, γιατί καὶ ὁ πατέρας μὲ τὸν ὀρθολογισμό του λύγισε. Συμφώνησε μαζί της καὶ ἡ μητέρα. Μὲ τὸν διάλογο ποὺ εἶχε κι ἐκείνη μὲ τὸν ἄντρα της.

—Ἐσὺ Στράτο μου, σκέπτεσαι ὀρθολογικά, πάντα. Κι ὅμως ἀντιφάσκεις. Ἄσχημα περάσαμε ἐμεῖς; Φτωχὰ δὲν ξεκινήσαμε; Συνέβαλα κι ἐγὼ καὶ δόξα τῷ Θεῷ, ὅλα τὰ ξεπεράσαμε, τὰ δυὸ μας παιδιά πῆγαν στὸ Σχολεῖο, τότε ποὺ ξεπεταχτήκανε, ἐργάστηκα κι ἐγὼ στὸ γραφεῖο τοῦ ἐμπορίου σου, τὴν θέση σου σὲ λίγο τὴν πῆρε ἡ κόρη μας, ἔβγαλε τὴν Ἀκαδημία τὸ παιδί μας, ἀγωνιστήκαμε κι ἔχω κι ἐγὼ τὴν εὐχάριστη αἴσθησι πὼς βοήθησα. Ἄν ἦσουν πλούσιος κι ἐγὼ φτωχή, μπορεῖ καὶ νὰ μὴν εἴμαστεν μιὰ τόσο εὐτυχισμένη οἰκογένεια.

—Ὅσο θυμᾶμαι ὅμως τὴν ἀγωνία ποὺ περάσαμε μέχρι ν' ἀποκτήσουμε δικό μας σπίτι.

—Καὶ νὰ μὴν ἀποκτούσαμε Στράτο μου, εἴχαμε μιὰ καλὴ σειρά. Σὲ ὅλα τὰ βρῖσκαμε. Καὶ τὸ σπίτι μὲ τὰ παιδιά μας, ἦταν ὅση γιὰ σένα. Ἀλλάξαν

4. ΟΙ ΦΟΡΗΤΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ

Τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Ἀχελώου
κ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Ἡ φορητὴ εἰκόνα διαδραματίζει οὐσιαστικὸ ρόλο στὴν πνευματικότητα τῶν Ὁρθόδοξων. Οἱ φορητὲς εἰκόνες τοῦ Χριστοῦ, τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν Ἀγίων ἀφθογῶν τόσο στοὺς ναοὺς ὅσο καὶ στὰ σπίτια τῶν ὀρθόδοξων χριστιανῶν. Στὸ Εἰκονοστάσι τοῦ σπιτιοῦ, κάθε ὀρθόδοξη οἰκογένεια, ἀποθησαυρίζει διάφορες φορητὲς εἰκόνες, μερικὲς μάλιστα ἀπὸ τίς ὁποῖες ἀποτελοῦν οἱ κοινότητες καὶ κεκλημένα, εἰκόνες εὐλαδῶν γονέων, πάππων καὶ προπάππων.

Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι οἱ παλαιὲς φορητὲς εἰκόνες, πρὶν ἀπὸ τὸν 20ὸν αἰῶνα, εἶναι ὅλες ἀγιογραφίαι, εἶναι δηλαδὴ ζωγραφημένες μὲ τὸ χέρι, πάνω σὲ ξύλο, ἀπὸ ἐπώνυμους καὶ ἀνώνυμους ἀγιογράφους. Οἱ παλαιὲς αὐτὲς εἰκόνες εἶναι ἔργα τέχνης, γνήσιες αισθητικῆς ποιότητας καὶ μεγάλης καλλιτεχνικῆς ἀξίας.

Στὸ τέλος ὅμως τοῦ 19ου καὶ ἀρχὲς τοῦ 20οῦ αἰῶνα, ἡ αισθητικὴ ποιότητα τῶν φορητῶν εἰκόνων ὑπέστη κατακόρυφη καθίζηση. Σὲ τοῦτο συνέτελεσαν οἱ ἐξῆς παράγοντες: πρῶτον, ἡ διακοπὴ τῆς ὀρθόδοξης εἰκονογραφικῆς παράδοσης πρὸς συνέθλη ἀμέσως μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση τοῦ Ἑθνους (1830). Ἡ μανία ἐξευρωπαϊσμοῦ τῆς Χώρας μας πρὸς χαρακτηρίζε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα τὴν ἐγκατάλειψη τῆς ὀρθόδοξης εἰκονογραφικῆς τέχνης, ἀλλὰ καὶ τὴν καταστροφικότητά της, ὡς τέχνης μεσαιωνικῆς καὶ ὑπο-

δεέστερης. Ὡς ἐκ τούτου, οἱ ὀρθόδοξοι ἀγιογράφοι σιγά - σιγά ἐξέλειπαν, ἐνῶ ἀντίστοιχα ἄρχισαν νὰ ζωγραφίζονται εἰκόνες σύμφωνα μὲ τὰ ζωγραφικὰ πρότυπα τῆς δυτικῆς τεχνοτροπίας. Δεύτερον, ἡ ἐν τῷ μετὰ ἀνακάλυψη τῆς τυπογραφικῆς ἀναπαραγωγῆς ἐγχρωμῶν εἰκόνων (λιθογραφία, φωτοτυπογραφία κ.λπ.). Μαζὶ μὲ τίς ἐγχρωμὲς φωτογραφίας, ἄρχισαν νὰ ἐκτυπώνονται σὲ χαρτὶ καὶ σὲ πολλὰ ἀντίτυπα καὶ εἰκόνες. Ἔτσι οἱ ναοὶ καὶ τὰ σπίτια τῶν ὀρθόδοξων γέμισαν ἀπὸ χάρτινες, τυπωμένες εἰκόνες.

Εὐτυχῶς ὅμως, ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 20οῦ αἰῶνα, ἡ ὀρθόδοξη ἀγιογραφικὴ παράδοση ἄρχισε νὰ ἀναβιώ-ναι καὶ πάλι, χάρις στὴν προσωπικὴ πρωτοβουλία καὶ ἀκτινοβολία τοῦ χαρισματοῦχου μικρασιάτη ἀγιογράφου καὶ δασκάλου Φ. Κόντογλου καὶ τὴν ταυτόχρονη ἀναγέννηση τῆς ὀρθόδοξης ἐλληνικῆς θεολογικῆς σκέψης. Ἔτσι, σήμερα, στὸ τέλος τοῦ 20οῦ αἰῶνα, ἡ ὀρθόδοξη εἰκονογραφικὴ τέχνη ἔχει ἀπόλυτα ἀποκατασταθεῖ στὸν ἐλληνορθόδοξο χῶρο καὶ τόσο οἱ ναοὶ τῆς Χώρας μας ὅσο καὶ οἱ φορητὲς εἰκόνες ἀγιογραφοῦνται ξανά ἀπὸ ἐπώνυμους καὶ ἱκανότατους ἀγιογράφους¹.

1. Ἡ ὀρθόδοξη εἰκονογραφία κατέχει κεντρικὴ θέση στὴν Ἀνώτατη Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Μετσόβου Πολυτεχνείου Ἀθηνῶν, ὑπὸ τὴν ἐποπτεία τοῦ καθηγητοῦ κ. Ντίνου Εὐνόπουλου. Ἡ ὀρθόδοξη ἀγιογραφία καλλιεργεῖται ἰδιαίτερα στὶς ἱερὲς Μονὲς τῆς Χώρας μας καὶ τὸ Ἅγιον Ὄρος. Μέσα στὰ σιωπηλὰ κελλιά τῶν μοναστηρίων μας, μοναχοὶ καὶ μοναχές ἀγιογραφοῦν εἰκόνες ὕψους αἰσθητικῆς ποιότητας. Σχολές

καὶ οἱ καιροί. Καὶ οἱ σημερινοὶ νέοι μπορεῖ ν' ἀλλά-ξανε. Ἡ κόρη μας ἄλλαξε πρὸς τὸ καλλίτερο. Ἔγινε πιὸ ἐνθουσιώδης, πιὸ οἰγουρη γιὰ τὸν ἑαυτὸν της ἀπὸ μένα. Οὔτε καὶ προβλήματα μᾶς δημιούργησε μὲ τὸν τρόπο καὶ τὸ σκεπτικὸ πρὸς κάποτε τοποθετεῖται στὴν ζωὴ. Τὴν κρίσιμη ἡλικία μὲ τὸ ἐπαναστατικὸ του περνάει, τώρα καὶ ὁ Γιάννης γιατί νὰ μᾶς φοβίζει. Ἐσὺ τὴν συγκρίνεις μὲ τὸν Γιάννη καὶ γι' αὐτὸ ἀνησυχεῖς. Ἐκεῖνος ἐξέφρασε τὸν ἐνθουσιασμό του μὲ τὴν ἄρνηση τῆς Ξένης τῆς ἀδελφῆς του γιὰ τὸν ὑποψήφιό σου, κι ἐσὺ νομίζεις ὅτι συμβολίζει καὶ ἡ Ξένη τὴν δική του σύγχρονη ἀντίληψη τῶν νέων γιὰ τὸν γάμο. Καὶ σὲ πείραξε λίγο καὶ σὲ φοβίζει μὲ τὸ φαινόμενο πρὸς μοιάζει μὲ πολλὰ μαζί του ἡ Ξένη.

Λάθος ἄντρα μου, τὰ παιδιά εἶναι φίλοι. Ἐπιδρᾷ ἡ Ξένη μας καὶ στὸν Γιάννη μὲ τὴν προσωπικότητά της καὶ θὰ τὸν φέρει στὸ δρόμο καὶ στὸ σκεπτικὸ τὸ δικό της. Εἶναι καὶ διαφορετικὴ φύση ὁ Γιάννης. Εἶδες πρὸς ἔπαψε ν' ἀντιδρᾷ μὲ τίς πολλὲς συζητήσεις μαζί της καὶ στὰ θέματα τῆς πίστεως; Εἶχε μεσάνυχτα ἀπὸ χριστιανοσύνη ἀπὸ σχέση μὲ τὴν Ἐκκλησία. Ἦδη τὸν βλέπω πρὸς προβληματίζεται πρὸς τὸ παρόν. Δὲν ἐπαναστατεῖ στὶς ἰδέες τῆς ἀδελφῆς του καὶ δὲν ἐπιτίθεται σὰν πρῶτα. Τώρα ἀπλῶς ἀντιδρᾷ. Τὸν ἔπεισε πρὸς ἡ λογικὴ πρέπει νὰ συνεργάζεται ἀρμονικὰ καὶ μὲ τὰ αἰσθήματα, συνεπῶς καὶ μὲ τὴν καρδιά καὶ μὲ τὴν πίστη.

(Συνεχίζεται)

οί όποιοί άρχισαν και πάλι νά πληθύνονται στόν άγιασμένο τούτο τόπο.

Ένω όμως ή καλλιτεχνική και αισθητική ποιότητα τών άγιογραφιών και τών φορητών εικώνών έχει ικανοποιητικά βελτιωθεί, έν τούτοις οί χάρτινες εικόνες άφθονούν και έξακολουθούν νά κυκλοφορούν ευρύτατα στους ναούς, τά παρεκκλήσια, τά έξωκλήσια και τά σπίτια τών όρθοδόξων. Οί χάρτινες εικόνες, ιδίως αυτές τών άρχών του αιώνα, έχουν τά έξής μειονεκτήματα: πρώτον, είναι χαμηλής ποιοτικής άξίας. Η έκτύπωσή τους πάνω σέ χαρτί και ή μηχανική άναπαραγωγή τους σέ χιλιάδες αντίγραφα είναι στοιχεία που υποβιβάζουν την ποιοτική τους άξία. Δεύτερον, εκφράζουν συνήθως λαϊκές θρησκευτικές και θεολογικές άντιλήψεις², μερικές δέ από αυτές, τρίτον, έχουν άντορθόδοξο περιεχόμενο³ ή είναι δυτικής τεχνοτροπίας. Για όλους αυτούς τούς λόγους, οί χάρτινες εικόνες πρέπει σιγά σιγά νά εκλείψουν.

Ένα άλλο αισθητικό κυρίως πρόβλημα που πρέπει νά αντιμετωπισθεί είναι ή συσσώρευση χάρτινων εικώνών στους ναούς⁴. Με ειδικές οδηγίες τών Μητροπολιτών, όλες αυτές οί εικόνες πρέπει νά συγκεντρώνονται και νά άχρηστεύονται, κατά την τάξη της Έκκλησίας⁵.

Τό πιο όμως σημαντικό στό θέμα αυτό είναι ή σχετική άγωγή του όρθοδόξου λαού. Μιά προσπάθεια άγωγής του χριστιανικού πληρώματος, σχετικά με την άξία και τη σημασία τών φορητών εικώνών, μπορεί νά γίνει και σέ θεωρητικό και σέ πρακτικό επίπεδο.

Στό θεωρητικό επίπεδο, οί ιερείς, οί ιεροκήρυκες

και οί θεολόγοι καθηγητές νά αναπτύσσουν τη σημασία τών εικώνών ως μέσων επικοινωνίας με τόν Θεό και τούς Άγίους και ως άγωγών της θείας Χάριτος. Στο πρακτικό επίπεδο, δυνατότητα άγωγής προσφέρει ή εύλαδής συνήθεια τών όρθοδόξων νά προσκομίζουν στο ναό κάθε καινούρια φορητή εικόνα, «για νά άγιασθεί», πριν την τοποθετήσουν στο Εικονοστάσι του σπιτιού. Η Τάξη μάλιστα της Έκκλησίας προβλέπει την άνάγνωση και ειδικής Εύχης από τόν ιερέα, «έπί ιστορηθείσης καινής εικόνας»⁶. Η διαδικασία λοιπόν αυτή δίνει τη δυνατότητα στόν ιερέα νά πληροφορεί τούς πιστούς, για τη σημασία τών φορητών εικώνών, αλλά και για την ποιότητα που πρέπει νά έχουν.

Μιά άλλη ευκαιρία άγωγής στο πρακτικό επίπεδο προσφέρει και ή μόδα της «άντίκας» (antique), ή νοσταλγική δηλαδή στροφή τών συγχρόνων ανθρώπων στα παλαιά αντικείμενα και έργα τέχνης. Η στροφή αυτή συνετέλεσε, ώστε και οί παλαιές φορητές εικόνες νά άποκτήσουν μεγάλη άξία και νά γίνονται μάλιστα αντικείμενο ιεροκαπηλείας!

Η σχετική άγωγή στην περίπτωση αυτή, πρέπει νά άποβλέπει στην κριτική της μόδας αυτής και στη διαφώτιση τών πιστών για τη σωστή χρήση τών ιερών εικώνών. Οί φορητές εικόνες δέν είναι άυτοτελή έργα τέχνης, έστω και θρησκευτικής. Οί εικόνες για μäs τούς όρθοδόξους είναι ίε ρ ά σ κ ε ύ η, που συνδέονται άμεσα με τη ζωή της προσευχής και τη λατρεία της Έκκλησίας. Έπομένως, ή χρήση τών φορητών εικώνών στο σπίτι πρέπει νά έχει λατρευτικό και όχι άπλως διακοσμητικό χαρακτήρα. Η χρήση τών ιερών εικώνών για τη διακοσμηση του σπιτιού είναι έντελως κοσμική συνήθεια, άπαράδεκτη για τούς όρθοδόξους.

Ένα πρόβλημα επίσης δημιουργείται, όταν οί πιστοί, χωρίς νά συνεννοηθούν με τούς ιερείς, δωρίζουν στο ναό έτοιμες φορητές εικόνες, ως «τάματα». Οί εικόνες αυτές συνήθως και για πολλούς λόγους (αισθητικούς και πρακτικούς) δέν είναι δυνατόν νά τοποθετηθούν μέσα στο χώρο του ναού. Γι' αυτό είναι άνάγ-

βυζαντινής εικονογραφίας έχουν ιδρυθεί και λειτουργούν σέ πολλές 'Ι. Μητροπόλεις και σέ διάφορες πόλεις.

2. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, οί έπιποϊ άγιος Γεώργιος (άσπρο άλογο) και άγιος Δημήτριος (σκουρόχρωμο άλογο). Σχετικά με τις λαϊκές αυτές ζωγραφικές παραστάσεις, ό Φ. Κόντογλου, έχοντας πόψη ότι ή όρθόδοξη εικονογραφική παράδοση άποφεύγει νά ζωγραφίζει άλογα ζώα, ιδίως στην εικονογράφηση τών ναών, έλεγε χαριτολογώντας: «Δέν καταλαβαίνω! Οί άγιοι αυτοί δέν κατέδαιναν ποτέ από τό άλογο! Από την ιστορία επίσης της 'Αρχιεπισκοπής 'Αθηνών, σημειώνω τό έξής: ό 'Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος Β' είχε δώσει επανειλημμένα έντολή νά σθηνούν οί παραστάσεις τών άγίων Γεωργίου, Δημητρίου, Εδσταθίου και Θεοδώρου, στο ναό του άγίου Βασιλείου, όδου Μετσόβου, έργα του Κ. 'Αρτέμη (1878 - 1972). Στις παραστάσεις αυτές, τά τέσσερα άλογα, τά όποια ίππεδούν οί άγιοι, έχουν φυσικό μέγεθος!

3. Όπως π.χ. ή εικόνα της 'Αγίας Τριάδος, στην όποία ό Θεός Πατέρας εικονίζεται ως ένας αιώνόβιος άνθρωπος!

4. Είναι χαρακτηριστικό, ότι δεκάδες και εκατοντάδες τέτοιες εικόνες συσσωρεύονται είτε στο 'Ιερό είτε στο γυναικονίκη των ναών και οί ιεροί αυτοί χώροι έχουν μεταβληθεί σέ άντιαισθητικές άποθήκες.

5. Κάνει έντύπωση ότι ή Έκκλησία είναι ιδιαίτερα προσεκτική στην άχρήστευση ιερών αντικειμένων, εικώνών, άμφίων, καλυμμάτων κ.λπ. Τα ιερά αυτά αντικείμενα και σκεύη δέν πετιούνται στα σκουπίδια, αλλά καίγονται και τά ύπολειμματά τους είτε ένταφιάζονται είτε άποβάλλονται στο Χωνευτήρι του ναού. Ειδικότερα, για την άχρήστευση τών άμφίων της άγίας Τραπέζης, υπάρχει ειδική Τάξη στο Μεγάλο Εόχολόγιο.

6. Ο ιερέας χ ρ ί ε ι σταυροειδώς την εικόνα με 'Αγιο Μύρο και λέει την έξής Εύχή: «Κύριε, Βασιλεϋ ήμϊν παντοκράτορ, ό Πατήρ του Κυρίου και Σωτήρος ήμϊν 'Ιησού Χριστού, ό όρίσας τόν δοϋλόν σου Μωϋσήν, ίνα ιστορήση την εικόνα τών Χερουβιμ έν τη Σικνηή τη άγία και ήμεις, Κύριε, ούτως έλάβομεν Εικόνα άγίαν εις μνήμην αυτών δεσμέθά σου, Βασιλεϋ ήμϊν, του άποστείλαι την χάριν του 'Αγίου σου Πνεύματος και τόν 'Αγγελόν σου έπί την Εικόνα ταύτην την άγίαν ίνα γένηται, εϊ τις εις αυτήν δεηθή, εις έκπλήρωσιν της δεήσεως αυτού, διά της χάριτος και έλεημοσύνης και στοργής του μονογενοϋς σου Υιού και φιλανθρώπου Κυρίου και Θεού και Σωτήρος ήμϊν 'Ιησού Χριστού» (Μ. Εόχολόγιον, σελ. 486).

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟΝ «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟ»

ΙΕΡΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15ῃ Ἰουνίου 1992

Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν Συντάξεως
τοῦ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΥ
ὁδὸς Κορνάρου 1
Ε Ν Τ Α Υ Θ Α

Κύριε Διευθυντά,

Στὴ σελ. 50 τοῦ τεύχους τῆς 11ης)6)92 τοῦ Περιοδικοῦ σας, ὁ συνεργάτης σας μὲ τὸ ψευδώνυμο «Κριτόβουλος» ἐξαπολύει σὲ δύο σχόλιά του μὲ τὸν τίτλο «Σατυρικὸν 1» καὶ «Σατυρικὸν 2» φοβερὴ ἐπίθεση κατὰ τοῦ Ἱ. Συνδέσμου Κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (ποῦ ἀντιπροσωπεύει τὸ σύνολο τῶν Κληρικῶν τῆς Χώρας), διότι μὲ μιὰ ἀπλή ἀίτησή του ζήτησε ἀπὸ τὴν πολιτικὴ δικαστικὴ Ἀρχή, νὰ σταματήσει τὸ φαινόμενο γεωμετρικοῦ πολλαπλασιασμοῦ στὴν Ἑλλάδα Βιοτεχνιῶν ὑποδημάτων ποῦ υἱοθετοῦν ἀβασάνιστα (ἀντιγράφοντας πρότυπα ποῦ λάνσαρε στὴν ἀγαρὰ ξένη ἐπιχείρηση) τὸ αὐτὸ σχέδιο πέλματος στὰ προϊόντα τους: Σειρὰ αὐτόνομων καὶ διακοσμημένων στὰ τέσσερα ἄκρα τους σταυρῶν, μὲ σαφεῖς περὶ αὐτοὺς «ἀκτίνες», σὰν νὰ θέλουν νὰ ὑπενθυμίσουν στοὺς καταναλωτὲς τὸ κορυφαῖο θρησκευτικὸ σύμβολο τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Δὲν γνωρίζουμε ἂν δέχεται ἢ ὄχι ὁ συνεργάτης σας τὴ Χριστιανικὴ Διδασκαλία ἢ πολὺ λιγότερο, ἂν εἶναι μέλος κάποιας Θρησκευτικῆς κοινότητος. Πάντως, ἂν εἶναι μέλος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἂς γνωρίζει τὰ ἐξῆς:

α) Οἱ Κληρικοὶ τῆς Ἐκκλησίας δὲν κινήθηκαν χωρὶς πανελλήνια στοιχεῖα ἀπὸ διαμαρτυρίες καταναλωτῶν καὶ καταστηματαρχῶν.

6) Ζοῦμε σὲ ἐποχὴ ποῦ ἡ χαλαροποίηση τῶν ἀρχῶν καὶ κριτηρίων δικαίου καὶ ἥθους ἔχει ἀρχίσει νὰ περνᾷ (στοὺς νέους ἰδίως) μέσῳ καταναλωτικῶν πρωτοβουλιῶν. Παλαιότερα, τὰ ἐνδύματα «τζήνς» μὲ τὸ διακριτικὸ «Ἰησοῦς» στὰ ὀπίσθια, στὴ συνέχεια ἄλμπουμς τῆς «ρόκ» μὲ αἰσθητικὴ μεταφυσικοῦ «θρίλλερ», κοσμήματα καὶ ἐξαρτήματα παγανιστικῆς προελεύσεως καί, φυσικά, ἐπιθετικοῦ κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ χαρακτηρισμοῦ. (Στὸ Δικαστήριον προσκομίσθηκαν πλῆθος τέτοιων δεδομένων ποῦ δὲν μπορεῖ, βεβαίως, νὰ ὑποψιάζεται ὁ συνεργάτης σας).

γ) Ἡ ἀκροαματικὴ διαδικασίᾳ διήρκησε στὸ Δικαστήριον περὶ τὸ τετράωρο, μὲ ἐξαντλητικὰς ἐρωτήσεις καὶ ἀπαντήσεις (ἄλλωστε, ζοῇ νάχουν οἱ ἀντιδίκες ἐπιχειρήσεις, τόσες ποῦ εἶναι, διέθεταν πλῆθος δικηγόρων...).

δ) Παρενέβησαν στὴ δίκη ἡ Ἀμερικανικὴ ἐπιχείρηση TIMBERLAND καὶ ὁ Ἑλληνικὸς «Σύνδεσμος Ἐργοστασιαρχῶν, Βιοτεχνῶν, Βιομηχάνων Ὑποδημάτων καὶ Ἐξαγωγέων». Παρὰ ταῦτα, τὸ Δικαστήριον, προεδρευόμενο ἀπὸ πολὺπειρο Δικαστὴ, Πρόεδρο Πρωτοδικῶν, δὲν δέχθηκε τὰ ἐπιχειρήματά τους.

Ὅποτερα ἀπὸ ὅλα αὐτά, ὑπάρχει καμμιά ἀμφιβολία ὅτι τὸ ἐπίδικον σχέδιο πελμάτων στὰ ὑποδήματα τῶν ἀντιδίκων Ἐπιχειρήσεων προκαλεῖ, τοῦλάχιστον, εὐλόγες συγχύσεις καὶ ὑποψίες παγανιστικῆς κατηχητικῆς πρόθεσης πρὸς τοὺς νέους; Ἡ πρέπει νὰ ποῦμε περισσότερα;

Μὲ τιμὴ

Γιὰ τὸν Ἱερὸ Σύνδεσμον Κληρικῶν Ἑλλάδος
Πρωτοπρεσβ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΓΓΕΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
Πρόεδρος Ι.Σ.Κ.Ε.

κη, οἱ ἱερεῖς νὰ ἐν γ μ ε ρ ὠ ν ο υ ν συνεχῶς τοὺς πιστοὺς γιὰ τὰ θέματα αὐτά, ὥστε νὰ προλαμβάνονται παρόμοια προβλήματα. Φορητὲς εἰκόνες ποῦ δὲν

μποροῦν νὰ χρησιμοποιηθοῦν στὸ ναό, μπορεῖ νὰ τοποθετοῦνται σὲ παρεκκλήσια ἢ ἄλλους ἐκκλησιαστικούς χώρους (ιδρύματα κ.λπ.).

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Τοῦ κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ
Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης

486. Εἶναι ἐπιτρεπτό ἡ ὑψωση τοῦ τιμίου Σταυροῦ κατὰ τὴ 14ῃ Σεπτεμβρίου καὶ ἡ προσκύνησή του κατὰ τὴν Κυριακὴ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως νὰ γίνονται μετὰ τὴ θεία λειτουργία γιὰ νὰ παρίστανται ὅλοι οἱ πιστοὶ καὶ νὰ ἀποφεύγεται ἡ σχετικὴ ἀταξία κατὰ τὸν ἀσπασμὸ τοῦ Σταυροῦ καὶ τὴ διανομὴ τῶν ἀνθέων; (Ἑρώτηση π. Π. Κ.).

Κανονικὰ ἡ ὑψωση τοῦ τιμίου Σταυροῦ καὶ ἡ τάξις τῆς Σταυροπροσκυνήσεως κατὰ τὴν ὁμώνυμη Κυριακὴ γίνονται στὸ τέλος τοῦ ὁρθρου καὶ συναπτὰ πρὸς αὐτὸν μετὰ ἀπὸ τὸ τελευταῖο τρισάγιο («περισσὴ») τῆς δοξολογίας. Αὐτὸ ἀκριβῶς προβλέπεται ἀπὸ ὅλα τὰ Τυπικά, παλαιὰ καὶ νεώτερα, κατὰ τὶς ἀνωτέρω δύο περιπτώσεις, καθὼς καὶ κατὰ τὴν Πρόοδο τοῦ τιμίου Σταυροῦ τὴν 1ῃ Αὐγούστου. Ἡ ἴδια τάξις καθορίζεται καὶ ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα ἀσματικά - ἐνοριακά Τυπικά, τῆς Ἀγίας Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Θ' αἰῶνος (κώδ. Πάτμου 266 καὶ τιμίου Σταυροῦ 40) καὶ ἀπὸ τὸ Τυπικὸ τῆς Ἀγίας Σοφίας Θεσσαλονίκης πρὸ καὶ μετὰ τὴ μεταρρύθμιση τοῦ ἁγίου Συμεὼν ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης. Ὁ λόγος εἶναι προφανής. Ἡ ὑψωση τοῦ τιμίου Σταυροῦ ἢ ἡ λιτάνευσὶς του κατὰ τὶς δύο ἄλλες περιπτώσεις γιὰ νὰ ἐκτεθεῖ σὲ προσκύνηση, ἀποτελοῦν τὸ ἀποκορύφωμα τῆς ἀκολουθίας τῆς ἡμέρας καὶ μετὰ ἀπὸ αὐτὴ προβλέπουν ἐκτενὴ, τελεία ἀπόλυση καὶ διακοπὴ τῆς ἀκολουθίας, ὅπως ἀκόμη καὶ σήμερα γίνεται στὸ Ἅγιον Ὄρος, στὴν Πάτμο, στὶς μονὲς ποὺ τηροῦν τὴν ἀρχαία ἀκριβὴ τάξις καὶ στὶς Σλαβικὲς Ἐκκλησίες. Ἐπομένως ἡ διασάλευση τῆς τάξεως λόγῳ τῆς μετακινήσεως τῶν πιστῶν γιὰ τὴν προσκύνηση τοῦ τιμίου Σταυροῦ δὲν ἦταν γιὰ τὴν ἐποχὴ τῆς συντάξεως τῶν Τυπικῶν ἀποχρῶν λόγος γιὰ ἐνδεχομένη σκέψις μεταθέσεως τῆς τάξεως τῆς ὑψώσεως ἢ τῆς σταυροπροσκυνήσεως μετὰ τὴ θεία λειτουργία. Ἐξ ἄλλου ἡ θεία λειτουργία μετατοπίζει τὸ βάρος τοῦ θεολογικοῦ νοήματος τῆς συνάξεως στὸ σύνολο τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Κυ-

ρίου, στὸ αἰώνιο Πάσχα τῆς Ἐκκλησίας. Τὰ θέματα τῶν ἑορτῶν σχεδὸν ἐξαντλοῦνται μὲ τὸ τέλος τῆς ἀκολουθίας τοῦ ὁρθρου. Ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς τούτου, ἰδίως στὴν ἀκολουθία τῆς ὑψώσεως, οἱ βαθιεῖς μέχρις ἐδάφους προσκύψεις τοῦ ἱερέως μετὰ τὴ θεία κοινωνία δὲν θὰ ἦταν πρακτικὰ ἀξιούσστατες, ὅπως καὶ γιὰ ὅλους ὁ ἀσπασμὸς τοῦ Σταυροῦ μετὰ τὴ θεία μετάληψη.

Αὐτὰ γιὰ τὴν αἰτιολόγησι καὶ κατοχύρωσι τῆς προβλεπομένης ἀπὸ τὸ Τυπικὸ τάξεως, πού, ὅπως ἔγινε φανερό, δὲν καθορίσθηκε τυχαῖα, ἀλλὰ ἐπὶ τῇ βάσει λειτουργικῶν, θεολογικῶν καὶ πρακτικῶν ἀκόμα λόγων. Εἶναι ἐπίσης αὐτονόητο ὅτι γενικὰ οἱ τροποποιητικὲς ἐπεμβάσεις στὸ Τυπικὸ δὲν πρέπει νὰ ἐνθαρρύνονται, καὶ γιὰ τὴ διατήρησι τῆς σχετικῆς λατρευτικῆς ἐνότητος καὶ γιὰ τὴν ἀποφυγὴ αὐτοβούλων ἐνεργειῶν, αὐθαιρεσιῶν καὶ ἐνδεχομένων σφαλμάτων.

Παρ' ὅλα αὐτὰ οἱ προβαλλόμενοι γιὰ τὴν μετάθεσις τῆς τελετῆς τῆς ὑψώσεως καὶ τῆς σταυροπροσκυνήσεως μετὰ τὴ θεία λειτουργία λόγοι δὲν εἶναι ἀμελητέοι, γνωρίζω δὲ περιπτώσεις ποὺ σιωπηρὰ γίνεται ἀπὸ μερικοὺς ἱερεῖς. Φυσικὰ δὲν μιλοῦμε γιὰ τὴν πράξιν τῶν μοναστηρίων, ἀλλὰ τῶν ἐνοριῶν. Σ' αὐτὲς ἡ θεία λειτουργία τελεῖται συναπτὰ πρὸς τὸν ὁρθρο καὶ ὅπωςδήποτε λόγῳ τῆς μετακινήσεως τοῦ πλήθους τῶν πιστῶν δημιουργεῖται ἀρκετὴ ἀκαταστασία καὶ καθυστέρηση λόγῳ τῆς σταυροπροσκυνήσεως. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ πολλοὶ τελοῦν μὲν τὴν ὑψωση ἢ τὴ λιτάνευση τοῦ Σταυροῦ στὴ θέσιν της, ἀφήνουν ὅμως τὸν ἀσπασμὸ τοῦ Σταυροῦ καὶ τὴ διανομὴ τῶν ἀνθέων γιὰ νὰ γίνῃ μετὰ τὴν ἀπόλυση, πράγμα καὶ αὐτὸ ἀσφαλῶς λειτουργικὰ ἀκατάστατο. Εἶναι ἐπίσης ἐκτὸς ἀμφισβήτησεως τὸ γεγονὸς ὅτι ἂν ἡ ὑψωση ἢ ἡ σταυροπροσκύνησις γίνοντο κατὰ τὴν ἀκριβὴ τάξιν στὸ τέλος τοῦ ὁρθρου, μεγάλο, ἂν μὴ τὸ μεγαλύτερο, μέρος τοῦ λαοῦ, γιὰ εὐλογες ἢ μὴ εὐλογες αἰτίες, ἀπουσιάζει ἀπὸ τὴ σύναξιν. Αὐτὸ πάντα λαμβανόμενον σοβαρὰ ὑπ' ὄψιν ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴν πρακτικὴν, ὅπως φαίνεται ἀπὸ ἀρκετὲς περιπτώσεις μεταθέσεων παρομοίων λαοφιλῶν στοιχείων τῶν ἀκολουθιῶν μας. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ μετετέθη τὸ ἑωθινὸ εὐαγγέλιο μετὰ τὴν ἡ' καὶ θ'

Ο ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΟΣ ΘΕΡΜΟΥΡΓΟΣ

ΠΑΡΑΓΩΝ ΣΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ ΜΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΟΥ*

Τοῦ πανοσ. ἀρχιμ. κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΣΤΕΦΑ
Πρωτοσυγγέλλου Ἱ. Μ. Σταγῶν καὶ Μετεώρων

Ὁ Γέρος τοῦ Μωριᾶ ἦταν ἄνθρωπος προσευχῆς. Προσευχόταν τακτικά. Προσευχόταν πάντα, εἴτε σὲ κάποιο ναὸ εἴτε ὁπουδήποτε. Εἶχε τέτοια ἔντονα καὶ σαφῆ διώματα τῆς πίστεως ποὺ συνιστοῦσε τὴ νηστεία καὶ μάλιστα σὰν τρόπο εὐχαριστίας καὶ δοξολογίας στὸν Θεό!

Εἶναι πολὺ ἐντυπωσιακὴ ἡ ἐνέργεια τοῦ θαλασσομάχου Μισοῦλη. Εἶχε πάντα ἓνα μεγάλο μαῦρο σταυρὸ στὸ πελώριο ἄλμπουρο τῆς ναυαρχίδας του. Στὸ ἐπάνω μέρος ἔγραφε μὲ ἄσπρα γράμματα: «ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΝΙΚΑ». Στὸ κάτω μέρος: «ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΟΠΟΣ - ΕΧΘΡΩΝ ΤΡΟΜΟΣ». Καὶ στὰ πλάγια τοῦ Σταυροῦ: «ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΙΣΤΩΝ ΤΟ ΣΤΗΡΙΓΜΑ».

Ἄς ἀφήσουμε τὸν Γεώργιο Δροσίνη νὰ μᾶς δώσῃ μὲ τὸν γλαφυρὸ τρόπο του μιὰ εἰκόνα, ποὺ ἐκφράζει βαθιὰ διώματα τῆς χριστιανικῆς πίστεως: «Ὁ ἔνδοξος πυρπολητὴς Κανάρης, ὕστερα ἀπὸ τὴν καταστροφὴ τῆς τούρκικης ναυαρχίδας στὸ λιμάνι τῆς Χίου τὸ 1822, γυρίζει στὸ λιμάνι τῶν Ψαρῶν δοξοφόρος μὰ ταπεινὸς χωρὶς ἔπαρση ἢ ἀλαλαγμούς χαρᾶς. Πηδᾷ σβέλτα στ' ἀκρογιαλὴ, βγάζει τὰ ποδήματά του καὶ ξυπόλητος, μὲ ἀργὸ βῆμα, τραβάει γιὰ τὴ μητροπολιτικὴ ἐκκλησιὰ τῶν Ψαρῶν. Ἔχει νὰ ἐκπληρώσῃ ἓνα τραγὸ τάμα, στὴν Παναγιά, Κατευθύνεται εὐλαδικά στὴν εἰκόνα Τῆς κρατώντας τὸ τάμα του, ἓνα ἁγιοκέρι. Τὸ χέρι ποὺ δὲν ἔτρεμε μπρὸς στὸ θάνατο, τώρα σι-

γοτρέμει μαζί μὲ τὸ κερί ἀνάμεσα στὰ δάκτυλα. Ἡ συγκίνηση εἶναι μεγάλῃ, ἡ εὐγνωμοσύνη τεράστια, ἡ πίστη ἀγνή. Μὲ βαθιὰ εὐλάβεια, ποὺ τὸν συγκλονίζει, ἀναπέμπει σιωπηλὰ στὴ Μεγαλόχαρη τὸ μεγάλο του εὐχαριστῶ καὶ γιὰ λογαριασμὸ τοῦ πολυπάθου καὶ ἀγωνιζόμενου Γένους»²³.

Εἶναι ἀμέτρητα τὰ περιστατικά, τὰ λόγια, τὰ συνθήματα, οἱ προτροπές, οἱ προκηρύξεις, τὰ Πρακτικά καὶ ἄλλα προφορικὰ ἢ γραπτὰ σχετικὰ κείμενα, ποὺ μποροῦν νὰ προστεθοῦν. Δὲν εἶναι ὅμως δυνατό, νὰ παρουσιαστοῦν ἐδῶ ὅλα. Ἴσως τὸ περιεχόμενό τους νὰ ἐκφράζῃ ἓνα ἱστορικὸ γεγονός, ποὺ μᾶς διέσωσε ὁ Γ. Δροσίνης. Τὸ παραθέτουμε: «Οἱ σκλάβοι χριστιανοὶ μὲ τὴν ἀληθινὴ καὶ βαθιὰ πίστη τους ἔφτιαξαν τὴν ἐκκλησιὰ τους στὴν κουφάλα ἐνὸς γιγάντιου καὶ χιλιόχρονου πλάτανου. Καὶ πρὶν καλὰ νὰ ξεκινήσῃ ἡ αὐγὴ ἀπὸ τὴν Ἀνατολή, ξυπνοῦσαν οἱ Χριστιανοί, γιὰ νὰ πᾶνε κρυφὰ καὶ ἀπόκρυφα ἓνας - ἓνας καὶ μὲ λαχτάρα, νὰ προσκυνήσουν στὴ μυστικὴ ἐκκλησιὰ τους, νὰ θυμιάσουν τὰ εἰκονίσματα καὶ νὰ ρίξουν λάδι στὸ ἀκοίμητο κρυφὸ καντήλι. Καὶ τὸ κρυφοκάντηλο ἔτρεφε ἀσταμάτητῃ τὴν ἁγία φλογίτσα τῆς πίστεως καὶ τῆς καρτερίας, τῆς ἐλπίδας καὶ τῆς παρηγορίας»²⁴.

* * *

Τώρα ποὺ συνειδητοποιήσαμε τὸν σπουδαιότερο

■ (*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 167 τοῦ ὑπ' ἀρ. 9 τεύχους.

23. Γ. Δροσίνης, «Τὸ Εὐαγγέλιον».

24. Ἐνθ' ἄνωτ.

ὁδῆς τοῦ ὁρθοῦ τῶν Κυριακῶν, τὰ ἐγκώμια τοῦ ὁρθοῦ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου μετὰ τὸν κανόνα, ἡ λιτάνευση τῶν εἰκόνων κατὰ τὴν Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας μετὰ τὴ θεία λειτουργία καὶ μάλιστα ἡ ἀκολουθία τοῦ μεγάλου ἁγιασμοῦ τῶν Θεοφανείων κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς ἐορτῆς ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ ὁρθοῦ στὸ τέλος τῆς θείας λειτουργίας. Ὅλες οἱ μεταθέσεις αὐτές, ποὺ ἄρχισαν ἀνεπίσημα καὶ κατὰ τόπους, ἐπισημοποιήθηκαν ἀπὸ τὰ μεταγενέστερα Τυπικά. Μερικὲς ἀπὸ αὐτὲς μάλιστα ἐπικράτησαν ὅχι μόνο στὶς ἐνορίες, ἀλλὰ καὶ στὰ μοναστήρια, ὅπου δὲν συνέτρεχαν οἱ εἰδικοί λόγοι ποὺ ἐπηρεάζουν τὴν πράξη τῶν κατὰ κόσμον ἐκκλησιῶν. Τὸ ἴδιο γίνεται καὶ μὲ τὸ κήρυγμα, ποὺ συνηθίζεται γιὰ τοὺς ἴδιους λόγους νὰ μετατίθεται

στὴ θέση τοῦ κοινωνικοῦ, παρὰ τὸ ἀπὸ πολλὰς ἀποψεις ἀπαράδεκτο τοῦ πράγματος.

Παρ' ὅλα αὐτὰ τὰ προηγούμενα, ἔχω τὴν ἐντύπωση πὼς γιὰ τοὺς δύο σημαντικοὺς πρακτικοὺς λόγους ποὺ προανέφερα (κινήσεις ὑψώσεως, ἀσπασμὸς Σταυροῦ), τουλάχιστον γιὰ τὴν ὑψωση τοῦ τιμίου Σταυροῦ δὲν θὰ ἦταν ἀξιοσύστατῃ ἡ μετάθεση τῆς ὑψώσεως μετὰ τὴ θεία λειτουργία. Γιὰ τὴ Σταυροπροσκύνηση καὶ τὴν Πρόοδο θὰ μπορούσε νὰ συζητηθεῖ, πάντα μὲ τὴ σοβαρὴ ἐπιφύλαξη ὅτι ἡ ἀκρίβεια εἶναι προτιμότερη ἀπὸ τὶς ἀτομικὲς πρωτοβουλίες. Ἐξ ἄλλου ἡ ἐν τῷ μεταξύ ἀποκτηθεῖσα ἐμπειρία ἔδειξε ὅτι ἡ μετάθεση τοῦ ἑωθινοῦ καὶ τῶν ἐγκωμίων περιέπλεξε χωρὶς νὰ ὠφελήσῃ καὶ πολὺ τὴν ἐνοριακὴ πράξη.

Ο ΚΛΗΡΙΚΟΣ ΚΑΙ Η ΙΕΡΩΣΥΝΗ ΤΟΥ*

Τοῦ πανοσ. ἀρχιμ. κ. ΣΥΜΕΩΝ Π. ΚΟΥΤΣΑ

Ἱεροκήρυκος Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νέας Σμύρνης

Ἀναρωτιέμαι συχνά ἂν, κάθε φορά πού προσφέρω τὰ φοβερά ἐκεῖνα λόγια «θύεται ὁ ἄμνός τοῦ Θεοῦ, ὁ αἵρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας» καὶ μὲ τὴ λόγῃ τεμαχίζω τὸν Ἀμνόν, ἔχω συναίσθηση τοῦ τί κάνω ἂν ζῶ —ἔστω καὶ στὸ ἐλάχιστο— τὸ μυστήριό τῆς σταυρικῆς θυσίας τοῦ Κυρίου μου, πού ἡ ἀνέκφραστη φιlanθρωπία Του ἀξιώνει ἐμένα τὸν ἀνάξιο νὰ ἐπαναλαμβάνω ἀναιμάκτως.

Καθημερινὰ εἰσερχόμαστε στὸ Ἅγιο Βῆμα. Προεγγίζουμε «τὴν ψυχοτρόφο καὶ ζωοποιόν» Τράπεζα (Γερμανοῦ Κων/πόλεως, Ἱστορία ἐκκλησιαστικῆ καὶ μυστικῆ θεωρίας, PG 98, 385A). Καὶ προσφέροντας τὴν Εὐχαριστία, «παρακαλοῦμεν καὶ δεόμεθα καὶ ἱκετεύομεν» Κατάπεμψον τὸ Πνεῦμά σου τὸ Ἅγιον ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ προκείμενα Δῶρα ταῦτα». Ἀραγε ριγὰ ἐκείνη τὴν ὥρα ἡ ἱερατικὴ μας ὑπαρξή; Αἰσθανόμαστε τὸ θαῦμα πού ἐπιτελεῖται καὶ πού ἐμεῖς, οἱ χοῖκοὶ καὶ φθαρτοί, ὑπηρετοῦμε; Ἡ μήπως ἡ φθοροποιὸς ἐξοικείωση φυγαδεύει συχνά ἀπὸ τὴς ψυχῆς μας τὴν αἴσθησιν τοῦ ἱεροῦ, τὸ θάμνος ἐνώπιον τοῦ μυστηρίου, τὸ ρίγος καὶ τὸ συγκλονισμὸ πού θὰ πρέπει νὰ διαπερνᾷ τὴν ὑπαρξή μας, κάθε φορά πού ἀνεδαίνουμε τὴς ἱερῆς θαυμάσιες;

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 183 τοῦ ὑπ' ἀρ. 10 τεύχους.

θερμουργὸ παράγοντα στὴν πορεία τοῦ Ἔθνους μας γιὰ τὴν ἐλευθερία του, μᾶς γίνεται μιὰ πρόσκληση καὶ μιὰ πρόκληση. Πρόσκληση καὶ πρόκληση πρῶτα γιὰ τὴν προσωπικὴ μας πνευματικὴ ἐλευθερία, τὴν ὁποία προσφέρει ὁ μέγας Ἐλευθερωτὴς καὶ Λυτρωτὴς Ἰησοῦς Χριστὸς σὲ ὅσους ἀκολουθοῦν τὸν βιωματικὸ τρόπο τῆς πίστεως σ' Ἐκεῖνον. Καὶ εἶναι κρίμα νὰ μπορούμε νὰ εἴμαστε καὶ νὰ ζοῦμε ἐλεύθεροι καὶ εὐλογημένοι, ἀλλὰ νὰ προτιμᾶμε τὴν πιὸ φοβερὴ καὶ σκληρὴ δουλεία, τῆς ἁμαρτίας.

Πρόσκληση καὶ πρόκληση ἀκόμη νὰ φροντίζουμε νὰ εἶναι πάντα συνυφασμένο τὸ στοιχεῖο τῆς πίστεως μὲ τὰ βιώματα τοῦ λαοῦ μας, ὥστε νὰ ἐπικρατῇ τόσο στὸν τόπο μας ὅσο καὶ ὅπουδήποτε ἄλλου τὸ θεόδοτο αὐτὸ δῶρο. Διότι, ὅπου ὑπάρχει ἐλευθερία, ἐκεῖ διατηροῦνται, φυλάσσονται καὶ ἀξιοποιοῦνται καὶ οἱ πνευματικοὶ θησαυροὶ κάθε λαοῦ.

2. Χάρισμα καὶ δωρεά.

Ἡ ἱερωσύνη εἶναι ἀκόμη χάρισμα καὶ δωρεά. Καὶ χάρισμα σημαίνει κάτι πού μᾶς δίδεται κατὰ χάριν καὶ παρ' ἀξίαν. Κανεὶς δὲν δικαιούται τὸ χάρισμα. Οὔτε μπορεῖ νὰ τὸ ἀπαιτήσῃ ἢ νὰ τὸ ἐξαγοράσῃ. Ὅποιος κι ἂν εἶναι αὐτός. Ὅσα προσόντα κι ἂν διαθέτῃ. Ὅσο μεγάλη κι ἂν εἶναι ἡ προσωπικὴ του ἀρετὴ. «Οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθάπερ καὶ Ἀαρὼν» (Ἑβρ. 5,4).

Στὴν κλήσιν αὐτὴ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἀνταποκρινόμενος ὁ πιστός, προσφέρει τὸν ἑαυτό του μὲ πολλὴ συντριβὴ καὶ θαθιά ταπείνωση. Συντριβεται γιὰ τὴν ἀνθρώπινη εὐτέλεια καὶ τὴν ἀναξιοτήτά του. Ταπεινώνεται ἐνώπιον τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ πού καταδέχεται νὰ σκηνώσῃ στὴν ἀδύναμη ὑπαρξή του. Συνειδητοποιεῖ θαθιά μέσα του πὼς ἡ ἱερωσύνη πού λαμβάνει ἀποτελεῖ χάρισμα καὶ δωρεά πού ἡ φιlanθρωπία τοῦ Θεοῦ παρέχει χάριν τοῦ λαοῦ Του καὶ ὅχι ἐπιβράβευση τῆς ἀξιοσύνης ἢ τῶν προσόντων του.

«Ἄ γὰρ ἐγκεχειρίσται ὁ ἱερεὺς, Θεοῦ μόνου ἐστὶ δωρεῖσθαι» καὶ ὅπουπερ ἂν ἡ ἀνθρωπίνη φθᾶση φιλοσοφία, ἐλάττων τῆς χάριτος ἐκείνης φανεῖται... Καὶ τί λέγω τοὺς ἱερεῖς; Οὔτε ἄγγελος, οὔτε ἀρχάγγελος ἐργάσασθαι τι δύναται εἰς τὰ δεδομένα παρὰ Θεοῦ· ἀλλὰ Πατὴρ καὶ Υἱὸς καὶ Ἅγιον Πνεῦμα πάντα οἰκονομεῖ, ὁ δὲ ἱερεὺς τὴν ἑαυτοῦ δανεῖζει γλῶτταν καὶ τὴν

Τὴν Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ τοῦ ἔτους 1920 στὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ Ἀθηνῶν ὁ διαπρεπὴς ὁρθόδοξος Θεολόγος καὶ Ἱεράρχης τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας Ἀντώνιος, Μητροπολίτης Κιέβου, σὲ κήρυγμά του, μεταξὺ ἄλλων, εἶπε: «Ἐῖθε ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ του... νὰ διατηρήσῃ πάντας τοὺς θησαυροὺς τοῦ πνεύματος, οὓς δὲν κατεδαπάνησεν, ἀλλ' ἐπηύξησεν ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν θλίψεων καὶ ἐν τοῖς αἰῶσι τῆς δουλείας»²⁵.

Ἄς προσπαθήσουμε, λοιπόν, νὰ μὴν ἀφήσουμε τὸ δυναμικὸ αὐτὸ στοιχεῖο ἀνεκμετάλλευτο καὶ πολὺ περισσότερο νὰ μὴν ἀποξενωθοῦμε ἀπὸ αὐτό. Ὁ αἰώνας μας ἔχει πολλοὺς σχετικoὺς κινδύνους.

(Τέλος)

25. Ἀντωνίου, Μητροπολίτου Κιέβου, Καινὴ Διδαχὴ Β' (1920), σελ. 359.

ἐαυτοῦ παρέχει χεῖρα» (Ἰω. Χρυσόστομος, εἰς Ἰω. ὁμιλ. 86,4. PG 59,472).

Ἡ βαθεῖα συναίσθησις ὅτι ἡ ἱερωσύνη ποῦ λάβαμε καὶ ἀσκοῦμε δὲν εἶναι κάτι δικό μας, κάτι ποῦ δικαιούμεστε καὶ μπορούμε νὰ χρησιμοποιήσουμε ὅπως ἐμεῖς θέλουμε, ἀλλ' ἀντίθετα εἶναι τρισμαίεστο χάρισμα καὶ ὑψίστη δωρεὰ τοῦ Θεοῦ, διατηρεῖ μέσα μας καὶ αὐξάνει συνεχῶς τὸ φόβον τοῦ Θεοῦ, τὸ ζῆλον, τὴν ἱερατικὴν ἀγωνία. Θέτει καθημερινὰ στὰ θάθη τῆς ἱερατικῆς συνειδήσεώς μας τὸ συγκλονιστικὸ ἐρώτημα γιὰ τὸ πῶς ἀσκοῦμε τὴν ἱερὴ διακονία μας: «ὥς ἰδίαν τινὰ ἐπιστήμην ἐξ αὐθεντίας» ποῦ δὲν πρέπει, ἢ «ὥς Θεοῦ ὑπηρεσίαν ἐν ἐπιμελείᾳ ψυχῶν αἵματι Χριστοῦ ἐξηγορασμένων... μετὰ φόβου καὶ τρόμου τοῦ πρὸς τὸν Θεόν», ὅπως ἐπιβάλλεται καὶ διδάσκει ὁ Μέγας Βασίλειος («Ὅροι κατ' ἐπιτομὴν ΡΠΔ', ΒΕΠΕΣ 53,305).

Ὡς χάρισμα ἡ ἱερωσύνη οὔτε ἀπροϋπόθετα δίδεται οὔτε χωρὶς ἀγώνα καὶ πολλὴ ἐπιμέλεια ἀσκεῖται. Τὸ ὕψος τῆς «ἱερατικῆς ἀξίας» (Ἰω. Χρυσόστομος, Περὶ ἱερωσύνης λόγ. 3,15. PG 48,653) ἀπαιτεῖ μεγάλη πνευματικὴ καθαρότητα. «Χρὴ τὸν ἱερωμένον ὥσπερ ἐν αὐτοῖς ἐστῶτα τοῖς οὐρανοῖς μεταξὺ τῶν δυνάμεων ἐκείνων, οὕτως εἶναι καθαρὸν» (Ἰω. Χρυσόστομος, ὁ.π., 4,642).

Ἡ καθαρότητα τῆς ψυχῆς καὶ ἡ ἀγνότητα τοῦ σώματος θὰ πρέπει νὰ μᾶς συντροφεύουν πάντοτε, σ' ὁλόκληρην τὴν ἱερατικὴν μας ζωὴν. «Καὶ γὰρ τῶν ἀκτίων αὐτῶν καθαρωτέραν τῇ ἱερεὶ τὴν ψυχὴν εἶναι δεῖ, ἵνα μηδέποτε ἔρημον αὐτὸν καταλιμπάνῃ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἵνα δύνῃται λέγειν "Ὡς δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστὸς"» (Ἰω. Χρυσόστομος, Περὶ ἱερωσύνης λόγ. 6,2. PG 48,679).

Μόνον οἱ «ἄθφοι χερσὶ καὶ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ» (Ψαλμ. 23,4) μποροῦν νὰ προσεγγίσουν τὴν ἱερὴ καὶ πνευματικὴ Τράπεζα καὶ νὰ ἱεουργοῦν τὸ ἅγιον σῶμα καὶ τὸ τίμιον αἷμα τοῦ Κυρίου.

Κάθε χάρισμα ποῦ λαμβάνουμε ἀπὸ τὸν Θεὸ συνεπάγεται τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τὸ καλλιεργήσουμε καὶ νὰ τὸ αὐξήσουμε. Αὐτὸ ἰσχύει καὶ γιὰ τὸ χάρισμα τῆς ἱερωσύνης. Τὸ χρέος αὐτὸ προσδιόρισε ὁ Κύριος μετὰ τὴν παραβολὴν τῶν ταλάντων (Ματθ. 25,14-30). Τὸ ἐπισημαίνει μετὰ ἔμφασιν ὁ ἀπόστολος Παῦλος στὸ μαθητὴ τοῦ Τιμόθεο καὶ στὶς δύο ἐπιστολὰς ποῦ τοῦ ἀπηλύθυνε. Στὴν πρώτη τοῦ συνιστᾷ νὰ μὴν παραμελεῖ τὸ χάρισμα ποῦ τοῦ δόθηκε (Α' Τιμ. 4,14). Στὴ δεύτερη τοῦ ὑπενθυμίζει: «ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ὃ ἐστὶν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου» (Β' Τιμ. 1,6).

Συνηθίσαμε σὲ μιὰ μηχανιστικὴ ἢ ἀκόμη καὶ μαγικὴ ἀντίληψιν τῆς ἱερωσύνης. Πολλοὶ ἀντιλαμβάνο-

μαστε καὶ ὀνομάζουμε τὴν ἱερωσύνην ἐξουσία. Καὶ ὅτι εἶναι πνευματικὴ ἐξουσία ὥς ἕνα βαθμὸ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία. Ὅμως τὸ βασικότερον τῆς γνώσεως εἶναι ὅτι αὕτη ἀποτελεῖ χάρισμα. Καὶ τὸ χάρισμα ἐνεργεῖ ἀποτελεσματικὰ καὶ ἀποδίδει τοὺς ἐπιθυμητοὺς καρποὺς ἀνάλογα καὶ μετὰ τὴν καθαρότητα, τὸ ζῆλον, τὴν ἐπιμέλεια ποῦ ἐπιδεικνύει καὶ τὸν ἀγῶνα ποῦ καταβάλλει αὐτὸς ποῦ ἀναδέχεται τὸ χάρισμα.

Αὐτὸ μᾶς διδάσκει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος: «Δεῖ γὰρ σοι προθυμίας πρὸς τὸ ἀναζωπυρῆσαι τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ. Καθάπερ τὸ πῦρ δεῖται ξύλων, οὕτω καὶ ἡ χάρις τῆς προθυμίας τῆς ἡμετέρας, ἵνα αἰετὰ ἀναζέῃ». Καὶ ἐξηγώντας τί ἐννοεῖ λέγοντας χάρισμα τοῦ Θεοῦ, προσθέτει: «τούτεστι τὴν χάριν τοῦ Πνεύματος, ἣν ἔλαβες εἰς προστασίαν τῆς Ἐκκλησίας, εἰς σημεῖα, εἰς τὴν λατρείαν ἅπασαν. Ἐν ἡμῖν γὰρ ἐστὶ καὶ σβέσαι καὶ ἀνάψαι τοῦτο... Ὑπὸ μὲν γὰρ ἀκηδίας καὶ ραθυμίας σβέννυται, ὑπὸ δὲ νήψεως καὶ προσοχῆς διεγείρεται» (εἰς Β' Τιμ. ὁμιλ. 1,2. PG 62,603).

Ὁ ἅγιος κληρικὸς —σκευὸς ἐκλογῆς, ἅγιος λειτουργὸς τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ, ἐμπνευσμένος καὶ ἀπλανὴς κήρυκας τοῦ εὐαγγελίου, φωτισμένος καὶ διακριτικὸς ποιμένας ψυχῶν— δὲν κατασκευάζεται μετὰ μαγικὸν τρόπον κατὰ τὴν ὥρα τῆς χειροτονίας. Εἶναι ἔργο τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ ποῦ κατέρχεται στὸν ἄνθρωπον κατὰ τὴν χειροτονία, ἂν εἶναι πράγματι ἅγιος τῆς ἱερωσύνης. Παράλληλα ὅμως εἶναι καρπὸς καὶ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ἀγῶνα.

Λαμβάνει τὸ χάρισμα ἀξίως — «φόβῳ δέξαι τὸ χάρισμα!» (Δοξαστικὸ Ἀποστίχων τοῦ Ὁρθοῦ τῆς Μ. Τρίτης). Μετὰ τίς προϋποθέσεις ποῦ ὀρίζει ἡ μακραίωνη ἐκκλησιαστικὴ παράδοση. Μετὰ μακρὰ καὶ πολὺπλευρὴν προετοιμασίαν. Καὶ λαμβάνοντάς το τὸ ἀξιοποιεῖ μετὰ ζῆλον. Τὸ ὑπηρετεῖ μετὰ αὐταπάρνησιν. Τὸ καλλιεργεῖ μετὰ τὸν ἰδρώτα του. Τὸ ποτίζει μετὰ τὰ δάκρυά του. Τὸ φυλάσσει μετὰ τὴν προσοχὴν του. Τὸ τρέφει μετὰ τὴν μελέτην του. Τὸ θερμαίνει μετὰ τὴν προσευχὴν του.

3. Ἀποστολή.

Ἡ ἱερωσύνη εἶναι καὶ ἀποστολή· ἀποστολικὴ κλήσις, ἀποστολικὸν χάρισμα καὶ ἀποστολικὸν ἔργο. Λαμβάνοντας τὸ χάρισμα τῆς ἱερωσύνης κατὰ τὴν ὥρα τῆς χειροτονίας μας, συμμετέχουμε στὴν ἀποστολὴ τοῦ Χριστοῦ· τὴν ἀποστολὴν ποῦ μετὰ τὴν κλήσιν τοὺς ἀναδέχτηκαν καὶ ὑπηρέτησαν οἱ Ἀπόστολοι καὶ στὴ συνέχεια μεταδίδασαν στοὺς διαδόχους τοὺς, τοὺς ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας.

Στὰ πρόσωπα τῶν ἐπισκόπων καὶ ἐν γένει τῶν κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας συνεχίζεται ἡ ἀποστολὴ τοῦ

Η ΛΑΤΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ ΤΟΥ ΑΠ. ΠΑΥΛΟΥ*

Τοῦ πανοσ. ἀρχιμ. κ. ΧΡΥΣ. Π. ΑΒΑΓΙΑΝΟΥ
Ἱεροκλήρυκος

Χ ρ ό ν ο ς λ α τ ρ ε ί α ς .

Ὁ Ἀπ. Παῦλος ἐπιπλήττει τοὺς χριστιανοὺς τῆς Γαλατίας στὴν ὁμώνυμη ἐπιστολή του διότι παρατηροῦσαν καὶ ἐφύλατταν σχολαστικά, ὅπως οἱ Ἑβραῖοι, «μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτοὺς» προσθέτοντας μάλιστα ὅτι «εἰκῆ», ματαίως, κουράσθηκε κηρύττοντας τὸ Εὐαγγέλιο ἀνάμεσα τοὺς (Γαλ. 4,10-11). Μὲ τὴν πατρική του δὲ αὐτὴ νοουθεσία ἀποσκοποῦσε νὰ τοὺς κόψει κάθε δεσμὸ μὲ τὸ Νόμο τῆς Π. Διαθήκης καὶ νὰ τοὺς ξαναφέρει στὸ δρόμο τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας ἀπὸ τοὺς παλιοὺς χρονικοὺς περιορισμοὺς τῆς Θ. Λατρείας.

Ἄλλου πάλι ὁ θεόπνευστος διδάσκαλος θὰ δείξει κάποια συγκατάβαση σὲ ἔξ Ἰουδαίων προφανῶς χριστιανοὺς ποὺ διέκριναν ἀνάμεσα στὶς ἡμέρες τὴν ἀγιώτερη. Γράφει «ὁ παντοδαπός»¹¹ διδάσκαλος στὴν πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολή του: «ὅς μὲν κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὅς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν» ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῦ πληροφορεῖσθω ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν Κυρίῳ φρονεῖ, καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν Κυρίῳ οὐ φρονεῖ» (Ρωμ. 14,5. 6).

Ἔτσι, ὅπως φαίνεται στὶς Ἐπιστολὰς τοῦ Ἀπ. Παύλου, οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ ἀπομακρύνονταν σταδιακὰ ἀπὸ τοὺς χρονικοὺς περιορισμοὺς τῆς παλιᾶς λατρείας. Ἡ νέα δὲ ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος, ποὺ ὀρίζεται ὡς ἡ κατ' ἐξοχὴν ἡμέρα τῆς Θ. λατρείας τῶν χριστιανῶν, ἡ ὁποία ἀντικαθιστᾷ τὸ Σάββατο τῶν Ἑβραίων, εἶναι ἡ «μία τῶν Σαββάτων», ποὺ ἀργότερα θὰ μετονομασθεῖ Κυριακή. Τὴν πρώτη μαρτυρία γιὰ τὴν Κυριακὴ μᾶς τὴν δίνει τὸ βιβλίο τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Ἰωάννου, ὅπου διαβάζουμε στὸ Α' τῆς

κεφάλαιου: «ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (στ. 10).

Ἀξιοπρόσεκτη εἶναι ἡ συμβουλὴ τοῦ Θεοῦ Ἀποστόλου στὴν Β' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολή του (16,2) νὰ ἀποταμιεύουν χρήματα τὴν Κυριακὴ γιὰ ἐλεημοσύνη «κατὰ μίαν σαββάτων ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅτι ἂν εὐδοῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαι γίνωνται».

Ο ἱ λ ε ι τ ο υ ρ γ ο ἱ .

Ὅπως σὲ κάθε λατρευτικὴ σύναξη ὑπάρχουν οἱ προεστώτες τῆς σύναξης, οἱ κυρίως λειτουργοί, ἔτσι καὶ στὴν ἀρχέγονη ἐκκλησιαστικὴ κοινότητα ὑπῆρχαν ἐκεῖνοι ποὺ προΐσταντο στὴ Θ. λατρεία. Ὁ Ἀπ. Παῦλος στὴν Α' πρὸς Κορινθ. ἐπιστολή του (12,28-30) τονίζει ὅτι οἱ Ἀπόστολοι, οἱ διδάσκαλοι τοῦ Εὐαγγελίου, οἱ λοιποὶ κάτοχοι θεῶν χαρισμάτων, ποὺ δροῦσαν μέσα στὴν Ἐκκλησία, ὀρίσθηκαν, τοποθετήθηκαν στὰ ἱερὰ καὶ ὑψηλά τους καθήκοντα ἀπὸ τὸ Θεό.

Στὴν πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολή του προσθέτει ὅτι ὀρίσθηκαν ἀπὸ τὸ Θεὸ οἱ ἀπόστολοι, οἱ προφῆτες, οἱ εὐαγγελιστές, οἱ ποιμένες καὶ διδάσκαλοι «εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ» (4,11-12) δηλαδὴ γιὰ τὴν ἡθικὴ τελείωση τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος, γιὰ τὴν κατὰ Θεὸν προκοπὴ του. Στὶς ποιμαντικὲς τοῦ ἐπιστολῆς σκιαγραφεῖ ἀδρὰ ὁ Ἀπόστολος τοῦ Θεοῦ τὰ καθήκοντα τῶν ἐκκλησιαστικῶν λειτουργῶν καὶ ποιμένων.

Οἱ λειτουργοὶ τῆς Ἐκκλησίας μέσα στὶς ἐπιστολὰς τοῦ Ἀπ. Παύλου φέρουν διάφορα ὀνόματα¹², ἐκτὸς ἀπὸ ἱερεὺς καὶ ἀρχιερεὺς. Οἱ θρησκευτικοὶ αὐτοὶ τίτλοι βρῖσκονται στὶς σελίδες τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπι-

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 187 τοῦ ὑπ' ἀρ. 10 τεύχους.

11. Ἱ. Χρυσοστόμου, Εἰς τὸν Ἀπ. Παῦλον Ε', 501 Ε, ΑΑΠ 24.

12. Π. Τρεμπέλα, Ἀρχαὶ καὶ χαρακτὴρ τῆς χριστιανικῆς λατρείας, Ἀθήναι 1962, σ. 118 ἐξ.

Χριστοῦ. Εἶναι αὐτὸ ἀκριβῶς ποὺ ὀνομάζουμε ἀποστολικὴ διαδοχὴ ὅτι δηλαδὴ τὸ χάρισμα τῆς ἱερωσύνης, ποὺ ὑπάρχει καὶ συνεχίζει νὰ λειτουργεῖ μέσα στὴν Ἐκκλησία, προέρχεται κατὰ συνεχῆ καὶ ἀδιάκοπη διαδοχὴ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς Ἀποστόλους. Εἶναι ἡ συνέχιση καὶ ἐπέκταση τοῦ ἔργου ποὺ πραγματοποιεῖσε «ὁ ἀπόστολος καὶ ἀρχιερεὺς τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦς»

(Ἑβρ. 3,1). Αὐτὸ ποὺ λέει ὁ Παῦλος γιὰ τοὺς Ἀποστόλους, «διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολήν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ» (Ρωμ. 1,5), μποροῦμε νὰ τὸ ἐπαναλαμβάνουμε κι ἐμεῖς οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὸν ἑαυτό μας.

(Συνεχίζεται)

Ο ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΣ ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΑΣ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Τοῦ Μοναχοῦ ΜΩ·Υ·ΣΕΩΣ Ἀγιορείτου

Λέγεται πὼς μία ἀπὸ τὶς ὁραιότερες ὁμιλίες τοῦ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ὁ μεγαλύτερος ἱεροκήρυκας τῶν αἰώνων, αὐτοῦ ποὺ τὸ ἐπίθετο τῆς χρυσοστομίας τοῦ ἀντικατέστησε τ' ὄνομά του, τὴν ἐκφώνησε ἐνώπιον μιᾶς γραίας. Λέγεται πὼς ἀπὸ μικρός, καὶ ὡς νέος πιστὸς καὶ ὡς ἀρχάριος μοναχός, ὑπῆρξε μέγας ἱεραπόστολος. Ὡς κληρικὸς ὑπῆρξε λύχνος, ποὺ μὲ τὸ κήρυγμά του ἤθελε νὰ φωτίσει ὅλες τὶς πτυχές τῆς ζωῆς καὶ τῆς ψυχῆς τῶν ἀγαπητῶν ἀδελφῶν του, καὶ νὰ καταστήσει τὶς πόλεις θεοφρούρητες, μὲ τὴν καλλιέργεια τῶν ἀρετῶν ἀπὸ τοὺς πιστοὺς.

Ἐνα πλῆθος χριστιανῶν, καὶ κατὰ τὴν χρυσὴ ἐκείνη ἐποχὴ, δὲν ἦταν ἐνσυνείδητο καὶ ἀδιάφορο πρὸς

τὶς ἐπιταγές τῆς ὑλόφρονος κοινωνίας. Πρὸς αὐτὸν τὸν ἐμπαθῆ κόσμο στρέφονταν κυρίως τὸ φλογερὸ κήρυγμά του, στοὺς ἀτελέστερους χριστιανούς, στοὺς ἀμφιβάλλοντες, στοὺς ἄδικους πλούσιους, στοὺς φιλάργυρους ἀνελεήμονες, στοὺς δυνάστες ἄρχοντες, στοὺς δεισιδαίμονες πιστοὺς, στοὺς μὴ καλῶς προσευχομένους, ἐκκλησιαζομένους καὶ νηστεύοντες. Ὁ βαθεὺς πόνος τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου ἦταν ἡ παραποίηση τῆς χριστιανικῆς ταυτότητος. Τὸν ἐνδιέφερε περισσότερο ἢ ἀσθένεια τοῦ συγκεκριμένου Ποιμνίου, οἱ σκανδαλίζοντες καὶ οἱ σκανδαλιζόμενοι. Δὲν θὰ ὑπῆρχε οὔτε ἓνας εἰδωολάτρης, τονίζει σὲ μία ὁμιλία του, ἐὰν ἐμεῖς εἴμασταν πραγματικοὶ χριστιανοί. Τί νὰ ἀπαντήσει κανεὶς σ' ἐκείνους ποὺ βλέπουν καὶ

στολῆς του (4,14. 7,15. 17) καὶ ἀποδίδονται ἀποκλειστικὰ στὸν Ἰησοῦ Χριστό, «τὸν μέγαν ἀρχιερέα», «τὸν ἱερέα εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ».

Στὶς ἐπιστολές τοῦ Ἀπ. Παύλου οἱ λειτουργοὶ τῶν χριστιανῶν ὀνομάζονται ἐπίσκοποι (Φίλ. 1,1. Α' Τιμ. 3,2), εὐαγγελιστὲς (Ἐφεσ. 4,11), ἡγούμενοι (Ἐβρ. 13,17), οἰκονόμοι μυστηρίων (Α' Κορ. 4,1. 2), προφῆτες (Α' Κορ. 14,29), διδάσκαλοι (Α' Κορ. 12,28. Ἐφεσ. 4,11), ποιμένες (Ἐφεσ. 4,11), προϊστάμενοι (Ρωμ. 12,8. Α' Θεσ. 5,12) καὶ διάκονοι (Α' Τιμ. 3,12). Μὲ ὅλα δὲ αὐτὰ τὰ ὀνόματα, ποὺ δίνει στοὺς χριστιανούς λειτουργοὺς τῶν Θ. Μυστηρίων ὁ Ἀπόστολος, τονίζει ὅλα σχεδὸν τὰ καθήκοντα καὶ τὶς ὑποχρεώσεις τῶν ἀπέναντι στοὺς πιστοὺς, δηλαδὴ νὰ ἡγοῦνται, νὰ προϊστανται καὶ νὰ ποιμαίνουν τοὺς χριστιανούς, νὰ τοὺς διδάσκουν κηρύσσοντάς τοὺς τὸ χαρμόσυνο μῆνυμα τοῦ Εὐαγγελίου, νὰ τοὺς διανέμουν τὴ σωστικὴ χάρη τῶν Θ. Μυστηρίων καὶ νὰ τοὺς διακονοῦν.

Οἱ χαρισματοὶχοι.

Τὸ ἰδιαίτερο στοιχεῖο στὴ Λατρεία τῆς πρώτης Ἐκκλησίας ἦταν ἀσφαλῶς ἡ συμμετοχὴ τῶν χαρισματοῦχων, χριστιανῶν δηλαδὴ μὲ ἔκτακτα καὶ ἐντυπωσιακὰ χαρίσματα ἀπὸ τὸ Ἅγ. Πνεῦμα, ὅπως νὰ μιλοῦν καὶ νὰ κηρύττουν σὲ ξένες γλώσσες, τελείως ἄγνωστὲς τοὺς¹³. Οἱ χαρισματοῦχοι αὐτοὶ χριστιανοὶ

μετὰ τὸ Βάπτισμα καὶ κυρίως μετὰ τὴν ἐπίθεση τῶν χειρῶν τῶν Ἀγ. Ἀποστόλων ἐπάνω στὸ κεφάλι τοὺς, μετὰ δηλαδὴ τὸ Χρίσμα, ἀποκοτοῦσαν τὴ δωρεὰ τοῦ Ἀγ. Πνεύματος, καὶ ἔτσι «ὃ μὲν διὰ τοῦ Πνεύματος δίδεται λόγος σοφίας, ἄλλω δὲ λόγος γνώσεως, ἄλλω δὲ προφητεία, ἑτέρω γένῃ γλωσσῶν, ἄλλω δὲ ἐρμηνεία γλωσσῶν» (Α' Κορ. 12,8. 10).

Ὅπως ἦταν ἐπόμενο, οἱ πιστοὶ αὐτοί, οἱ κάτοχοι χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εἶχαν τὴν ἀρμόζουσα θέσιν στὶς λατρευτικὲς συνάξεις. Κατὰ τὴν ὥρα τῆς Θ. λατρείας ἐνεργοποιοῦνταν τὰ θεῖκα καὶ ὑπερφυσικά τοὺς χαρίσματα, μὲ ἀποτέλεσμα ἄλλος νὰ διδάσκη, ἄλλος νὰ προφητεῖ, ἄλλος νὰ ἐρμηνεύῃ, κ.ο.κ. Ὡ! ποίος μπορεῖ νὰ φαντασθῇ τὴ θρησκευτικὴ ἔξαρση, τὴ συγκίνηση, τὸ μεγαλεῖο τὸ πνευματικὸ, ποὺ κυριαρχοῦσαν σ' ἐκείνες τὶς λειτουργικὲς συνάξεις τῶν πρώτων χριστιανῶν. Πραγματικὰ «ἐνθουσιῶδες»¹⁴ ἦταν τὸ φαινόμενο ἐκεῖνο τῆς δωρεᾶς, τῆς «ἐκχυσης» τοῦ Ἀγ. Πνεύματος καὶ μάλιστα τῆς «γλωσσολαλίας», στὴν ὁποίαν οἱ Κορίνθιοι χριστιανοὶ ἔτρεφαν ἰδιαίτερη ἐκτίμηση.

(Συνεχίζεται)

Α', 464 Α, ΑΑΠ 22: «Ἀνοτότερον οἱ ἄνθρωποι διέκειντο τότε τῶν εἰδώλων προσφάτως ἀπηλλαγμένοι καὶ παχυτέρω καὶ ἀναισθητοτέρω αὐτῶν ἢ διάνοια ἔτι ἦν ... διὰ τοῦτο σημεῖα ἐγίνετο».

14. Γ. Κονιδάρη, Γενικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, Ἀθῆναι 1957, σ. 120-121.

13. Πρβλ. Ἱ. Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν ἁγίαν Πεντηκοστὴν

τὸν βίον τῶν χριστιανῶν ἐπιλήψιμο, καὶ τὶς ψυχὴς γήινες καὶ τὰ χρήματα νὰ θαυμάζουν καὶ μάλιστα νὰ φοβοῦνται τὴν πενίαν, ν' ἀγανακτοῦν ὅταν ἀσθενοῦν, ν' ἀγαποῦν τὴ δόξα καὶ τὴν ἐξουσία καὶ τὰ χρήματα ἀλλὰ καὶ ν' ἀσχολοῦνται μὲ ὠροσκόπια, τύχες καὶ μαντεῖες, τονίζε συνεχίζοντας ὁ φιλόστοργος ὅσο εὐλικρινὴς πατήρ.

Πολλὰ τ' ἀποτήματα καὶ τότε καὶ πάντοτε στὸ χριστιανικὸ σῶμα, τὰ ὁποῖα ὁ θεὸς Χρυσόστομος, ἀδυνατοῦσε νὰ δικαιολογήσει στοὺς χριστιανούς, ὅταν γινώριζε καὶ γινώριζαν πὼς ἀσφαλῶς τοὺς ὀδηγοῦν στὴ μαλθακότητα καὶ χανυρότητα, στὴ μετριότητα καὶ τὴ δειλία καὶ τέλος στὸν κατὰ τὸ Εὐαγγέλιο πνευματικὸ θάνατο.

Ὁ ἀκάματος κήρυκας τῆς Ἀντιόχειας καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἦταν ἀσυμβίβαστος μὲ τὴ δολιότητα, τὴν ἀδικία, τὴν ὑπεκφυγή, τὴ δωροδοκία, τὰ μισόλογα, τὴν ἀνακριβεία καὶ τὴν ὑποκρισία. Ἦθελε τοὺς χριστιανούς ὅπως τοὺς θέλει τὸ Εὐαγγέλιο· θερμοὺς πιστοὺς, ἀληθινούς ἁγίους, ὁμολογητὲς, βιωματικούς, ἀσπίλους, ἀμίαντους, ἀρτυρίδωτους, ταπεινοὺς καὶ ὄχι ταπεινίσχημους, ἀπλοὺς καὶ ὄχι ἀφελεῖς, ἐγκάρδιους καὶ ὄχι συναισθηματικούς, ἀθῶους, εὐφρεῖς, τολμηροὺς, ἀτόφιους καὶ γενναίους, ὅπως ἦταν ὁ ἴδιος. Δὲν ἦταν ὑπερβολικὰ ἀπαιτητικός, ἀλλὰ σταθερὰ παρακλητικός. Δὲν ἦταν ἀκράϊος καὶ ὑπερβολικὸς μὰ σίγουρος, βέβαιος καὶ ἀπόλυτος. Ὁ ἴδιος τὸν ἑαυτό του θεωροῦσε πρῶτο τῶν ἁμαρτωλῶν. Συμπαθοῦσε, ὅπως ἔλεγε, τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ μισοῦσε τὴν ἁμαρτία. Πρόσεξε, τόνιζε, μὴ κτυπώντας τὴν ἁμαρτία, κτυπήσεις τὸν ἁμαρτωλό, ὑπὲρ τοῦ ὁποῖου σταυρώθηκε ὁ Χριστός. Τὸ κρασί δὲν εἶναι ἁμαρτία ἀλλὰ ἡ μέθη. Βλέπετε διάκριση, βλέπετε φιλανθρωπία, βλέπετε διακριτικὴ φιλανθρωπία καὶ διακριτικὴ αὐστηρότητα.

Ὅσο κανεὶς προχωρᾷ πρὸς τὸν Θεὸ γίνεται περισσότερο αὐστηρὸς μὲ τὸν ἑαυτό του καὶ λιγότερο μὲ τοὺς ἄλλους ἢ ἐπιεικέστερος μὲ τοὺς ἄλλους καὶ αὐστηρότερος μὲ τὸν ἑαυτό του. Ἐμεῖς, ὅσοι εἴμαστε ἀκόμη μακριὰ ἀπὸ τὸν Θεό, ἀσχολούμεθα πολὺ μὲ τοὺς ἄλλους καὶ λιγότερο μὲ τὸν ἑαυτό μας. Μάλιστα εἴμαστε ἰδιαίτερα αὐστηροὶ μὲ τοὺς ἄλλους καὶ λίαν ἐπιεικεῖς μὲ τὸν ἑαυτό μας. Οἱ ἅγιοι ὅμως δὲν ἔκαναν ἔτσι, ὅπως ὁ ἅγιός μας. Ξέρετε, εἶναι παρεξηγημένος ἀκόμη ὁ ἅγιός μας· κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, ἀσχολοῦμενοι μὲ τὸν βίον καὶ τὸ ἔργο του τὸν θεωροῦν νευρικό, ὀργίλο, θυμώδη, ἀδίστακτο, φανατικὸ κ.λπ. Θεωροῦμε τοὺς χαρακτηρισμοὺς αὐτοὺς ἐντελῶς λαθεμένους. Γιὰ νὰ ἐξάγει κανεὶς τέτοια συμπεράσματα φαίνεται πὼς μελέτησε ἐντελῶς ἀποσπασματικὰ τὸ

ἔργο τοῦ ἁγίου ἢ τὸ παρεξήγησε καὶ παρερμήνευσε ἢ ἀκόμη ὀδηγήθηκε σὲ αὐτὲς τὶς συμπερασματικὲς κρίσεις ἀπὸ προβληματισμοὺς τοῦ ἴδιου τοῦ χαρακτήρα του.

Ὅταν συμβουλευεὶ ὁ ἅγιος καὶ ὑπάρχει μία σχετικὴ αὐστηρότητα στὰ λόγια του αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι δὲν ἀγαπᾷ. Μᾶλλον ἐπειδὴ πολὺ ἀγαπᾷ συμβουλεύει καὶ ἀναγκάζεται νὰ γίνεται καὶ αὐστηρὸς. Ὅταν λέγει πὼς ἡ νεότης πού κατελήφθη ἀπὸ τὴν ἀργία καὶ σὲ αὐτὴ ἀναπαύεται, γίνεται ἀγριώτερη θηρίου, κάνει λάθος; Δὲν βλέπουμε καὶ σήμερα τὰ δεινὰ μέρους τῆς νεότητος, τῆς ἐλπίδος μας, πού ἔχει ἀγκαλιάσει τὴν ἀργία; Ἡ ἀγάπη δὲν εἶναι ποτὲ σὲ βάρος τῆς εὐλικρινείας. Ἡ ὑψωμένη φωνὴ δὲν σημαίνει πάντα θυμὸ. Ὅργιζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε, λέγει τὸ Ψαλτήρι. Ἡ ἐπιμονὴ στὴν ἐπικράτηση τῆς εὐαγγελικῆς ζωῆς δὲν σημαίνει ἀσφαλῶς κακὸ πείσμα καὶ φανατισμὸ. Ὑπάρχει καλὴ ἀγωνία καὶ κακὴ ἀγωνία, ὅπως ὑπάρχει καλὴ καὶ κακὴ μοναξιά. Ὁ θεοφόρος Χρυσόστομος δὲν ἦταν ἀπλῶς καλὸς καὶ εὐγενὴς καὶ εὐφρυνῆς, ἦταν ἅγιος θεόπνευστος, θεοκίνητος καὶ θεόκλητος, ὁ ὁποῖος ὅμως διατηροῦσε τὰ ἰδιαίτερα στοιχεῖα τοῦ χαρακτήρος του. Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα δὲν εἶναι σαρωτικὸ καὶ ἱσοπεδωτικὸ τῶν ἀνθρωπίνων ἰδιαιτεροτήτων, οἱ ὁποῖες διατηροῦνται καὶ συνοδεύουν τὸν κάθε ἅγιο.

Ὡς ἱεροκήρυκας κυρίως λαμπρύνθηκε ὁ μέγας ἅγιος. Τὰ κηρύγματά του εἶναι μεστὰ καὶ ἀπλά, πλούσια καὶ λιτά, πηγὲς εὐφρόσυνες, ἀνθοδοχεῖα λογοτεχνίας, δείκτες τῆς ἔξοχης προσωπικότητός του. Ἐπασχε ἀπὸ ἀγάπη γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν λαὸ τῆς. Οἱ μαστιγώσεις τῶν λόγων του, ἐπαναλαμβάνουμε, κατὰ τῶν παθῶν Κλήρου καὶ λαοῦ, ἦταν νυστέρι θεραπευτικὸ. Ἐντούτοις ἡ κάθε θεραπεία εἶναι σχετικῶς ἐπώδυνη καὶ δὲν εἶναι πάντα ὅλοι ἔτοιμοι γιὰ νὰ τὴ δεχθοῦν. Ἔτσι ἀνώτεροι κληρικοὶ καὶ αὐλικοὶ συμμάχησαν ὥστε ν' ἀπομακρύνουν τοῦ θρόνου του τὸν ἀσίγαστο ἐλεγκτὴ τους. Τὸ ἐπέτυχαν μὰ ἀπέτυχαν. Ἡ ἐξορία ὠραιοποίησε περισσότερο τὸν ἐκθροнисμένο ἀρχιεπίσκοπο, ὁ ὁποῖος ἐπὶ τρία ἔτη ἐπλανᾶτο στὰ βουνὰ τοῦ Πόντου προσευχόμενος. Γονυπετὴ καὶ κράζοντα τὸν βρῆκε ὁ θάνατος: «Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἔνεκεν». Ὁ Ρῶσος Ἀγιορείτης παπα - Τύχων ἔλεγε: «Ἐνα δόξα σοι ὁ Θεὸς ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ πέντε Κύριε ἐλέησον». Πολὺ ἀγαπᾷ τὴ δοξολογία ὁ Θεός. Τὸ ἤξερε καλὰ αὐτὸ ὁ ἅγιος Χρυσόστομος, γι' αὐτὸ ἀναχώρησε ἀπὸ τὴν παρούσα ματαιότητα ἔχοντας στὸ στόμα του τὰ λόγια πού ἀρέσουν πολὺ στὸν Θεό.

Ὁ φιλόστοργος πατήρ τὸ κήρυγμά του συνέχιζε

στην έξορία του με την αποστολή δεκάδων ἐπιστολῶν πρὸς ἀγαπητά του πρόσωπα γιὰ νὰ τοὺς νουθετήσῃ, γιὰ νὰ τοὺς ἐνισχύσῃ καὶ καθησυχάσῃ γιὰ τὴ στέρησή τους. Ἦταν ἕνας τρόπος νὰ μὴν ἡσυχάζει ποτὲ ὁ χαλκέντερος, ἐνεργητικὸς, δυναμικὸς καὶ δραστήριος ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ὁ κυνηγημένος ἀπὸ μικρὴ μερίδα ἰσχυρῶν καὶ αἰχμαλωτισμένος ἀπὸ μεγάλη μερίδα μικρῶν κατὰ κόσμον ἀνθρώπων. Οἱ ἐπιστολές του - κηρύγματα εἶναι βουτηγμένες στὴν ἐλπίδα τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ ὄχι στὴν ἀπόγνωση τῆς ἀπαράκλητης ἐρημίας. Δὲν εἶναι τόσο θεολογικὲς μὰ πρακτικὲς. Διαφέρουν ἔτσι τῶν ἄλλων πατέρων καὶ μάλιστα τῶν ἰσοστασιῶν του Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Βασιλείου τοῦ Μεγάλου. Μάλιστα, ὡς ὀρθῶς ἐλέχθη, ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος συνδέει συνήθως τὴν ἀγιότητα τοῦ δόγματος πρὸς τὴν καθαρότητα τοῦ ἡθικοῦ βίου.

Τὸ κήρυγμα τοῦ μεγάλου αὐτοῦ πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι τὸ καλύτερο καὶ πληρέστερο πειστήριον τοῦ βίου του. Εἶναι ὁ μαρτυρικὸς ποιμένας, ὁ μισθωτὸς, ὁ δίχως ὥραριο, ὁ φιλόθεος, ὁ φιλάρετος, ὁ φιλόανθρωπος. Ὁ ἀσκητὴς τῆς πολιτείας, ὁ ὡς πολίτης τ' οὐρανοῦ ἐρημίτης, ὁ στηλιτευτὴς τὰ κακὰ τοῦ κόσμου καὶ ὄχι τὸν κόσμον, ὁ προφήτης τοῦ Θεοῦ, ὁ ἱλαρὸς διδάσκαλος, ὁ μηδὲν ἔχων καὶ τὰ πάντα κατέχων, κατὰ τὸν φίλιτό του Παῦλον, τὸν ὁποῖον ἀγάπησε ὑπέρμετρα, τὸν εἶχε μετὰ τὸν Χριστό, τὸν εἶχε πρότυπο, τοῦ ὑπῆρξε ὁ καλύτερος μαθητής, ὁ ἄριστος ἐρμηνευτὴς τῶν ἐπιστολῶν του, αὐτὸς ποὺ ὁ ἴδιος τοῦ ὑπαγόρευε στ' αὐτὴ τὴν ἐρμηνεία δυσκόλων χωρίων, ὅπως τὸν ἀντίκρουσε ὁ μαθητὴς του ἅγιος Πρόκλος.

Νέος ἀκολούθησε τὸν μοναχισμό. Ὁ χρόνος τῆς μονώσεώς του ἀπέβη κατοπινὰ χρήσιμος. Δὲν τὸν λησμόνησε. Ἡ τότε σιωπὴ συνδυαζόμενη μὲ μελέτη καὶ προσευχὴ ἀπέβη κατόπιν λόγος χρυσός. Πάντα προσπαθοῦσε νὰ ἐπιστρέφῃ στὴν ἡσυχία καὶ ἡρεμία τῆς διδασκαλικῆς σιωπῆς. Τὸ κήρυγμά του ξεκίνησε καὶ ἔσπεψε μὲ τὴ σιωπὴ. Μερικὲς φορὲς εἶναι χρήσιμη καὶ ἡ σιωπὴ καὶ μάλιστα ὅταν ὁ λόγος εἶναι ἀπροετοίμαστος, δὲν ἔχει λειανθεῖ, δὲν ἔχει τὴ δροσιὰ τοῦ βιώματος καὶ τῆς πληροφορίας. Σὰν τὸν ἀρχαῖον σιωπηλὸ ἀσκητὴ ποὺ στὸν ἀναχωροῦντα ἀπορημένο ἐπισκέπτη του εἶπε: Ἄν δὲν σὲ δίδαξε ἡ σιωπὴ μου οὔτε ὁ λόγος μου θὰ σὲ διδάξῃ. Τὸ πιὸ βροντερὸ κήρυγμα τοῦ Ἀγίου Ὁρου, εἶπαν, εἶναι ἡ σιω-

πή του. Ὁ ἅγιος Χρυσόστομος ἤξερε πότε νὰ σιωπᾷ καὶ πότε νὰ μιλά. Κυρίως ἤξερε νὰ μιλά. Ἦταν χαρισματοῦχος. Ἀγάπησε τὸ κήρυγμα, γιὰτὶ ἀγάπησε πολὺ τὸν Χριστὸ καὶ τὸν ἄνθρωπον. Στὰ κηρύγματά του ὑποστηρίζει καὶ ὑπερασπίζει μὲ ζῆλον τὸν μοναχισμό, ὁ πάντα μοναχὸς καὶ μέσα στὴ μεγαλόπολη, διατηρῶν τὶς βασικὲς ἀρετὲς τοῦ μοναχοῦ. Ζοῦσε μὲ τὰ ἐντελῶς ἀπαραίτητα. Θεωροῦσε πολλὰ τὰ περιττά. Τὸ περισσεύμα ἦταν γιὰ τοὺς ἀγαπητοὺς ἀδελφούς του καὶ ποτὲ γιὰ τὸν ἑαυτό του, ἀφοῦ δὲν ἤξερε τί θὰ πεῖ ἀποταμίευση. Στὸ ἀσθενικὸ σῶμα του, ποὺ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἔπασχε ἀπὸ πυρετοῦς, ἔδινε μόνο αὐτὸ ποὺ ἔπρεπε καὶ καθόλου παραπάνω. Δὲν ἀμελοῦσε τὴ βοήθεια τῶν ἰατρῶν καὶ στὸν ἑαυτό του καὶ στὰ πνευματικά του τέκνα, ὥστε ἡ ἀθυμία νὰ μὴν ἐπιδεινώσει τὸ νόσημα. Τὸ μεγαλύτερον ἀγαθὸ γιὰ τὸν θεῖον Χρυσόστομον ἦταν ἡ ἀρετὴ, γι' αὐτὴ πάσχισε καὶ αὐτὴ κέρδισε καὶ αὐτὴ κήρυξε καὶ γι' αὐτὸ τὸ κήρυγμά του πέτυχε. Ἔδωσε αὐτὸ ποὺ εἶχε. Εἶχε καὶ ἔδωσε. Εἶχε πλοῦτο καὶ μποροῦσε ἀφθονὰ νὰ προσφέρει. Πλοῦτο ποὺ τὸν κέρδισε μὲ ἀγῶνες. Ἀλοιμόμονο ἀπὸ ἐκείνους ποὺ προσπαθοῦν μὲ ξένα δάνεια νὰ χορτάσουν τοὺς καλεσμένους τους. Οἱ θλίψεις, οἱ ἀδικίες, οἱ ἐξορίες ἀντιθέτως πρὸς τὸ συνήθως συμβαῖνον κραταίωσαν τὸν κράτιστο τῶν ἱεροκηρύκων τῆς Ἐκκλησίας μας.

Μητέρα τῶν ἀρετῶν ὁ Χρυσόστομος ὀνομάζει τὴν ἀγάπη, τὴν ὁποία ἐπίσης ὀνομάζει μεγάλο θησαυρὸ, ποὺ πλουτίζει καὶ αὐτὸν ποὺ τὴ δίνει καὶ αὐτὸν ποὺ τὴν λαμβάνει. Τὴν ἀγάπη θεωρεῖ ἄθληση καὶ θυσία, συμμετοχή, συμπάθεια, συναγαλλίαση καὶ συλλύπηση. Φθάνει ν' ἀγωνιᾷ γιὰ τὴ σωτηρία τῆς ψυχῆς τῶν ἐχθρῶν του, πέραν τῆς ἀδικίας καὶ κακίας τους, ποὺ ὡς λέγει, τοὺς αὐτοτιμωροῦν. Ὁ μεγάλος Χρυσόστομος δὲν παρσύρεται ἀπὸ τοὺς μικροὺς διῶκτες του. Τοῦτο βέβαια τὸ λέμε ἐμεῖς καὶ ὄχι ἐκεῖνος, γιὰτὶ κανένας μέγας δὲν λείει πὼς εἶναι μέγας, ἂν τὸ πεῖ τότε δὲν εἶναι. Προτρύπει τοὺς φίλους του νὰ ἐλεοῦν ὅσους τὸν μισοῦν καὶ προσπαθοῦν νὰ τοὺς βοηθήσουν νὰ διορθωθοῦν γιὰ νὰ σωθοῦν.

Ἀξίζει νὰ τονίσουμε τὴ συνεργασία τοῦ ἱεροῦ πατρὸς μὲ ομάδα ἐναρέτων γυναικῶν, μὲ προεξάρχουσα τὴν ἀγία διακόνισσα Ὀλυμπιάδα, ποὺ τὸν βοηθοῦσαν σημαντικὰ στὸ κηρυκτικὸ, ἱεραποστολικὸ καὶ φιλανθρωπικὸ του ἔργο. Ἀπὸ τοὺς πρώτους χρόνους τοῦ Εὐαγγελίου, ὅπου ἡ γυναῖκα λαμβάνει τὴ θέση ποὺ τῆς ἀξίζει, μέχρι τὶς ἡμέρες μας ἡ σεμνὴ χορεία τῶν πιστῶν γυναικῶν συνδράμει σιωπηλὰ καὶ ἀθόρυβα, μὰ οὐσιαστικὰ καὶ περίφημα τὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ ζυμωτὸ πρόσφορον τῆς γιαγιάς, ἡ λαμπάδα τῆς νονᾶς, ὁ σταυρὸς τῆς μητέρας, ὁ ἐκκλησιασμός τῆς

Γιὰ ὅ,τι ἀφορᾷ στὸν «ΕΦΗΜΕΡΙΟ» πρέπει νὰ ἀπευθύνεσθε στὴ Διεύθυνση τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὁδὸς Ἰωάννου Γεωναδίου 14, 115 21 Ἀθήνα — Τηλ. 72.18.308.

ἀδελφῆς, ἡ ἐλεημοσύνη τῆς χήρας, δὲν εἶναι μικρῆς σημασίας πράξεις. Αὐτὲς οἱ ὀλιγογράμματα γερόντισσες τῶν χωριῶν καὶ τῶν πόλεων διατηροῦν τὴν Ὁρθόδοξη Παράδοση. Αὐτὲς ἀνάστησαν τὴ φυλαγμένη πίστη καὶ στὶς ἀνατολικὰς χώρες στὶς ἡμέρες μας. Συχνὰ ὁ Χρυσόστομος εὐγνωμονεῖ τὸ ἔργο τῶν τιμίων γυναικῶν καὶ τὶς ὀνομάζει συνεργάτιδες τοῦ ἐν Κυρίῳ.

Ἡ κατὰ καιροὺς ἐμφανιζομένη ἀκαμψία καὶ σκληρότητα τοῦ ἱεροκήρυκος, ποὺ κτυποῦσε ἀλύπητα τὴν ἁμαρτία, ὅταν μετατρέπεται σὲ ἐγκωμιασμό τῆς ἀρετῆς καὶ λεπτότητα, ποὺ ἀγκαλιάζει καὶ τοὺς διώκτες του, φανερώνει τὸν ἐσωτερικὸν του πλοῦτον, ποὺ κάνει καὶ τὸν πιὸ διστακτικὸ νὰ τὸν ἀκολουθεῖ ἀβίαστα.

Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος δὲν μιλοῦσε γιὰ νὰ προβάλλεται. Μιλοῦσε γιὰ νὰ προβάλλει τὴν Ἐκκλησίαν, γιὰ νὰ συνεχίζει τὴ σωστικὴ καθοδήγηση, ἦταν ἀνάγκη τῆς ψυχῆς του. Δὲν ἀνέμενε σύντομα καρπούς. Δὲν ἐπιθυμοῦσε συγχαρητήρια. Ἐπιθυμοῦσε μόνο τὴν ψυχικὴ ἀνόρθωση τῶν πιστῶν. Αὐτὴ ἦταν ἡ μεγαλύτερη χαρὰ καὶ ἡ καλύτερη πληρωμὴ. Δὲν ἐκάμπτετο εὐκολα. Οἱ δυσκολίες μάλιστα τὸν ἐνδυνάμωναν. Ἐγραφε σὲ μιὰ ἐπιστολὴ του: Ὁ καλὸς κυβερνήτης οὔτε στὴ γαλῆνῃ ἀπολησιμονιέται οὔτε στὴν κακοκαιρίαν ταράζεται. Μάλιστα στὸν χειμῶνα ἀγωνίζεται πρὸ πολλοῦ καὶ περισσότερο ἀπ' ὅσο μπορεῖ. Ἀγωνίζονταν γιὰ ὅλους, γιὰ πολλοὺς καὶ γιὰ τὸν καθένα ξεχωριστὰ καὶ κύρια.

Στὴν Ἀντιόχεια, στὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ σὲ αὐτὴ τὴν ἀφιλόξενη Κουκουσὸ τῆς ἐξορίας παραμένει ὁ ἀκοίμητος ποιμένας, ὁ φλογερὸς κήρυκας, ὁ καθοδηγὸς ψυχῶν, ὁ ἱεραπόστολος ποὺ ἐνδιαφέρεται ζωηρὰ γιὰ τὴν ἐξάπλωση καὶ ἐδραίωση τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος στὴ Σκυθία, Περσία, Ἀρμενία, Συρία, Κιλικία καὶ Φοινίκη. Τὸ μόνο λυπηρὸ γι' αὐτὸν εἶναι ἡ ἁμαρτία. Δὲν τὸν λυποῦν λοιπὸν διόλου ἀγρυπνίες, ὀρθοστασίες, ὁδοιπορίες, ταξίδια, διωγμοὶ καὶ ἐξορίες. Οἱ θλίψεις τῆς παρούσης ζωῆς γιὰ τὸν θεῖον Χρυσόστομον εἶναι μηδαμινές, συγκρινόμενες μὲ τὴ μέλλουσα δόξα. Οἱ δοκιμασίες εἶναι τελικῶς διδακτικὲς καὶ ὠφέλιμες, κατὰ τὸν Χρυσόστομον, ἂν ἀξιοποιηθοῦν φυσικά. Μᾶς διδάσκουν κυρίως νὰ προσεχνόμαστε καὶ νὰ ὑπομένουμε. Παρουσιάζει δὲ πρὸς πίστωση τὶς ἀγιογραφικὰς μορφὰς τοῦ πολυάθλου Ἰώβ, τοῦ παγκάλλου Ἰωσήφ, τοῦ φτωχοῦ Λαζάρου, τοῦ φιλάτου τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ αὐτοῦ τοῦ Σταυρωθέντος Κυρίου.

Τὸ κήρυγμα τοῦ Χρυσοστόμου εἶναι συνέχεια τῶν ἔργων του καὶ ἡ συνέχεια τῶν ἔργων του εἶναι τὸ κήρυγμά του. Τὸ κήρυγμά του εἶναι ρεαλιστικὸ, φιλάν-

θρωπο, αὐστηρὸ καὶ δίκαιον ἀπαιτητικὸ πρὸς τοὺς χριστιανούς ποὺ παρασύρονται ἀπὸ τὸ κοσμικὸ φρόνημα. Ἡ ἐπιτίμηση ζητᾷ τὴ διόρθωση καὶ ὁ ἔλεγχος τὸν σωφρονισμό. Ἡ πηγαία ἀγάπη συγχωρεῖ ὅλους τοὺς τόνους τοῦ ἱεροῦ ἀνδρός, τοῦ καλοῦ αὐτοῦ ποιμένος, τοῦ αὐτοθυσιασθέντος, τοῦ ὁποίου ἡ θυσία καὶ ἡ ἐξορία τὸν χαρίτωσε περισσότερο καὶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὥστε τὸ κήρυγμά του ν' ἀκούγεται ὅπως πάντα καὶ σήμερον μὲ ἰδιαίτερη προσοχή, ἀγάπην καὶ ἀφοσίωση.

Ὅλ' αὐτὰ λέγονται σὲ μιὰ ἐποχὴ, ποὺ ὅπως θὰ ἔλεγε ὁ ἅγιός μας «οὐδὲν πατρίδος γλυκύτερον, ὃ νῦν πικρότερον γέγονεν». Ἀπευθύνονται καὶ στοὺς κληρικούς καὶ στοὺς λαϊκοὺς καὶ κυρίως σ' ἐμένα, ποὺ αὐτὸς ὁ ἅγιος μ' ἔφερε κοντὰ σας, ἀπὸ τὴν καλύβη μου, ποὺ τιμᾶται σ' ὄνομά του καὶ καθημερινῶς ἀσπάζομαι τὴν εἰκόνα του, ψάλλοντας τὸ ἀπολυτίκιό του, γιὰ νὰ μὲ διδάξει «τὸ ὕψος τῆς ταπεινοφροσύνης» ὁ μεγαλύτερος ἱεροκήρυκας τῶν αἰώνων, μετὰ τὸν ὁποῖο πολὺ πρέπει νὰ προσέχουμε ὅταν μιλάμε... (Τέλος)

Τὸ βιβλιοπωλεῖο τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἔχει καὶ τὴν ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ τῶν βιβλίων:

★ ΕΡΜΗΝΕΙΑΙ ΕΥΣΕΒΕΙΣ περὶ ΜΙΜΗΣΕΩΣ ΧΡΙΣΤΟΥ, μὲ στόχασες πνευματικὰς καὶ κατὰ νῦξιν εἰς κάθε κεφάλαιον. Προνοία τοῦ Μητροπολίτου Γρεβενῶν Σεργίου.

★ Η ΖΩΗ ΕΚ ΤΑΦΩΝ. Αἰθεντικὲς μαρτυρίαι τῆς θαυμαστῆς φανερώσεως τῶν ἁγίων Ραφαήλ, Νικολάου καὶ Εἰρήνης. Τοῦ Μητροπ. Γουμένισσης Δημητρίου.

★ ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΤΕΛΕΤΗ ΛΗΞΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ, ἡ πῶς οἱ ἐξελικτικοὶ ἐλίσσονται γιὰ νὰ πείσουν ὅτι τὰ εἶδη ἐξελίσσονται. Τοῦ Γιάννη Κωστόφ, φυσικοῦ.

★ ΠΕΡΠΑΤΩΝΤΑΣ ΣΤΟ ΦΩΣ. Ὁδοιπορικὸ στοὺς Ἁγίους Τόπους καὶ στὸ Σινᾶ. Τῆς Κασσιανῆς Πανουτσοπούλου Ἔκδοσις Γ'.

★ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΑ ΤΕΙΧΗ: ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ Α' Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ. Τοῦ διατελ. Καθηγητοῦ Ἀθαν. Δελικωστοπούλου.

★ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ, Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗ. Τοῦ ἰδίου.

Γράφατε: Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἰακίου 1 - 115 21 Ἀθήνα, τηλ. 722.8008.

Βιβλιοπωλεῖο: Δραγατσάνου 2, πλατ. Κλαυθμῶνος, τηλ. 322.8637.

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

Έν πορεία...

Πορείες και πορείες

Η «πορεία», όπως είναι γνωστό, έχει γίνει τα τελευταία χρόνια τρόπος μαχητικής διεκδικήσεως των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Οί άνθρωποι αγωνίζονται και μ' αυτόν τον συγκεκριμένο τρόπο για ψωμί, παιδεία, ελευθερία, καλλίτερες αμοιβές και συνθήκες εργασίας, έστω κι αν όρισμένες φορές το ψωμί φαντάζει ως παντεσπάνι για όρισμένους συνδικαλιστές.

Πορείες, λοιπόν, μικρές και μεγάλες, ποικίλων αποχρώσεων και κατευθύνσεων, που προβάλλουν διάφορα αιτήματα και ανάλογα εμποδίζουν την κυκλοφορία, φθάνουν στον προορισμό τους ή εμποδίζονται να φέρουν εις πέρας το σκοπό για τον όποιο ξεκίνησαν. Πρόκειται κυρίως για μαζικές πορείες και κινητοποιήσεις.

Τελευταία, όμως, έχει εμφανισθεί το φαινόμενο μεμονωμένων ατόμων, τα όποια για να προβάλλουν ένα συγκεκριμένο αίτημα, αναλαμβάνουν μόνοι τους να πορευτούν, να οδοιπορήσουν από ένα σημείο στο άλλο, έχοντας κοινοποιήσει από πριν τί επιδιώκουν μ' αυτό τους τον ποδαρόδρομο, έχοντας κινητοποιήσει φίλους και φιλικές οργανώσεις να τους συμπαρastaθούν, έχοντας συγκαλέσει τους δημοσιογράφους ώστε με τη συνέντευξη Τύπου να γνωστοποιήσουν σε ευρύτερους κύκλους το αγωνιστικό τους φρόνημα και τους στόχους τους.

Άθήνα - Βρυξέλλες

Είδαμε μέσα στον Απρίλιο, σαν άλλο «ράλλυ - Ακρόπολις» να ξεκινάει από την Ακρόπολη τη μοναχική του πορεία ο Pierre Galand, εκπρόσωπος της Oxfam Βελγίου —μιας οργανώσεως που αγωνίζεται ενάντια στην πείνα που μαστίζει ιδιαίτερα τον τρίτο κόσμο—, να την συνεχίζει μέχρι την Έλευσίνα και να έπεται ή συνέχεια μέχρι Βρυξέλλες.

Ήθελε να επισύρει την προσοχή του κόσμου για τα προβλήματα του ύποσιτισμού, για την έκμετάλλευση των πλουτοπαραγωγικών πηγών των τριτοκοσμι-

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Άναπλ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου Άθηνών

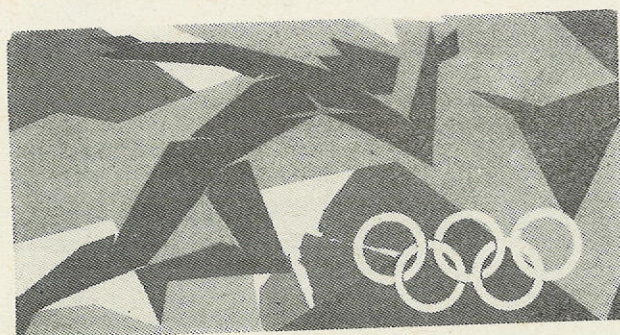
κών χωρών από τις χώρες του Βορρά και για άλλα πολλά. Η «επίδειξη» αυτή μπορούσε να επιδοτηθεί από όσους ήθελαν να συμβάλουν χρηματικά για τους σκοπούς που εκπροσωπούσε ή όργάνωση του «όδοιπόρου».

Άπ' ό,τι γνωρίζουμε δόθηκε αρκετή δημοσιότητα στον ελληνικό και στον ευρωπαϊκό Τύπο.

Όντάριο - Ρίο ντε Τζανέιρο

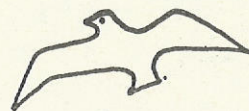
Επίκαιρη ήταν και ή πορεία του Καναδού εκείνου, που ξεκίνησε αρχές του 1990 από το Όντάριο, διέσχισε όλες τις Ήνωμένες Πολιτείες, προχώρησε στις χώρες της λατινοαμερικάνικης ήπείρου για να φθάσει περπατώντας, αρχές Ιουνίου του 1992, στο Ρίο ντε Τζανέιρο, ώστε να βρίσκεται εκεί κατά την έναρξη της Διεθνούς Σύσκεψης των Ήνωμένων Έθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη.

Σ' όλο αυτό το διάστημα δεν έκανε τίποτε άλλο, έχει όπου σταματούσε, από το να ενημερώνει τον κόσμο για τους κινδύνους από τις καταστροφές των δασών, των ποταμών, του φυσικού περιβάλλοντος. Άν ή φωνή του ακουγόταν στις πόλεις απ' όπου περνούσε θα είχε σαν αποτέλεσμα να μη γίνουν κάποτε αυτές οι πόλεις έρημος ώστε στην κυριολεξία να είναι τότε «φωνή βοώντος εν τη έρήμω».

Άπό την αναμνηστική σειρά γραμματοσήμων «Ολυμπιακοί Αγώνες 1992» των Ελληνικών Ταχυδρομείων.

ἐ δρόμους ποιμαντικῆς διακονίας

Ἀσφαλῶς, τέτοιες φωνές δὲν ἔχουν πολλές πιθανότητες νὰ εἰσακουστοῦν ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς. Αὐτὸ τὸ εἶδος ὅμως τῆς «σαλότητας» δὲν ἀποκλείει κάποτε ν' ἀκουστοῦν καὶ οἱ χαμηλοὶ τόνοι, ὃν φθάσουν σὲ αὐτιά ὑψηλῆς εὐαισθησίας.

Ὀλυμπία - Βαρκελώνη

Οἱ πορεῖες ὅμως συνεχίζονται καθὼς καὶ τὰ μηνύματα ποὺ ἀποθέτουν οἱ διοργανωτές τους στὰ πόδια τῶν ὁδιτῶν. «Ὡς ὥραϊοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην» μοῦ ἔρχεται νὰ ἀναφωνήσω βλέποντας τὴν ἐκκίνηση τῆς ὀλυμπιακῆς φλόγας στὰ στιβαρὰ χέρια τῶν σφριγηλῶν λαμπαδηδρόμων ποὺ θὰ τὴ μεταφέρουν ἀπὸ τὴν ἀρχαία Ὀλυμπία μέσω Παναθηναϊκοῦ Σταδίου στὴν Βαρκελώνη, ἀφοῦ τὴν περιφέρουν σ' ὅλη τὴν Καταλωνία, γιὰ τὴν ἐναρξὴ τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων στὸ τέλος τοῦ Ἰουλίου.

Αὐτὴ ἡ φλόγα, πολλαπλῶν διαδρομῶν, εἴτε τὸ θέλουμε εἴτε ὄχι, εἶναι μία σπῆθα ἐλπίδας ἀνάμεσα στίς ἄλλες φλόγες τῶν πολέμων γύρω μας καὶ σ' ἐκεῖνες ποὺ καταστρέφουν τὰ δάση μας. Κρύβει λοιπὸν ἓνα μήνυμα ποὺ πρέπει νὰ τὸ συνειδητοποιήσουμε καὶ νὰ κάνουμε τὸ πᾶν ὥστε πέρα ἀπὸ παγανιστικὲς φορτίσεις νὰ δεῖξουμε τί στὴν οὐσία σημαίνει «ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης» (Ἐφεσίους 5' 15' πρὸς. πρὸς πᾶν Ῥωμαίους 15').

«Πορεία γιὰ τὸν Ἰησοῦ»

Ὅλες αὐτὲς οἱ σκέψεις μᾶς εἶχαν προετοιμάσει ἀρκετὰ ὥστε νὰ μὴ μᾶς ἐκπλήξει τὸ περιεχόμενο ἐνὸς φυλλαδίου ποὺ ἔπεσε τυχαῖα στὰ χέρια μας σὲ τελευταῖο ταξίδι μας στὴν Ἑλβετία τὸν περασμένο Μάιο. Τὸ τετρασέλιδο αὐτὸ καλοῦσε τοὺς Ἑλβετοὺς γιὰ τίς 23 Μαΐου νὰ συμπορευτοῦν μαζί με ἄλλους Εὐρωπαίους καὶ Ἀμερικανούς σὲ μία «Πορεία γιὰ τὸν Ἰησοῦ».

«Ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Κύριος... αὐτοῦ τοῦ ἔθνους» ἔλεγε ἡ πρόσκληση. «Στὴν αὐγὴ τῆς νέας Εὐρώπης ἃς βγοῦμε στοὺς δρόμους νὰ διακηρύξουμε τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Θέλουμε νὰ ἀναγγεῖλουμε δημόσια τὴν παρουσία τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Πορευόμενοι γι' αὐτὸν στίς 23 Μαΐου, θὰ ἐκδηλώσουμε μὲ προσευχὴ καὶ

αἶγους, τὴν ἐλπίδα μας γιὰ μιὰ νέα πνοὴ τοῦ Θεοῦ πάνω στὴν Ἑλβετία καὶ τὴν Εὐρώπη».

MARCHE POUR JÉSUS 1992:

UN ÉVÉNEMENT EUROPÉEN

Ἦταν καιρὸς εἶπα —σὰν ἑτοιμὸς ἀπὸ καιρὸ— νὰ διαδηλώσουμε γιὰ τὸ Θεό. Νὰ βγοῦμε στοὺς δρόμους καὶ νὰ δεῖξουμε —ἔστω καὶ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο— ὅτι κινούμαστε. Ὅτι δὲν ἔχουμε τελειώσει. Ἀσυναίσθητα μοῦ ἔρχονταν στὸ νοῦ εἰκόνες τοῦ περασμένου αἰῶνα ἀπὸ ἀνάλογες πορεῖες στοὺς δρόμους τῶν εὐρωπαϊκῶν πόλεων ποὺ διεκήρυτταν τὸ θάνατο τοῦ Θεοῦ: «Ὁ Θεὸς πέθανε», καὶ μ' ἔπιασε ἀνατριχίλα. Εὐτυχῶς, οἱ καιροὶ ἄλλαξαν συλλογίστηκα.

Μακάριοι... προχωρεῖτε!

Θυμήθηκα ἀκόμα ὅτι ἡ ζωὴ μας ὡς χριστιανῶν εἶναι μία συνεχὴς πορεία. Τὸ ξέρουμε καλὰ ὅτι «οὐ γὰρ ἔχομεν ὥδε μένουσαν πόλιν» (Ἑβραίους 14'), ὅτι εἴμεθα «ὡς πάροικοι» (πρὸς Διόγνητον ἐπιστολή). Καὶ πῶς μπορούσε νὰ εἶναι διαφορετικὰ ἀφοῦ ὁ Κύριός μας εἶναι ὁ Ἰδιὸς ἓνας δρόμος, ὁ δ ρ ό μ ο ς ; «Ἐγὼ εἶμι ἡ ὁδός...» (Ἰωάννου 14' 6'). Ἄς μὴ ξεχνᾶμε μάλιστα, ὅτι ὁ Ἰησοῦς κηρύσσοντας τὸ εὐαγγέλιο τῆς βασιλείας μὲ τὴν ἐναρξὴ τοῦ δημόσιου βίου

ΘΕΜΑΤΑ ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΘΕΩΡΙΩΝ

Τοῦ π. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

Δρ. Θεολ., Δρ. Φιλοσ., Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

β) Β' Συνδιάσκεψη.

Ἡ Β' Συνδιάσκεψη Ἐντεταλμένων πραγματοποιήθηκε ἀπὸ 22 - 24.6.1990 στὸ Κυβέρι Ἀργολίδος. Ἐκδόθηκε τὸ ἀκόλουθο ἀνακοινωθέν:

«Ὁ ἀποκρυφισμὸς καὶ ἡ παραθρησκεία, μὲ προμετωπίδα τῇ λεγόμενῃ «Νέα Ἐποχὴ» ἀπειλεῖ μὲ πολλοὺς τρόπους τὴ σύγχρονη νεότητα, ἀκόμη καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ· μὲ ἓνα μοντέρνο εἶδος παιδικῶν παιχνιδιῶν, μὲ τὴ σατανιστικὴ μουσικὴ, ἰδιαίτερα τῶν διντεσκληπς, καὶ μὲ τίς «πολεμικὲς τέχνες». Ἐξάλλου τὰ παιδιὰ ποὺ γεννιῶνται στίς παραθρησκευτικὲς ομάδες, μεγαλώνουν μὲ ἀπάνθρωπες συνθήκες καὶ στεροῦνται τῆς ἀπαραίτητης ἀγάπης καὶ στοργῆς τῶν γονέων τους, γιατί αὐτὸ θεωρεῖται ἀπὸ πολλὰς ομάδες «προσκόλλησις» καὶ ἀπαγορεύεται. Ἐκατοντάδες παραθρησκευτικὲς ὁργανώσεις ἐπιχειροῦν διάδωσι τῶν δομῶν τῆς κοινωνίας καὶ ἰδιαίτερα τῶν ἐπισήμων φορέων, ποὺ εἶναι ὑπεύθυνοι γιὰ τὴν ἐκπαίδευση καὶ τὴν ἀγωγή τῆς ἐλληνικῆς νεότητος.

Αὐτὰ ἦταν τὰ κυριώτερα συμπεράσματα τῆς «Β' Πανελληνίου Συνδιασκέψεως Ἐντεταλμένων Ἱερῶν Μητροπόλεων διὰ θέματα Αἱρέσεων καὶ Κοσμοθεωριῶν», ποὺ συνήλθε ἀπὸ 22 - 24.6.1990 στὸ Κυβέρι Ἀργολίδος. Στὴ Συνδιάσκεψη καταγγέλθηκαν ἀπὸ ὅλη τὴν Ἑλλάδα περιπτώσεις, ποὺ πρέπει νὰ προξενήσουν ἀνησυχία σὲ ὅλους τοὺς ὑπεύθυνους φορεῖς, καὶ ἰδιαίτερα στοὺς γονεῖς. Μεταξὺ ἄλλων καταγγέλλθηκε ὅτι:

α) Γκουρουνιστικὴ ὁργάνωση, ποὺ στὴ χώρα μας ἐμφανίζεται σὺν ὁμιλος, λειτουργεῖ κάθε Σάββατο εἶδος σχολείου καὶ μὲ πεντάχρονα μέχρι δεκάχρονα παιδιὰ στὴ μετενάρκωση καὶ στὴ γκουρουνιστικὴ διδασχὴ. Ἄλλη παρόμοια ὁργάνωση «ὁμιλος» λειτουργεῖ φροντιστήριον γιὰ τίς Πανελλήνιες ἐξετάσεις.

β) Ἡ παραθρησκευτικὴ ὁργάνωση «Νέα Ἀχρόπολι», ποὺ διδάσκει τὴν καταστροφή τοῦ «παλαιοῦ κό-

σμου» χωρὶς οἶκτο καὶ τὴ δημιουργία «νέας φυλῆς», ὁργανώνει θεατρικὲς καὶ ἄλλες πολιτιστικὲς ἐκδηλώσεις σὲ δημόσια ἱδρύματα, ὅπως τὸ «Ἀμαλεῖο» καὶ «Ζάνειο» Ὁρφανοτροφεῖο καὶ ἐπιδεικνύει εὐχαριστήρια γράμματα τῶν διευθύνσεων αὐτῶν τῶν ἱδρυμάτων, μὲ στόχο νὰ ἐπεκτείνει τὴ δραστηριότητά της καὶ σὲ ἄλλα δημόσια ἱδρύματα.

γ) Δημιουργήθηκε Σύλλογος Ἑλλήνων καὶ Ἑνῶν Παιδαγωγῶν γιὰ τὴν ἱδρυση «Σχολείων Βάλντορφ» ἢ «Σχολείων Στάινερ» στὴ χώρα μας, τὰ ὁποῖα βασίζονται στὴ θεοσοφικὴ καὶ ἀνθρωποσοφικὴ ἀντίληψη περὶ ἀνθρώπου καὶ στίς δοξασίες τοῦ κάρμα καὶ τῆς μετενάρκωσης. Δημιουργήθηκε ἤδη νηπιαγωγεῖο τῆς ἴδιας ὁργάνωσης, τὸ ὁποῖο καὶ λειτουργεῖ.

δ) Διευθυντὴς σχολείου ἔγινε αἰρετικὸς καὶ μετέστρεψε καὶ δύο ἄλλους δασκάλους στὴν αἵρεση.

ε) Στίς ἐκπαιδευτικὲς ἐγκαταστάσεις τοῦ «Σώματος Ἑλληνίδων Ὁδηγῶν» ὁργανώνονται ἀπὸ διάφορες παραθρησκευτικὲς ομάδες ποικίλα σεμινάρια.

στ) Ἡ ὁργάνωση «Καφὲ Σχολεῖο», ποὺ κινεῖται σὲ βουδδιστικὰ πλαίσια, ἱδρύει καὶ λειτουργεῖ παιδικούς σταθμούς καὶ συνεργάζεται μὲ ἐπίσημους φορεῖς. Λειτουργοὶ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας χρησιμοποιοῦν τὴν ιδιότητά τους αὐτὴ γιὰ νὰ μὴ σουν ἐκπαιδευτικούς στὴν ὁργάνωση.

ζ) Στὰ Μεσόγεια λειτουργοῦν τεράστιες ἐγκαταστάσεις καὶ ἀγρόκτημα τῆς ὁργάνωσης «Ἀρμονικὴ Ζωὴ» (Μυρινούντα) καὶ τῆς γκουρουνιστικῆς ὁργάνωσης Σατυανάντασαρμ. Στὴν περιοχὴ Μεγάρων (Ψάθα) οἰκοδομοῦνται τεράστιες ἐγκαταστάσεις τῆς γκουρουνιστικῆς ὁργάνωσης «Ὁμιλος Μελετῶν».

η) Δύο ἀξιωματικοὶ τῆς ἀεροπορίας ἔγιναν αἵρετικοὶ καὶ μύησαν στὴν αἵρεση τὸν σημερινὸ Ν.Κ., ποὺ ὑπηρετοῦσε στὸ ἴδιο γραφεῖο μὲ αὐτούς.

θ) Χιλιάστες ποὺ βρίσκονται στίς στρατιωτικὲς

Του καὶ ἰδιαίτερα στὴν ἐπὶ τοῦ ὁρους ὁμιλία, προτρέπει τοὺς μαθητὰς νὰ μποῦν σ' αὐτὸ τὸ δρόμο ποὺ ὁδηγεῖ στὴ Βασιλεία ποὺ πλησιάζει.

Ἡ ἀναφώνηση τοῦ Κυρίου «μακάριοι» τῶν Μακαρισμῶν, στὴν ἐβραϊκὴ ἐτυμολογία της δὲν συνεπάγεται τὴν ἰδέα μιᾶς ἀχνῆς εὐτυχίας καὶ μακαριότητος δεδομένης ἀπὸ τὴν ἀρχή· ἀνταποκρίνεται περισσότερο σὲ μιὰ ὁρθότητα βίου καὶ εὐθύτητα τοῦ ἀνθρώπου ἐν

πορεία σ' ἓνα δρόμο χωρὶς ἐμπόδια, ποὺ ὁδηγεῖ στὸ Θεό. Ἡ ἀναφώνηση τοῦ Κυρίου «μακάριοι» ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ «ἴτε» (παῖδες Ἑλλήνων), «προχωρεῖτε», «δράμετε» στὸ δρόμο ποὺ ἀνοίγεται μπροστά σας.

Κι αὐτὸς ὁ δρόμος ἔχει τὴ δική του ἱστορία, ποὺ γράφεται μὲ τὸν προσωπικὸ μας μόχθο, τὸ δικό μας ἰδρώτα, τὸ δικό μας αἷμα. Μακάριος, λοιπόν, αὐτὸς ποὺ πῆρε τὸ δισάκι του στὸν ὁμο γιὰ τὸ δρόμο!

ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ *

(1826 - 1872)

Ένας διακεκριμένος Μεσαιωνοδίφης Μοναχός

Τοῦ κ. ΠΑΝ. Θ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ
Θεολόγου - Δ)ντοῦ Γυμνασίου

14. Ἐμμανουὴλ Μαργουνίου, τοῦ Κρητός, εἰς Δανῆλον Φουρλᾶνον Ἐπίγραμμα, σελ. 713.

15. Ἐπιστολή πρὸς ἐφημερίδα Μέρμναν ἀναιρετική διαβολῆς ὑπὸ Παΐσιου Μαργέλου, σελ. 721.

16. Ἐπιτάφιος ἐπιγραφή εἰς Κραμνύδην, σελ. 177.

17. Ἐφραίμ Ἱεροσολύμων, μαθητοῦ Μακαρίου, σελ. 743.

18. Ἐπιστολή Ἀνδρονίκου Δημητρακοπούλου πρὸς τὴν ἡμέραν περὶ Ζαθεΐρα Γεωργίου, σελ. 563.

19. Θεοδώρου Κουροπαλάτου περὶ ἀζύμων καὶ ἁγ. Πνεύματος Λόγοι, σελ. 57 καὶ 139 (βλπ. καὶ 217 Α' μεγαλ. σχήμ.).

20. Ἰωάννου Ἀντιοχείας, λόγος περὶ ἀζύμων, σελ. 79 καὶ 97.

21. Ἰωάννου Ἀντιοχείας, λόγος πῶς ἴσχυσεν καθ' ἡμῶν ὁ Λατίνος, σελ. 112.

Κατάλογοι βιβλίων βιβλιοθηκῶν Ἱ. Μονῶν:

22. Διονυσίου, σελ. 735.

23. Σίμωνος Πέτρας, σελ. 591.

24. Ἰδέρων, σελ. 571.

25. Γρηγορίου, σελ. 589.

26. Ἐηροποτάμου, σελ. 733.

27. Κατάλογος ἐξ ἀντιγραφῆς βιβλιοθήκης τῆς Σχολῆς, σελ. 535.

28. Κατάλογος βιβλίων Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, σελ. 763.

29. Κατάλογος χειρογράφων βιβλιοθήκης Μονῆς Λαύρας τοῦ Θεοφύλου Σάββα, σελ. 543 καὶ 639.

30. Κατάλογος τῶν κατὰ Λατίνων γραψάντων, σελ. 703.

31. Καλλίστου ἐπιστολή πρὸς τὸν Θεοφ. νίκης Ἐμμανουήλ, τὸν δισύπατον, σελ. 597.

32. Καυσοκαλυδῆτου προλεγόμενα εἰς τὴν Ὁρθόδοξον ὁμολογίαν, σελ. 605.

33. Κλήμεντος πρὸς Κορινθίους, σελ. 613.

34. Κυρίλλου Πατριάρχου, τοῦ ἐκ Βερροίας, ἔγγραφο με ὑπογραφές, σελ. 175.

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 190 τοῦ ὑπ' ἀρ. 10 τεύχους.

φυλακὲς χρησιμοποιοῦν τὸ στρατιωτικὸ ταχυδρομεῖο γιὰ νὰ κάνουν προσηλυτισμὸ μέσῳ ἐπιστολῶν σὲ Ἕλληνες πολῖτες, με ἐντολή τῆς ἐταιρίας «Σκοπία», ποὺ παραγγέλλει σὲ ἄτομα, τὰ ὁποῖα δὲν μποροῦν νὰ πηγαίνουν ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι νὰ ἐκτελοῦν αὐτὸ τὸ εἶδος τοῦ «ἔργου».

ι) Αὐξάνεται συνεχῶς ὁ ἀριθμὸς συλλόγων «Πολεμικῶν Τεχνῶν», ποὺ με πρόσχημα τὸν ἀθλητισμὸ, μισοῦν θαυμαστὰ τὴν νεότητά στὴν μετενσάρκωση καὶ στὴν ἀσιατικὴ πνευματικότητά, ὅπως λ.χ. οἱ «Ἀθλητικοὶ Σύλλογοι Κούγκ Φού», οἱ ὁποῖοι συμπλέκονται με τὴν ὀργάνωσιν «Ἀρμονικὴ Ζωή» καὶ τὸν ἰνδὸ γκαουρὸ Σάτυα Σάι Μπάμπα. Τέτοια προγράμματα ἐκτελοῦνται στὸ ἴδρυμα ΠΙΚΠΑ καὶ στὰ πλαίσια τῶν μαθημάτων τῆς Γυμναστικῆς Ἀκαδημίας.

ια) Οἱ παραθρησκευτικὲς ὁμάδες δραστηριοποιῶνται στὰ πλαίσια τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων, ὅπου, ὅστερα ἀπὸ συστηματικὴ προετοιμασία ἐτῶν, ἀποστέλλονται χιλιάδες μέλη - προπαγανδιστὲς με ποικίλα προγράμματα. Αὐτὸ ἐγινε στὴν Κορέα, αὐτὸ θὰ γίνῃ

καὶ στὴν «Χρυσὴ Ὀλυμπιάδα». Ἡ Συνδιάσκεψις κάνει ἐκκλήσιν στὴν Πολιτεία, γιὰ τὴν περίπτωσιν διοργάνωσιν τῆς «Χρυσῆς Ὀλυμπιάδας» στὴ χώρα μας, νὰ λάβῃ τὰ κατάλληλα μέτρα, ὥστε νὰ προστατευθοῦν οἱ Ἕλληνες καὶ ξένοι ἀθλητὲς ἀπὸ τὴν ἀπειλή τῆς παραθρησκείας.

ιβ) Ἀφίσσες καὶ ἐντυπα τέτοιων ὀργανώσεων, ὅπως τῆς φοιτητικῆς κινήσεως τῆς «Ἐνωτικῆς Ἐκκλησίας» τοῦ Σάν Μουγκ Μουν καὶ τῆς «Νέας Ἀκρόπολης» ἀναρτῶνται στοὺς πανεπιστημιακοὺς χώρους, ἀκόμη καὶ στὴ Θεολογικὴ Σχολή ἢ πωλοῦνται στὸ πλησίον βιβλιοπωλείον. Ἡ ὀργάνωσις τοῦ Μουν καλεῖ τοὺς φοιτητὰς καὶ τῆς φοιτητρίεας νὰ λάβουν μέρος στὸν διαγωνισμὸ γιὰ τὴν ἀνάδειξιν τῶν MR καὶ MISS UNIVERSITY καὶ ὑπόσχεται «δωρεὰν ταξίδι» στὴν Κορέα. Στὶς Θεολογικὰς μας Σχολὰς ὑπάρχουν, δυστυχῶς, περιπτώσεις φοιτητῶν, οἱ ὁποῖοι ἀνήκουν σὲ ἀποκρυφιστικὴ ὀργάνωσιν.

(Συνεχίζεται)

35. Κυρίλλου Πατριάρχου, χαρακτηρισμός Λατίνων ως άθαπτίστων, σελ. 635.
36. Μανουήλ μεγάλου ρήτορος λόγος αποδεικτικός περί τῆς τοῦ Σωτῆρος σαρκώσεως, σελ. 213.
37. Μανουήλ μεγάλου ρήτορος περί Μάρκου Εὐγενικοῦ καὶ Φλωρεντιανῆς Συνόδου, σελ. 181 καὶ 675.
38. Μακαρίου Μακρῆ πρὸς Λατίνους (διαίρεσις διδλίου), σελ. 221.
39. Μαξίμου Ὁμολογητοῦ, Βιογραφία, σελ. 693.
40. Μάρκου Εὐγενικοῦ, Μητροπολίτου Ἐφέσου, Ἀναλογία κολάσεων πρὸς ἁμαρτήματα, σελ. 421.
41. Τοῦ αὐτοῦ, πρὸς Λατίνους ἀπόκρισις, σελ. 336, 385 καὶ 439.
42. Τοῦ αὐτοῦ, διάλεξις μετὰ πρέσβων τοῦ Πάπα, σελ. 271.
43. Τοῦ αὐτοῦ, περί καρπῶν τοῦ Πνεύματος, σελ. 413.
44. Τοῦ αὐτοῦ, περί Δεσποτικοῦ θείου αἵματος, σελ. 413.
45. Μελετίου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας πρὸς τὸν Φιλαδελφείας Γαβριήλ, σελ. 717.
46. Τοῦ αὐτοῦ, πρὸς Ἰωάννην Σιμωντᾶν, σελ. 491.
47. Μελετίου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, Πηγᾶ, πρόλογοι, σελ. 608.
48. Νεκταρίου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, περιγραφή ἐκλογῆς, σελ. 741.
49. Νικολάου Μεθώνης, Ἀπομνημονεύματα καὶ περὶ ἁγ. Πνεύματος, σελ. 1.
50. Τοῦ αὐτοῦ, τῆς Λατίνων βλασφημίας καὶ περὶ ἁγ. Πνεύματος, σελ. 529.
51. Τοῦ αὐτοῦ, ἐπιγραφαὶ ἐτέρων συγγραμμάτων διδλίου. Matthei τῆς μονῆς Μόσχας, σελ. 532.
52. Εἰρηνικάβιου προλεγόμενα καὶ ἄλλα γραφόμενα κατὰ Πάπα, σελ. 695.
53. Παπαϊωάννου, Πλουτάρχου ἐπιστολὴ ἐκ χειρογράφου Μοναχοῦ διὰ τὴν προσπάθειαν τῆς ἐνώσεως, σελ. 729.
54. Πρυτανείας Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ἐπιστολὴ πρὸς Ἀνδρόνικον, σελ. 555.
55. Συρίγου Μελετίου, βίος παρὰ Δοσιθέου, σελ. 714.
56. Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν ἔγγραφον πρὸς Ἀνδρόνικον, σελ. 559.
57. Τὰ μετὰ τὴν Φλωρεντιανὴν Σύνοδον, σελ. 693.
58. Χαλκοκονδύλη ἀποσπάσματα διὰ τὰ συμβάντα ἐν Φερράρᾳ, σελ. 56.
59. Χαρᾶς τόμος, σελ. 743.
60. Ἐπιγραφῶν χειρογράφων καὶ συγγραμμάτων ἀρίθμησις κατὰ Matthei, σελ. 427.
61. Χειρόγραφα εἰς στίχους ἐμμέτρους, σελ. 689.

62. Χριστοφόρου Ἀγγέλου, βιογραφία, σελ. 739.
63. Χριστιανοὶ κατὰ κατηγορίας καὶ ἀριθμούς, σελ. 179.

64. Χρυσάνθου Ἱεροσολύμων, ὁμιλίαι ἐν Βενετίᾳ, σελ. 744.

65. Τοῦ αὐτοῦ, Ἐπιστολαὶ Σπανῶν διὰ τὸν θάνατον Μελετίου, σελ. 633.

Πέρα ἀπὸ τ' ἀνωτέρω ἀντίγραφα χειρογράφων, ποὺ ἐμπεριέχονται στοὺς ἑξὶ (6) ὀγκῶδεις τόμους ποὺ προαναφέραμε, ὑπάρχουν καὶ μερικὰ ἄλλα σὲ ἐλεύθερα φύλλα τοποθετημένα σ' ἓνα ντοσιέ. Εἶναι μικρότερης ἀξίας ἔγγραφα καὶ εἶναι κυρίως κατάλογοι διδλίων καὶ χειρογράφων διαφόρων διδλιοθηκῶν (ὅπως τῆς μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς), ἐπιστολὲς πρὸς τὸν Ἀνδρόνικο (ἐπιστολὴ ρώσου ἀρχιμανδρίτη), ἀντίγραφα ἢ σχέδια ἐπιστολῶν Ἀνδρόνικου (πρὸς ἐπίσκοπον, πρὸς τὴν ἐφορεία τῆς διδλιοθήκης τῆς Μόσχας, πρὸς τὴ Σύγκλητον τοῦ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου) κ.ἄ. Πολλὰ ἀπὸ τὰ ἐλεύθερα φύλλα ποὺ ἀρίθμησε καὶ τοποθέτησε σὲ ντοσιέ ὁ Θεόδωρος Παπαγεωργίου — ἦσαν 77 — ἔχουν χαθεῖ κατὰ τίς μετακινήσεις τῶν διδλίων τῆς διδλιοθήκης τῆς μονῆς.

Τὸ ἔργο τοῦ Δημητρακόπουλου ὑπῆρξε γιγάντιο καὶ συντελέστηκε μὲ πολλοὺς κόπους καὶ αὐτοθυσίαν. Εἶναι δὲ χρησιμότατο, ἀφοῦ ἀπὸ τίς διδλιογραφικὲς καὶ βιογραφικὲς συναγωγές, τόσο τοῦ Ἀνδρόνικου, ὅσο τοῦ Σάθα καὶ τοῦ Βρετοῦ, τὸ ἔθνος πληροφορήθηκε τὴ συγγραφικὴ κίνησιν κατὰ τὴ διάρκειαν τῆς δουλείας, ἢ ὅποια, ὅπως ἀποδεικνύεται ἀπὸ τ' ἀνωτέρω, δὲν ἦταν καθόλου εὐκαταφρόνητη. Τὰ ἔργα αὐτὰ καὶ σήμερον εἶναι πολὺ χρήσιμα στὴν ἔρευνα παρ' ὅτι, στίς λεπτομέρειες, ἔχουν καλυφθεῖ ἀπὸ νεότερες δημοσιεύσεις.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ἀνδρόνικου Κ. Δημητρακόπουλου, «Αὐτοβιογραφία» στὸ τέλος τοῦ ἀνέκδοτου ἔργου του ποὺ ἔχει τίτλο: «Περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀπὸ τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς παρούσης (ιθ') ἑκατονταετηρίδος», σελ. 332-333.

2. Τοῦ ἰδίου, Ἐκκλησιαστικὴ διδλιοθήκη ἐμπεριέχουσα Ἑλλήνων θεολόγων σύγγραμμα ἐκ χειρογράφων τῆς ἐν Μόσχᾳ διδλιοθήκης. Ἐν Λειψίᾳ 1866.

3. Τοῦ ἰδίου, Ἱστορία τοῦ σχίσματος τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἐν Λειψίᾳ 1867.

4. Τοῦ ἰδίου, Δοκίμιον περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν συγγραμμάτων Μητροφάνους Κριτοπούλου, Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας. Ἐν Λειψίᾳ 1870.

5. Τοῦ ἰδίου, Προσθήκαι καὶ διορθώσεις εἰς τὴν

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΝΗΠΙΟΒΑΠΤΙΣΜΟΥ *

Τοῦ κ. ΛΑΜΠΡΟΥ Κ. ΣΚΟΝΤΖΟΥ

θεολόγου - καθηγητοῦ

Ἡ ἀνθρώπινη φύση χρειάζεται ἀναδημιουργία καὶ ὁ σαρκωθείς Λόγος τοῦ Θεοῦ (Ἰωάν. α' 3) διὰ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος ἀναδημιουργεῖ τὴν πεπτωκυῖα ἀνθρώπινη φύση (ἰ. Χρυσόστ. Ὁμ. 8, Ὁμ. 11). Ὁ Παράκλητος, ὁ «ζωῆς χορηγός», τὸ τελεταρχικὸν Ἅγιον Πνεῦμα μέσα στὴν ἱερὴ κολυμβήθρα «θανατώνει» τὸν πρότερο ἄνθρωπο τοῦ θανάτου (Γέν. γ' 19), τὸν ἀναγεννᾷ καὶ ἀναδημιουργεῖ τὴν ὅλη ψυχοσωματικὴ του φύση, καθιστώντας αὐτὸν «ἄνδρα τέλειον» (Ἐφ. δ' 13). Ἀναδύει ἔτσι ἀπὸ τοῦ ἁγίου ὕδατος καινούρια ἀνθρώπινη ὑπαρξή, χωρὶς ἁμαρτία, χωρὶς τὴν προπατορικὴ ἁμαρτία, ἡ ὁποία παραμένει πλέον μόνον ὡς ροπή πρὸς τὸ κακὸ (Concupiscentia), «ἀπλῶς κίνητρον πρὸς τὴν ἁμαρτίαν οὐσα» (X. Ἀνδρούτσου Συμβολικὴ, σελ. 311) καὶ ἡ ὁποία σὺν τῷ χρόνῳ μὲ τὸν ἀγώνα τοῦ πιστοῦ ἐκμηδενίζεται.

Τὸ ἅγιο Βάπτισμα εἶναι ἡ θύρα τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ πιστὸς ἐνώνεται, ἐνσωματώνεται μὲ τὸ μυστικὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, δηλ. τὴν Ἐκκλησίαν (Γαλ. γ' 27). Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς (†392) διακηρύττει πανηγυρικά, «Χριστὸν ἐνδεδυμαι, Χριστὸν μεταποιήμαι τῷ βαπτίσματι» (Λόγ. 40, Migne P. G. 36,372). «Ὅμως «ὅστις μὴ λάβῃ τὸ Βάπτισμα σωτηρίαν οὐκ ἔχει» (Κυρίλ. Ἱεροσ. Κατηχ. 3,10, Migne P. G. 33,440). Τὸ ἅγιο Βάπτισμα εἶναι ἡ μόνη καὶ ἀσφαλὴς πύλη τῆς σωτηρίας καὶ ἡ ἀπαρχὴ τῆς λυτρωτικῆς διαδικασίας τοῦ πιστοῦ. Χωρὶς τὸ ἱερὸ αὐτὸ μυστήριον οὐδεμία συμμετοχὴ τοῦ ἀνθρώπου στὴν Ἐκκλησίαν δὲ μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ, ἐκτὸς αὐτῆς τῆς ἰδίας τῆς προετοιμασίας πρὸς τὸ Φῶτισμα. Ὅλα τὰ ἄλλα μυστήρια καὶ οἱ ἁγιαστικὲς πράξεις τῆς Ἐκκλησίας μας δίνονται στὸν πιστὸ μόνον ὕστερα ἀπὸ τὸ

Βάπτισμα (Ἰουστ. Α' Ἀπολ. 65, ΒΕΠ 3,197, Αἰγ. Διατ. 46, Ἱππολ. κα' 19,141-143). Ἔτσι «μηδεὶς φάγέτω μηδὲ πίετω ἀπὸ τῆς Εὐχαριστίας ὑμῶν, ἀλλ' οἱ βαπτισθέντες εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου», παραγγέλλει ρητὰ ὁ ἄγνωστος συγγραφέας τοῦ πρωτοχριστιανικοῦ κειμένου «Διδαχὴ τῶν XII Ἀποστόλων» (περ. 95 μ.Χ.), (Κεφ. 9,5, ΒΕΠ 2,218). «Διατί; παρατηρεῖ ὁ καθηγητὴς Ν. Μητσόπουλος, διότι ὁ μὴ δεβαπτισμένος εἶναι ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας, μέτοχος τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος καὶ ἀποκομμένος τῆς χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τῆς καθιστώσης τὸν πιστὸν ἄξιον νὰ λάβῃ ἐν ἑαυτῷ τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Κυρίου» (Ν. Μητσόπουλος, ὅπου ἀνωτ. σελ. 228). Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ μαρτυρία τῆς λειτουργικῆς μας Παράδοσης ὅπου κατὰ τὴ Θεῖα Λειτουργίαν καὶ ἀμέσως μετὰ τὰ βιβλικά ἀναγνώσματα οἱ κατηχούμενοι ἀποχωροῦσαν τῆς λατρευτικῆς συνάξεως στὴν ὁποία δὲν μπορούσαν νὰ παραμείνουν πλέον οὔτε ὡς ἄπλοι παρατηρητές. Κι αὐτὸ γιατί «τοῖς οὕτω δεβαπτισμένοις οὐκ ἐνοικεῖ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα» τονίζει μὲ ἔμφαση ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας (†444), ἐκφράζοντας τὸ ἔθος τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, «ἐπ' αὐτῷ δὲ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀποδειχθεῖν μέτοχοι διὰ τοῦ Βαπτίσματος, τότε καὶ ἄπτεσθαι τοῦ Σωτήρος ἡμῶν Χριστοῦ τὸ κολῦον οὐδὲν» (Κυρίλ. Ἀλεξ. Migne P. G. 74, 690).

* * *

Σύμφωνα λοιπὸν μὲ τὴν Ὁρθόδοξή αὐτὴ Θεολογικὴ θεώρηση τῆς Ἐκκλησίας μας, ἡ ὁποία συνεχίζει μὲ ἀκρίβεια τὸ ἔθος τῆς Πρωτοχριστιανικῆς ἐποχῆς, τὰ νήπια ὡς ὁλοκληρωμένους ἀνθρώπους ὄντοτες καὶ ξεχωριστές, μοναδικές καὶ ἀνεπανάληπτες προσωπικότητες, ὡς πραγματικοὶ μέτοχοι τῆς πεπτωκυῖας ἀνθρώ-

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 157 τοῦ ὑπ' ἀρ. 8 τεύχους.

Νεοελλην. Φιλολογίαν Κων. Σάθα. Ἐν Λειψία 1871.

6. Τοῦ ἰδίου, Ἐπανορθώσεις σφαλμάτων παρατηρηθέντων ἐν τῇ Φιλολογίᾳ τοῦ Κων. Σάθα. Τεργέστη 1872.

7. Τοῦ ἰδίου, Ὁρθόδοξος Ἑλλάς, ἦτοι περὶ τῶν Ἑλλήνων τῶν γραψάντων κατὰ Λατίνων. Ἐν Λειψία 1872.

8. Μαρίνου Βρετοῦ, Ἑθνικὸν ἡμερολόγιον, 1879.

9. Ὑπὸ μοναχῶν Ἱ. Μ. Ταξιάρχων Αἰγιαλείας «Οἰκονομολογικαὶ φλυαρίαι». Ἐν Αἰγίῳ 1883.

10. Παπαγεωργίου Θεοδώρου, ἱερέως, Ἀνδρόνικος Δημητράκοπουλος, Ἀχαϊκά, Γ' 1939, σελ. 13-36 (ἀνάτυπον).

11. Παπαδοπούλου Χρυσοστόμου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, Ἀνδρόνικος Δημητράκοπουλος (1825 - 1872), «Θεολογία», τόμ. Β', 1924.

12. Παπαθεοδώρου Παναγιώτου, Ἀνδρόνικος Δημητράκοπουλος, ἕνας φιλομαθὴς καὶ δραστήριος μοναχός, ἐφημερίς «Πελοπόννησος» Πατρῶν, 19.11.1969.

(Τέλος)

ΟΙ ΠΕΝΗΝΤΑ ΕΞΙ ΑΓΙΟΙ ΓΕΩΡΓΙΟΙ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Τοῦ Δρ. ΚΩΝ. Μ. ΚΟΝΤΑΞΟΠΟΥΛΟΥ

Ἱατροῦ Καρδιολόγου

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν πασίγνωστο σὲ ὅλους τοὺς χριστιανούς Μεγαλομάρτυρα Ἅγιο Γεώργιο τὸν Τροπαιοφόρο, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας ἔχει νὰ μᾶς παρουσιάσει καὶ πολλοὺς ἄλλους Ἀγίους Γεωργίους, ποὺ τὸ σύνολό τους, φτάνει στοὺς 55.

Ἀπ' αὐτοὺς οἱ 18 εἶναι νεομάρτυρες καὶ μαρτύρησαν οἱ περισσότεροὶ κατὰ τὸν 18ο καὶ 19ο αἰῶνα.

Οἱ 12 ἀπ' αὐτοὺς ὑπῆρξαν ἀρχιερεῖς καὶ ἓνας ἐξ αὐτῶν Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως.

Ὁ Ἀπρίλιος εἶναι ὁ μῆνας μὲ τοὺς περισσότερους ἐορτάζοντες Ἀγίους Γεωργίους.

Συγκεκριμένα ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Μεγαλομάρτυρα Ἅγιο Γεώργιο, στίς 23 Ἀπριλίου, τιμᾶται ἡ ἱερὰ μνήμη καὶ ἄλλων 11 Ἀγίων μέσα στὸν Ἀπρίλιο μὲ τὸ ὄνομα Γεώργιος.

Ὁ δεῦτερος γνωστὸς Ἅγιος Γεώργιος εἶναι ὁ Νεομάρτυρας ἀπὸ τὰ Ἰωάννινα, ποὺ ἡ ἱερὴ μνήμη του τιμᾶται στίς 17 Ἰανουαρίου, ἐνῶ ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων του ἐορτάζεται στίς 26 Ὀκτωβρίου.

Ἄλλος γνωστὸς Ἅγιος Γεώργιος, ἰδίως στὴν περιοχὴ τῆς Ἀθήνας εἶναι ὁ Ἱερομάρτυρας Γεώργιος, ὁ Νεαπολίτης, ὁ νέος (1797) ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας.

Ἐπίσης ἄλλος γνωστὸς Ἅγιος Γεώργιος ἐπειδὴ ἀναγράφεται καὶ στὰ ἀπλὰ ἡμερολόγια, εἶναι ὁ Χοζεβίτης ποὺ ἡ ἱερὴ μνήμη του εἶναι στίς 8 Ἰανουαρίου.

Ὁρισμένοι Ἅγιοι Γεώργιοι εἶναι τοπικοὶ Ἅγιοι, καὶ ἐορτάζονται περισσότερο στίς περιοχὲς αὐτὲς ποὺ ἔζησαν καὶ ἔδρασαν χριστιανικῶς κατὰ τὴν ἐπίγειά ζωὴ τους. Σ' αὐτὲς δὲ τίς περιοχὲς, εἶναι καὶ πῶς γνωστοί.

Ἔτσι π.χ. στὴν Μυτιλήνη ὑπάρχουν 5 τοπικοὶ Ἅγιοι Γεώργιοι, ὁ Ἅγιος Γεώργιος ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μυτιλήνης, ποὺ εἶχε καὶ ἄλλα δύο ἀδελφία Ἀγίους καὶ ἐορτάζει τὴν 1η Φεβρουαρίου.

Ὁ Ἅγιος Γεώργιος Ἀρχιεπίσκοπος Μυτιλήνης, ὁ Σημειοφόρος (7 Ἀπριλίου), ὁ Ἅγιος Γεώργιος Ἀρχιεπίσκοπος Μυτιλήνης ὁ Ὁμολογητὴς (16 Μαΐου), ὁ Ἅγιος Γεώργιος ὁ Πασγιάνος ἐκ Πλαγιᾶς Λέσβου (14 Φεβρουαρίου) καὶ ὁ Ἅγιος Γεώργιος ὁ Νεομάρτυρας ἀπὸ τὴν Ἰθρηρία (2 Ἰανουαρίου).

Στὴν ἱερὴ Μητρόπολη Ἀλεξανδρουπόλεως μεταξὺ τῶν τοπικῶν Ἀγίων, εἶναι καὶ οἱ Ἅγιοι 5 Νεομάρτυρες ἐκ Σαμοθράκης ποὺ ἐμαρτύρησαν στὴν Μά-

πίνης φύσεως, φέρουν μέσα τους τὸ προπατορικὸ ἁμάρτημα καὶ κατὰ συνέπεια χρῆζονται ἀπαραίτητα ἀναδημιουργίας καὶ μεταποίησης τῆς βαρύντατα ἀσθενούσης φύσεώς των. Ὅπως ἀναφέραμε, ἡ ἀναγέννησή τους μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθεῖ μόνο διὰ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος, τοῦ «λουτροῦ τῆς παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύματος Ἁγίου» (Τίτ. γ' 5), νὰ καταστοῦν ἔτσι «καινὴ κτίσις» (Β' Κορ. ε' 17).

Ἐχοντας λοιπὸν ὅλα αὐτὰ ὑπόψη τῆς ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία σπεύδει νὰ δώσει τὸ ἅγιο Βάπτισμα στίς νέες ἀνθρώπινες υπάρξεις γιὰ δυὸ κυρίως λόγους. Ἀφ' ἑνὸς μὲν σὲ περίπτωση πρόωρου θανάτου νὰ εἶναι ἐξασφαλισμένη ἡ προσωπικὴ σωτηρία των καὶ ἀφ' ἑτέρου τὰ νήπια ἀπὸ τὴ νηπιακὴ ἡλικία τους νὰ συσσωματωθοῦν στὸ τεθεωμένο Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, νὰ γίνουν χριστοφόροι, μέλη τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ λάβουν τὰ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὡς πολῦτιμα ἐφόδια γιὰ τὴν πορεία τῆς ζωῆς των. Ἐπίσης, ἐπειδὴ τὸ ἅγιο Βάπτισμα εἶναι μετοχὴ τοῦ νεοφωτιστοῦ στὴν ἄρρητη λαμπρότητα τῆς δόξας τοῦ Θεοῦ, (Γρηγ. Ναζ. Λόγος 40,4, Migne P. G. 36,364), ἡ Ἐκκλησία φροντίζει διὰ τοῦ νηπιοβαπτισμοῦ, τὰ παι-

διὰ ἀπὸ τὴν πρώιμη κιόλας ἡλικίας τους, νὰ γίνουν μέτοχοι καὶ κοινωνοὶ τῆς θείας δόξας καὶ μακαριότητος, ὡς ἰσότιμοι καὶ πραγματικοὶ πολῖτες τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ (Ματθ. ιθ' 13-15).

Ὡς ὑστερογραφικὴ τέλος ἀπάντηση πρὸς τοὺς ἀρνητὲς τοῦ νηπιοβαπτισμοῦ ἐτεροδόξους Προτεστάντες, τοὺς ἀρνητὲς οὐσιαστικὰ τῆς πραγματικῆς σωτηρίας διὰ τῆς ἐν Χριστῷ ἐνσωματώσεως, ἃς ἀφήσουμε νὰ ὁμιλήσει ἡ ἐκκλησιαστικὴ μας γλώσσα μὲ τὸ ἀκόλουθο ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος, καταδεικνύοντας σ' αὐτοὺς πόσο θεωρητικὴ καὶ ἐπομένως μὴ ρεαλιστικὴ εἶναι ἡ πίστη τους περὶ σωτηρίας: «Ἀπόδυσον (Κύριε) αὐτοῦ (τοῦ πρὸς τὸ φῶτισμα προσερχομένου) τὴν παλαιότητα καὶ ἀνακαινίσον αὐτὸν τῆς τοῦ Ἁγίου σου Πνεύματος δυνάμεως, εἰς ἔνωσιν τοῦ Χριστοῦ σου... Ἀμήν». Ὁ πιστὸς σώζεται μόνο ὕστερα ἀπὸ τὴν πραγματικὴ του ἔνωση μὲ τὸ τεθεωμένο μυστικὸ Σῶμα τοῦ Σωτῆρα Χριστοῦ καὶ τὸ ἅγιο Βάπτισμα ἀποτελεῖ βασικὴ προϋπόθεση αὐτῆς τῆς Θεανθρώπινης ἔνωσης.

(Τέλος)

κη τοῦ Ἑβρου. Ἀπ' αὐτοὺς τοὺς 5 Νεομάρτυρες οἱ δύο εἶναι Γεώργιοι. Οἱ Ἅγιοι 5 Νεομάρτυρες γιορτάζουν στίς 6 Ἀπριλίου, στίς 2 Ἰουλίου καὶ κυρίως τὴν Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ στὴν Σαμοθράκη.

Στὴν ἱερὴ Μητρόπολη Σπάρτης ἕνας ἀπὸ τοὺς τοπικοὺς Ἅγίους εἶναι ὁ Ἅγιος Γεώργιος ὁ ἐν Μαλεῶ (4 Ἀπριλίου).

Στὸ Ρέθυμνο τῆς Κρήτης, ὑπάρχει κεντρικὸς Ναὸς τῶν Ἁγίων τεσσάρων Μαρτύρων, ὁ ὁποῖος πανηγυρίζει λαμπρῶς στίς 28 Ὀκτωβρίου. Ἐνας ἀπὸ τοὺς τέσσερις αὐτοὺς νεομάρτυρες λέγεται Γεώργιος.

* * *

Ἡ θαυμαστὴ ζωὴ καὶ ἡ χριστιανικὴ δραστηριότητα τοῦ Μεγαλομάρτυρα καὶ Τροπαιοφόρου Ἁγίου Γεωργίου εἶναι σχεδὸν γνωστὴ σὲ ὅλους τοὺς χριστιανούς, γιατί ὁ Μεγαλομάρτυρας εἶναι ἴσως ὁ δημοφιλέστερος Ἅγιος σὲ ὅλο τὸν ἑλλαδικὸ χῶρο.

Ὅπως εἶναι γνωστὸ καταγόταν ἀπὸ τὴν Καππαδοκία τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Οἱ γονεῖς του ἦταν ἀπὸ ἀρχοντικὴ καὶ ἀριστοκρατικὴ γενιά. Ἦταν ἀξιοματικὸς τοῦ ρωμαϊκοῦ στρατοῦ τὴν ἐποχὴ τοῦ αὐτοκράτορα Διοκλητιανοῦ. Ἀργότερα πῆρε καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦ κόμητα.

Ὁ σκληρὸς ὁμως διώκτης τοῦ χριστιανισμοῦ, ὁ αὐτοκράτορας Διοκλητιανὸς ἐξέδωκε ἕνα διάταγμα πὺν ἀποστεροῦσε τοὺς χριστιανούς ὅλων τῶν πολιτικῶν ἀξιομάτων καὶ ὅσοι ἀπ' αὐτοὺς ἐπέμεναν στὴν ὀρθὴ πίστη, δριζε σὰν ποινὴ τὴν θανατικὴ τους καταδίκη.

Ὅταν ἄκουσε αὐτὰ ὁ Ἅγιος Γεώργιος διακήρυξε ἐνώπιον τοῦ αὐτοκράτορα μὲ θάρρος ἐκκλησιαστικὴ τὴν πίστη του στὸ Χριστὸ καὶ κατέκρινε αὐτοὺς πὺν προσκυνοῦσαν τὰ εἰδῶλα. Ὅταν οἱ βασιλικὲς κολακεῖες καὶ ὑποσχέσεις στὴν ἀρχὴ καὶ οἱ ἀπειλὲς καὶ οἱ φοβέρες κατόπιν δὲν μπόρεσαν νὰ μεταβάλλουν τὸ ἰσχυρὸ του φρόνημα, τότε διέταξε ὁ Διοκλητιανὸς νὰ τὸν ὑποβάλλουν σὲ φρικτὰ βασανιστήρια. Ὅμως παρὰ τὰ σκληρὰ μαρτύρια αὐτὸς ἔμεινε σῶος καὶ ἀβλαβὴς καὶ αὐτὸ ἔκανε πολλοὺς εἰδωλολάτρεις καθὼς καὶ τὴν σύζυγο τοῦ Διοκλητιανοῦ Ἀλεξάνδρα μὲ τοὺς τρεῖς ὑπηρέτες τῆς νὰ πιστέψουν στὸν Χριστό. Τέλος διέταξε νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν μετὰ ἀπὸ πολλὰ βασανιστήρια, τὸ 303 μ.Χ.

Καὶ ἐνῶ ὁ Διοκλητιανὸς παρέμεινε διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ὁ σκληρὸς καὶ αἰμοσταγὴς βασιλεὺς, ὁ φανατισμένος εἰδωλολάτρης πὺν ὀδήγησε στὸν θάνατο χιλιάδες ἀθώους ἀνθρώπους, χριστιανούς, ὁ Ἅγιος Γεώργιος, παρέμεινε διὰ μέσου τῶν αἰώνων, τὸ σύμβολο τοῦ νέου, τοῦ ὠραίου στὸ σῶμα καὶ στὴν ψυχὴ, ὁ γενναῖος στρατιώτης καὶ ἀθλητὴς, πὺν δίνει τὰ πάντα

γιὰ τὸ εὐγενέστερο ἰδανικὸ, γιὰ τὴν πίστη του.

Ὁ Ἅγιος Γεώργιος, μὲ τὰ ἀναρίθμητα θαύματά του, ἔχει εὐεργετήσῃ χιλιάδες πιστοὺς χριστιανούς ἀπὸ τὸν 4ο αἰῶνα ἕως σήμερα.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησίᾳς μας ἐφορτάζει ὡς γνωστὸν τὴν ἱερὴ μνήμη του στίς 23 Ἀπριλίου καὶ στίς 3 Νοεμβρίου ἐπὶ τῇ ἀνακομιδῇ τῶν λειψάνων του.

ΟΙ ΑΡΧΙΕΡΕΙΣ ΑΓΙΟΙ ΓΕΩΡΓΙΟΙ

Οἱ Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς πὺν φέρουν τὸ ὄνομα Γεώργιος, εἶναι οἱ ἀκόλουθοι ἔνδεκα.

- 1) Ἅγιος Γεώργιος, Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, πὺν ἡ μνήμη του τιμᾶται στίς 18 Αὐγούστου.
- 2) Ὁ Ἅγιος Γεώργιος, Ἐπίσκοπος Δεβελτοῦ ἢ Δεβέλτου (22 Ἰανουαρίου).
- 3) Ὁ Ἅγιος Γεώργιος, Ἐπίσκοπος Δεφέλτου, ὁ Ὁμολογητὴς (29 Φεβρουαρίου).
- 4) Ὁ Ἅγιος Γεώργιος, Ἐπίσκοπος Ἀμάστριδος (21 Φεβρουαρίου καὶ 25 Ὀκτωβρίου).
- 5) Ὁ Ἅγιος Γεώργιος, ὁ Ὅσιος Ἀρχιεπίσκοπος Μυτιλήνης, ὁ Σημειοφόρος (7 Ἀπριλίου).
- 6) Ὁ Ἅγιος Γεώργιος, Ἀρχιεπίσκοπος Μυτιλήνης, ὁ Ὁμολογητὴς (16 Μαΐου).
- 7) Ὁ Ἅγιος Γεώργιος, Ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας τῆς Πισιδίας (19 Ἀπριλίου).
- 8) Ὁ Ἅγιος Γεώργιος, ὁ Ὅσιος, Ἐπίσκοπος καὶ ποιητὴς (25 Ὀκτωβρίου).
- 9) Ὁ Ἅγιος Γεώργιος, Ἀρχιεπίσκοπος Μυτιλήνης (1 Φεβρουαρίου).
- 10) Ὁ Ἅγιος Γεώργιος, Ἐπίσκοπος Νικομηδείας, ὁ ποιητὴς τῶν κανόνων (29 Δεκεμβρίου).
- 11) Ὁ Ἅγιος Γεώργιος, Ἐπίσκοπος Τριφυθοῦντος. Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Γεώργιος ὁ Α' πὺν κατατάχθηκε μετὰ τῶν Ἁγίων, ἀνῆλθε στὸν Πατριαρχικὸ Θρόνο, τὸ ἔτος 678 μ.Χ. καὶ διαδέχθηκε τὸν Θεόδωρο τὸν Α'.

Ἐπὶ τῆς πατριαρχείας του ἔγινε ἡ ἕκτη οἰκουμένη συνόδος τοῦ 681 μ.Χ., ἡ ὁποία καταδίκασε τοὺς αἵρετικὸς Μονοθελητές.

Ἦταν ἄνδρας εὐσεβὴς καὶ αὐστηρὸς. Διοίκησε μὲ ὁσιότητα τὴν Ἐκκλησίᾳ μέχρι τὸ 682 καὶ τελικὰ ἐκοιμήθη εἰρηνικὰ τὸ 683, ὁπότε ἐπανῆλθε στὸν πατριαρχικὸ θρόνο ὁ Θεόδωρος Α'.

Ὁ Ἅγιος Γεώργιος, Ἐπίσκοπος Δεβελτοῦ ἢ Δεβέλτου ἔζησε καὶ ἀπέθανε μαρτυρικὰ ὅταν βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων ἦταν ὁ Μορτάγων ὁ Γ'.

Αὐτὸς ὁ βασιλεὺς κίνησε διωγμὸ ἐναντίον τῶν χριστιανῶν. Στὴν διάρκεια τοῦ διωγμοῦ αὐτοῦ συνέλαβε τὸν Ἐπίσκοπο Γεώργιο καθὼς καὶ ἕναν ἄλλο Ἐπίσκο-

πο τὸν Πέτρο καὶ ἀφοῦ πρῶτα ἔδωσε ἐντολὴ καὶ τοὺς μαστίγωσαν ἀπάνθρωπα, ὕστερα ἔδωσε διαταγὴ καὶ τοὺς ἀποκεφάλισαν.

Ὁ Ἅγιος Γεώργιος, ὁ Ἐπίσκοπος Δεφέλτου ὁ Ὁμολογητής, ἀγωνίσθηκε κατὰ τὸν ἔβδομο αἰῶνα ἐναντίον τῆς αἵρέσεως τῶν Μονοθελητῶν καὶ ὑπέμεινε πολλὰς θλίψεις καὶ μαστιγώσεις ἀπὸ τοὺς Σκύθες. Ἀγωνίσθηκε γιὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν καὶ στήριξε τὸ ποίμνιό του, στὰ δόγματα τῶν Πατέρων.

Ὁ Ἅγιος Γεώργιος ὁ Ἐπίσκοπος Ἀμάστριδος ἦταν ἀπὸ τὴν Κρῶμνη. Ὑπῆρξε γιὸς εὐσεβῶν γονέων, τοῦ Θεοδοσίου καὶ τῆς Μεγεθοῦς. Μετὰ τις πρῶτες τοῦ σπουδὲς στὴν πατρίδα του, ἔφυγε γιὰ τὸ ὄρος τῆς Συρικῆς καὶ ἐκεῖ βρῆκε κάποιον γέροντα ἀσκητὴ πού τὸν δίδαξε γιὰ τὴν ἀγιότητα τῆς μοναχικῆς ζωῆς καὶ κατόπιν τὸν ἔκανε καὶ αὐτὸν Μοναχό.

Ὅτε ἀπὸ τὸν θάνατο αὐτοῦ τοῦ Γέροντα πῆγε στὴν Βόνιτσα τῆς Ἀκαρνανίας καὶ συνέχισε ἐκεῖ τὸν μοναχικὸ βίο.

Ὅταν ἐκοιμήθη ὁ τότε Ἐπίσκοπος Ἀμάστριδος καὶ ἐχόρειψε ἡ θέση του, ἡ τοπικὴ Ἐκκλησία γιὰ νὰ ἀμείψει τὶς ἀρετὲς του, ἐκήρυξε αὐτὸν Ἐπίσκοπο τῆς Ἀμάστριδος. Ἀφοῦ ἐπὶ σειρὰ ἐτῶν ἐποίμανε μὲ πολὺ ζήλο τὸ ποίμνιό του, ἐκοιμήθη εἰρηνικά.

Ὁ Ἅγιος Γεώργιος, ὁ Ὁσιος, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μυτιλήνης «ὁ Σημειοφόρος» ὑπῆρξε Ἐπίσκοπος τοῦ νησιοῦ στοὺς χρόνους τῶν εἰκονομάχων.

Στὴν διάρκεια τῆς νεαρῆς του ἡλικίας, ἀσπάσθηκε τὸν μοναχικὸ βίο, καὶ διέπρεψε σ' αὐτόν.

Μετὰ ἔγινε Ἐπίσκοπος Μυτιλήνης καὶ ἀγωνίσθηκε ὑπὲρ τῶν ἱερῶν εἰκόνων.

Στὴν ἐπισκοπικὴ του δράση, διακρίθηκε γιὰ τὴν ἀρετὴ του, γιὰ τὴν ἐλεημοσύνη καὶ τὴν σταθερότητα τοῦ φρονήματος στὶς πατρικὲς παραδόσεις. Ἐπει ἔλεγε χωρὶς φόβο τοὺς ἐχθροὺς τῶν εἰκόνων. Λόγω τῶν πολλῶν θαυμάτων —σημείων— πού ἔκανε ὁ Ἅγιος, τὸν ὀνόμασαν «Σημειοφόρος», δηλαδὴ θαυματουργό. Ὑπέστη διωγμοὺς καὶ κακουχίες, ἔχασε τὴν υἰεὶά του καὶ μετὰ ἀπὸ ἕξι χρόνια πού πέρασε ἐξόριστος, ἀπέθανε σὲ ἡλικία μόνις 45 ἐτῶν, στὶς 7 Ἀπριλίου τοῦ 821.

Ὁ Ἅγιος Γεώργιος, Ἀρχιεπίσκοπος Μυτιλήνης, ὁ Ὁμολογητής, γεννήθηκε περὶ τὰ τέλη τοῦ 7ου αἰῶνα. Λίγα ξέρουμε γιὰ τὴν ζωὴ του. Ἐγινε Ἐπίσκοπος Μυτιλήνης ἀπὸ τὸ ἔτος 726 μέχρι τοῦ ἔτους 784.

Κράτησε τολμηρὴ στάση ἐναντίον τῆς αἵρέσεως τῶν εἰκονομάχων γι' αὐτὸ καὶ χαρακτηρίσθηκε ὡς Ὁμολογητής.

Ἀπέθανε πρὶν τὸ ἔτος 787, ἔτος τῆς ἐβδόμης

Οἰκουμενικῆς Συνόδου στὴν ὁποία συμμετεῖχε ὁ Ἐπίσκοπος Μυτιλήνης Δαμιανός, ὁ διάδοχός του.

Τὸ ἅγιο Λεῖψανό του, ἔγινε πηγὴ θαυμάτων καὶ ἱαμάτων.

Ὁ Ἅγιος Γεώργιος, ὁ Ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας τῆς Πισιδίας ἦταν καὶ αὐτὸς Ἐπίσκοπος στοὺς χρόνους τῶν εἰκονομάχων.

Προσκλήθηκε στὴν Κωνσταντινούπολη μαζί μὲ ἄλλους ἀρχιερεῖς γιὰ νὰ ἐπιβάλουν τὴν κατάργηση τῶν ἱερῶν εἰκόνων. Ἀλλὰ αὐτὸς ἀντιστάθηκε στὰ ἐντάλματα τῶν κρατούντων εἰκονομάχων καὶ ὑποστήριξε μὲ θάρρος τὴν προσκλήνυσή τους, καὶ ἐστήριξε τὸν λαὸ στὴν ὀρθόδοξη πίστη.

Γι' αὐτὸν τὸν λόγο ἐξορίσθηκε καὶ ἀπέθανε στὴν ἐξορία, ἀφοῦ ταλαιπωρήθηκε καὶ πέρασε κακουχίες.

Ὁ τρίτος κατὰ σειρὰν Ἅγιος Γεώργιος, Ἀρχιεπίσκοπος Μυτιλήνης πού ἐφορτᾷ τὴν Ἱη Φεβρουαρίου ἦταν ἀδελφὸς κατὰ σάρκα μὲ τὸν Ἅγιο Συμεὼν τὸν νέο Στυλῆτη καὶ μὲ τὸν Ἅγιο Δαβὶδ τὸν Μοναχό. Ἐξῆσαν στὴν Μυτιλήνη στὰ τέλη τοῦ ὀγδόου αἰῶνα καὶ στὸ πρῶτο ἡμῖς τοῦ ἑντατοῦ αἰῶνα.

Γονεῖς του ἦταν ὁ Ἀδριανὸς καὶ ἡ Κωνσταντὴ πού ἀπέκτησαν συνολικὰ 7 παιδιά. Ὁ πρωτότοκος γιὸς ἦταν ὁ Δαβίδ, ὁ ὁποῖος ἔγινε Μοναχὸς στὸ ὄρος Ἰδη πού εἶναι ἀπέναντι ἀπὸ τὴν Μυτιλήνη στὴν Μ. Ἀσία.

Ὁ Γεώργιος, γεννήθηκε τὸ ἔτος 763. Ὅταν μεγάλωσε, χειροτονήθηκε ἱερέας καὶ μαζί μὲ τὸν ἀδελφὸ του, Συμεὼν, πού ἐπὶ σειρὰ ἐτῶν αὐτὸς ζοῦσε μὲ φοβερὴ ἀσκησι καὶ νηστεία, ἐπάνω σὲ ἓνα στύλο, μὲ τὴν ἀδελφή τους Ἰλαρία, μοναχὴ καὶ αὐτή, καθὼς καὶ ἄλλους μοναχοὺς, ἔκτισαν μοναστήρι καὶ ζοῦσαν ἐκεῖ θεοφιλῶς. Τὸ ἔτος 795 πεθαίνει ὁ ἀδελφός τους Δαβὶδ σὲ ἡλικία 66 ἐτῶν. Ὅμως τὴν ἡσυχία τοῦ μοναστηριοῦ καὶ τῆς ἐκκλησίας γενικώτερα, τάραξε ἡ μαρτία τῶν εἰκονομάχων.

Ὁ αὐτοκράτωρ Λέων ὁ Ε' κήρυξε πάλι διωγμὸ κατὰ τῶν χριστιανῶν. Ἀφοῦ πέρασαν μεγάλες ταλαιπωρίες ἐπὶ πολλὰ χρόνια, ὁ Συμεὼν καὶ ὁ Γεώργιος, τελικὰ γλύτωσαν ἀπὸ τὰ ἄδικα βάσανά τους, ὅταν ἀνῆλθε στὸν θρόνον τοῦ Βυζαντίου ἡ αὐτοκράτειρα Θεοδώρα, πού ἀναστήλωσε, ὡς γνωστόν, τὶς εἰκόνες (842).

Τότε, σὲ ἡλικία 80 ἐτῶν ὁ Γεώργιος, ἔγινε Ἐπίσκοπος Μυτιλήνης, καὶ διέπρεψε στὸ ἔργο τοῦ καλοῦ ποιμένα μὲ ἐλεημοσύνες, διδασκαλίες, συμβουλὲς καὶ θαύματα. Ὅμως μετὰ ἀπὸ 2-3 ἔτη, ἐκοιμήθη εἰρηνικά.

(Συνεχίζεται)

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ *

(Έπαγγελματική κατάρτιση, κοινωνική ένσωμάτωση)

Του κ. ΓΙΑΝΝΗ Μ. ΣΠΕΤΣΙΩΤΗ
Δ/ντου του 4ου Ειδικού Σχολείου

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Η στάση της κοινωνίας απέναντι στα άτομα με ειδικές ανάγκες δεν ήταν πάντοτε η ίδια. Καθοριστικούς παράγοντας διαφοροποίησης της συμπεριφοράς και αλλαγής της στάσης της ήταν ο έρχομος του Χριστού στον κόσμο. Διακρίνουμε δύο θέσεις αντιμετώπισης, αντίθετες μεταξύ τους, που ανήκουν σε δύο διαφορετικές εποχές, την προ-Χριστιανική και τη μετα-Χριστιανική.

Κατά την προ-Χριστιανική εποχή, ολόκληρο τον τότε γνωστό κόσμο, ανεξάρτητα από το πνευματικό του επίπεδο, ή θέση των ατόμων με ειδικές ανάγκες ήταν φρικτή. Αυτά γνώριζαν τον θάνατο, την κακοποίηση, τον εξευτελισμό και στην καλύτερη περίπτωση, την κοινωνική αναλγησία και αδιαφορία. Και έρχεται ο Ίησους στον κόσμο. Η έλευση του Αυτρωτή και η θεϊκή Του διδασκαλία δεν ανατρέπει μόνο τις θρησκευτικές αντιλήψεις της εποχής. Δίνει και ισχυρότατο ράπισμα στο τότε κοινωνικό κατεστημένο. Οι εξελίξεις που ακολουθούν είναι ραγδαίες και η ζωή, ή άτομική, ή οικογενειακή και ή κοινωνική, διαμορφώνεται και οικοδομείται πάνω σε νέες αντιλήψεις και δεδομένα.

Ο Θεός με την ενανθρώπηση του έρχεται για τον πάσχοντα άνθρωπο. Αυτόν που δεν μπορεί να ανρθωθεί με τις δυνάμεις. Τον ανήμπορο και προβληματικό. Έρχεται πάνω στη γη «Ζητήσαι και σῶσαι τὸ ἀπολωλὸς» (Λουκ. ιθ' 10). Για να σώσει τον ἄρρωστο άνθρωπο από οτιδήποτε πάσχει, αφού «οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἱατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες» (Λουκ. ε' 31).

Τὸ κήρυγμά Του είναι κήρυγμα ἐλευθερίας, δικαιοσύνης, ἰσότητος.

Η διδασκαλία του είναι διδασκαλία ἀρετῆς, παρηγορίας και ἐλπίδας.

Ο Λόγος Του, ὁ Λόγος τοῦ Εὐαγγελίου είναι ἀγάπη ἀσυνόρευτη, ἄδολη και ἀκδιαιτέλης.

Από τη δική Του θεϊκή ἀγάπη δεν ἐξαιρεῖ κανένα από τὰ ἀνθρώπινα πλάσματά Του.

Ίδιαίτερα ὅμως, παραστέκεται και συντρέχει και ἐνισχύει τοὺς ἀνήμπορους και κατατρεγμένους. Αυτούς, που ἔχουν ἀξεπέραστα προβλήματα και ἀνάγκες.

Ἀρρωστήματα σωματικά και ψυχικά. Γι' αὐτό, με ἀφοπλιστική εὐκρίνεια λέγει: «Τυφλοὶ ἀναδλέπουσι και χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται και κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται και πτωχοὶ εὐαγγελίζονται» (Ματθ. ια' 5). Και τὰ λόγια Του αὐτὰ τὰ κάνει ἔργο και πράξη ἀμέσως.

Γιατί, τί ἄλλο μπορεί νὰ εἶναι τὰ θαύματα που ἔκανε και που κατέχουν στὰ Εὐαγγέλια σπουδαία θέση; Αὐτὰ εἶναι ἡ ὁρατὴ μαρτυρία — και τὰ ἀποδεικτικά στοιχεία με τὰ ὁποῖα διασαλπίζεται στὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης ἡ θεϊκὴ παντοδυναμία. Παράλληλα ὅμως φανερώνεται με αὐτὰ ἡ μέριμνα και ἡ ἐγνοία Του γιὰ τοὺς ἀνθρώπους και ἰδιαίτερα γι' αὐτοὺς που ἔχουν ειδικές ἀνάγκες. Με τὰ θαύματα βρίσκει τὴν «ἴαση» ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς ἀνθρώπων, που ἀποθεραπευμένοι πλέον ἐντάσσονται στὴν κοινωνικὴ ζωή. «Καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς, τυφλοὺς, κωφοὺς, κυλλοὺς και ἑτέρους πολλοὺς και ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ και ἐθεράπευσεν αὐτοὺς, ὥστε τοὺς ὄχλους θαυμάσαι βλέποντας κωφοὺς ἀκούοντας, ἀλάλους λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς, χωλοὺς περιπατοῦντας και τυφλοὺς βλέποντας» (Ματθ. ιε' 30-31).

Ἄν ἐπεκτείνουμε τὸ λόγο και ἀναλύουμε τὰ εἶδη τῶν θαυμάτων, τοὺς σκοποὺς και τὴ βαθύτερή τους ἐγνοία, ὁ λόγος και μακρὺς θὰ ἦταν και ἡ ἐργασία μας θὰ ξέφευγε ἀπὸ τὸ σκοπὸ της. Πρέπει ὅμως νὰ τονίσουμε πῶς τὰ άτομα αὐτά, τὰ ἀνάπηρα και καθυστερημένα δεν δέχθηκαν μόνο τὸ θεϊκὸ ἔλεος και τὴ μεγάλη Του εὐεργεσία και ἀποκαταστάθηκαν. Ἐγιναν και ἐκλεκτοὶ στὸ μεγάλο δαίμονο που ἐτοίμασε ὁ Θεός, ἀπὸ ὁλόκληρο τὸ κοινωνικὸ σύνολο. «Ἐξέλθετε ταχέως εἰς τὰς πλατείας και ρύμας τῆς πόλεως και πτωχοὺς και ἀναπήρους και χωλοὺς και τυφλοὺς εἰσαγάγετε ὧδε» (Λουκ. ιβ' 21) θὰ διακηρύξει. Και ἄλλοῦ πάλι, θὰ συμβουλεύει: «Ὅταν ποιῆς ἄριστον ἢ δαίμονον μὴ φῶναι τοὺς φίλους σου μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας πλουσίους μήποτε και αὐτοὶ σε ἀντικαλέσωσι, και γένηταί σοι ἀνταπόδομα. Ἄλλ' ὅταν ποιῆς δοχὴν, κάλει πτωχοὺς, ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλοὺς και μακάριος ἔσῃ» (Λουκ. ιδ' 13).

Τὸ ἔργο τοῦ Ἰησοῦ συνέχισαν, ὅπως εἶναι γνωστό, οἱ μαθητὲς Του με κορυφαῖο τὸν Ἀπόστολο τῶν Ἑ-

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 188 τοῦ ὑπ' ἀρ. 10 τεύχους.

θνών Παῦλο. Ὅπως ὁ διδάσκαλός τους ἔτσι καὶ αὐτοί, ἔδειχναν ἰδιαίτερη συμπόνια καὶ εὐσπλαχνία στὸν πόνο καὶ τὴν ἀσθένεια τῶν συνανθρώπων τους.

Μὲ τὴ θερμὴ προσευχὴ τους, στὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ καὶ στὸ Ἅγιο Ὄνομά Του θαυματουργοῦσαν καὶ θεραπεύαν κάθε ἀσθένεια. «Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων τῆς Ἱερουσαλὴμ φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων οἵτινες ἐ-θεραπεύοντο ἅπαντες» (Πράξ. ε' 16).

Ἀλλὰ καὶ οἱ ἅγιοι, τὸ νέφος αὐτὸ τῶν μαρτύρων τῆς πίστεως μας θαυματουργήσε καὶ θαυματουργεῖ μέχρι τις ἡμέρες μας. Ἔτσι, ὁ πόνος ἀπαλύνεται καὶ οἱ νόσοι θεραπεύονται. Φανερώνεται ἡ ζωντανὴ παρουσία τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμον καὶ ἀποδεικνύεται ὁ θεῖος χαρακτήρας τῆς Ἐκκλησίας. «Γίνεται τὸ θαῦμα ὁ ὁδοδείκτης τῆς πορείας τοῦ πιστοῦ πρὸς τὸ Χριστὸ καὶ τὸ ἔργο Του». Καὶ ὁ λαὸς μας, εὐαίσθητος καὶ εἰλικρινής, θὰ πεῖ: «Κουτοί, στραβοὶ στὸν Ἄη - Παντελεήμονα». Εἶναι μία παροιμία, ὑπάρχουν καὶ ἄλλες παροιμίες, ποὺ φανερώνει τὴν πίστη καὶ τὴν ἐλπίδα γιὰ βοήθεια καὶ ἀποθεραπεία τῶν ἀνθρώπων μὲ κάποιο μειονέκτημα ἀπὸ τοὺς ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ εἶναι ἐνδεικτικὴ τῆς συμβολῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ στὴν «ἴαση τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων» τῶν ἀτόμων μὲ εἰδικὲς ἀνάγκες καὶ προβλήματα. Προπάντων ὅμως ἡ Παναγία μας. Ἡ μητέρα τοῦ Θεοῦ. Ἡ μεσίτρια καὶ ἡ σκέπη τῶν ἀνθρώπων. Ἡ δική μας καταφυγή. Πόσα θαύματα δὲν ἐπιτελεῖ καὶ πόσους «νοσοῦντας» δὲν θεραπεύει! Γι' αὐτὸ ἄπειροι εἶναι οἱ ὑμνητὲς καὶ οἱ ποιητὲς τῆς, ποὺ ἐγκωμιάζουν τὰ χαρίσματά της ἀπὸ τὰ πανάρχαια χρόνια μέχρι τὰ τωρινὰ καὶ ζητοῦν τὴν προστασία της καὶ τὴ βοήθειά της.

Ἀναγνωρίζουν στὴν Ἠλιόκαλλη μορφή της «τοῦ ἐλέους τὴν πηγὴν» τὴν «ἀκαταίσχυντη προστασία». Ἐκείνη, ποὺ εἶναι ἡ «μεταβολὴ τῶν θλιβομένων» καὶ ἡ «ἀπαλλαγὴ τῶν ἀσθενούντων».

* * *

Τὸ ἐνδιαφέρον ὅμως τοῦ Χριστιανισμοῦ γιὰ τὰ ἄτομα μὲ εἰδικὲς ἀνάγκες, δὲν πρέπει νὰ τὸ ἀναζητήσουμε μόνο στὰ θαύματα.

Ἀπὸ τοὺς πρώτους κιόλας ἀποστολικούς χρόνους στὴν κοινωνία τῶν πρώτων Χριστιανῶν, ἀρχίζουν νὰ ἀναπτύσσονται οἱ ἀρετὲς τῆς ἐλεημοσύνης, τῆς ἀλληλεγγύης, τῆς φιλανθρωπίας. Καλὸς Χριστιανὸς εἶναι αὐτὸς ποὺ δάξει τὸν ἑαυτὸ του στὴν ὑπηρεσία τῆς κοινωνίας, ποὺ «δαπανᾶται» γι' αὐτή. Στὰ φιλανθρωπικὰ της ἱδρύματα ποὺ ἀρχίζουν νὰ ἐμφανίζονται, τὰ καθυστερημένα ἄτομα βρίσκουν προστασία, στέγη καὶ τὴν ἀναγκαίαν γιὰ νὰ ζήσουν περιποίησιν.

Ὅταν πέρασε ἡ λαίλαπα τῶν διωγμῶν καὶ στερεώθηκε ἡ νέα θρησκεία, ἡ Ἐκκλησία ἀνέλαβε καὶ πάλι φανερὰ τὸ κοινωνικὸ της ἔργο. Μὲ ἐπικεφαλῆς ἐκλεκτοὺς ποιμενάρχες καὶ ἄλλους ἀφανεῖς ἐργάτες, σήκωσε τὸ ἀνάστημά της καὶ ὕψωσε τὴ φωνή της. Ἀγκάλιασε τοὺς σακάτηδες, τοὺς ἀνήμπορους, τοὺς φτωχοὺς καὶ τόνισε τὴν ἀξία τῆς ἐλεημοσύνης, ποὺ ἱκανοποιεῖ βασικὲς ἀνάγκες τοῦ σώματος. Κατέκρινε τὴν προκατάληψη καὶ τὴν «κακοσημαδιὰ» ποὺ εἶναι ἡ συνάντησιν μὲ τὸν «ἐτερόφθαλμο ἢ τὸ χωλεύοντα», καὶ δράδευσε τὴν ἀγάπη, ποὺ εἶναι τροφή τῆς ψυχῆς.

Ἰδιαίτερα ὅμως, στὸ σημεῖομά μας αὐτὸ, δὲν μπορούμε νὰ παραγνωρίσουμε καὶ νὰ μὴν ἀναφέρουμε τὴν ἀνύστακτη μέριμνα ποὺ εἶχαν γιὰ τὰ ἀδύνατα μέλη τῆς Χριστιανικῆς κοινότητος οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες: Ὁ Μέγας Βασίλειος εἶναι ὁ πρῶτος ποὺ συστηματικὰ φρόντισε γιὰ τὴν ὀργάνωση τῆς Χριστιανικῆς φιλανθρωπίας. Μὲ δικὰ του χρήματα ἔδωσε γύρω στὸ 370 καὶ συντήρησε μεγάλο συγκρότημα φιλανθρωπικῶν ἱδρυμάτων, ποὺ περιλάμβανε νοσοκομεῖο, γηροκομεῖο, ὀρφανοτροφεῖο, λεπροκομεῖο, τὴ γνωστὴ καὶ περίφημη «Βασιλειάδα», «τὴν κοινὴν πόλιν, τὸ τῆς εὐσεβείας ταμεῖον, τὸ κοινὸν τῶν ἐχόντων θησαυρίσμα», ὅπως λέγει Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, «ἐν ᾧ νόσος φιλοσοφεῖται καὶ συμφορὰ μακαρίζεται καὶ τὸ συμπαθὲς δοκιμάζεται» (Γρηγ. Ναζ. Ἐπιτάφιος εἰς Μ. Βασ., ἐπ. παρ. 68 Ε.Π.Μ. 36, 577). Ὁ δὲ Χρυσόστομος, ἀφοῦ κατάργησε «τὴν δαφιλείαν» καὶ περιόρισε στὸ ἐλάχιστο τὴν δαπάνη τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κων) λειώ, ὅχι μόνο «κελεύει μετεχθῆναι τὴν πολυτέλειαν εἰς τὸ νοσοκομεῖον», ἀλλὰ καὶ «περισευούσης τῆς χρείας κτίζει πλεονονοσοκομεῖα» πρὸς χάριν τῶν ξένων ἀσθενῶν (Παλλιδίου Βίος Ι. Χρ. Ε.Π.Μ. 47, 20). Καὶ ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος «πάσαν τὴν οὐσίαν καθέτερωσε τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ τῇ κατὰ Ναζιανζηνόν, εἰς τὴν τῶν πτωχῶν διακονίαν» (Ε.Π.Μ. 37, 589).

Ἡ φιλανθρωπικὴ δράσις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ ἐνδιαφέρον της γιὰ τὰ ἄτομα μὲ εἰδικὲς ἀνάγκες συνεχίστηκε καὶ κατὰ τὰ ὑπόλοιπα χίλια χρόνια τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας.

Κατὰ τὴ μακραίωνη αὐτὴ περίοδο ποὺ ἡ Ἐκκλησία ἐξαναγκάστηκε πολλὰς φορὲς νὰ διακόψει τὴν κοινωνικὴ της φροντίδα γιὰ νὰ σταθεῖ δίπλα στὴν ἀπειλούμενη αὐτοκρατορία καὶ νὰ τὴν βοηθήσει ὕλικά καὶ ἠθικά, ἓνα ἄλλο τμήμα τῆς Ἐκκλησίας τότε, τὰ μοναστήρια, ἀνέλαβαν ἐκτεταμένο φιλανθρωπικὸ ἔργο καὶ παρὰ τίς ὑπερβολὰς ἢ κακοδιαχειρίσεις ποὺ σημειώθηκαν, ἔδωθον ῥῆξαν στέγη, τροφή καὶ ἐνδυμασία πτωχοὶ καὶ ἄρρωστοι. Ὅταν δὲ ἡ Αὐτοκρατορία καταλύθηκε, μέσα στίς ἀντίξοες ἐκείνες συνθήκες τῆς σκλη-

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ *

ΤΟΥ κ. ΝΙΚ. Κ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ

Θεολόγου

δ. Λαϊκή θρησκευτικότητα.

Είναι μία όψη του ευαγγελισμού που δεν μπορεί να παραθεωρηθεί από την σύγχρονη Εκκλησία. Μέσα στον λαό της Εκκλησίας και ιδιαίτερα στην δική μας χώρα όπου η ορθόδοξη πίστη και ευσέβεια ήταν αυτή που κράτησε ενωμένο το έθνος μας, συναντά κανείς διαφορετικές εκφράσεις αναζήτησης του Θεού και της πίστης. Η λαϊκή θρησκευτικότητα έχει ασφαλώς τα όριά της. Συχνά είναι έκτεθειμένη στη διείσδυση παραμορφώσεων της θρησκείας και φυσικά των διαφορών δεισιδαιμονιών.

Αρκετές φορές επίσης μένει στο επίπεδο κάποιας πολιτιστικής εκδήλωσης χωρίς να προϋποθέτει πραγματική αποδοχή της πίστης. Όταν η θρησκευτικότητα αυτή κατευθύνεται σωστά και προπάντων με μια καλή

(*) Συνέχεια εκ της σελ. 175 του υπ' αρ. 9 τεύχους.

διὰς ή Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ανέλαβε ακόμη πὺς δύσκολο ἔργο καὶ μὲ τὰ λιγοστὰ μέσα πὺς διέθετε, ἔκλεισε τίς ψυχικὲς καὶ σωματικὲς πληγὰς τῶν ἄρρωστων μελῶν της.

Πάντοτε ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία της Ἑλλάδος ἔβλεπε μὲ ιδιαίτερη συμπάθεια τὰ ἄτομα μὲ εἰδικὲς ἀνάγκες καὶ πάντοτε στεκόταν δίπλα τους. Μὲ διάφορα μέσα καὶ μέτρα πὺς ἔπαιρνε προσπαθοῦσε καὶ τὸν πόνο τους νὰ ἀπαλύνει καὶ νὰ συμβάλλει στὴ θελήσει τους.

Σήμερα ἡ Ἐκκλησία ἔχει νὰ ἐπιδείξει ἓνα ἐκτεταμένο σύστημα «Φιλανθρωπικῆς Διακονίας» ὅπως τὸ ὀνομάζει, πὺς λειτουργεῖ στὴν Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν, ἀλλὰ καὶ στίς κατὰ τόπους Μητροπόλεις.

Ἑπάρχουν Φιλόπτωχα Ταμεῖα, οἰκοτροφεῖα καὶ ὀρφανοτροφεῖα, γηροκομεῖα καὶ συστάτια. Ἑπάρχει ιδιαίτερη μέριμνα γιὰ τοὺς πολύτεκνους, τοὺς κατὰκοιτους, τοὺς φυλακισμένους, τοὺς ἄρρώστους. Στὸν τομέα της εἰδικῆς ἀγωγῆς ἀπὸ πληροφορίες πὺς ἀντλήσαμε ἀπὸ τὸ ἡμερολόγιο της Ἐκκλησίας της Ἑλλάδος, εἶδαμε ὅτι στὴν Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν ὑπάρχει ιδιαίτερο γραφεῖο ἐξυπηρέτησης εἰδικῶν παιδιῶν, πὺς ἀσχολεῖται μὲ τὴν εἰσαγωγή ἀπροσάρμοστων παιδιῶν ἡλικίας ἀνω τῶν 12 ἐτῶν στὸ Κέντρο Ἀποκατάστασης Δυσπροσαρμόστων Ἀτόμων (Κ.Α.Δ.Α.) «Η ΔΑΜΑΡΙΣ». Ἑπάρχει ἀκόμη Εἰδικὸ Γραφεῖο Συμπαραστάσης Ψυχασθενῶν πὺς ὀργανώνει ἐπισκέψεις σὲ ἀνάλογα

παιδαγωγικὴ τοῦ ευαγγελισμού εἶναι πλούσια σὲ διδάγματα καὶ ἀξίες. Ἡ λαϊκὴ θρησκευτικότητα εἶναι ὁ ζωντανὸς μάρτυρας γιὰ τὴν δόξα τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὸν Θεό. Περιέχει ἔντονη τὴν αἴσθησι τῶν ιδιοτήτων τοῦ Θεοῦ, ὅπως ἡ πατρότητα, ἡ πρόνοια καὶ ἡ ἀκατάπαυστη παρουσία Του στὴν ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ γεννᾷ τέτοια αἰσθήματα πὺς σπάνια συναντιοῦνται ἄλλοῦ ὅπως ἡ καρτερικότητα καὶ ὑπομονή, ἡ ἀποδέσμευση ἀπὸ τὰ ἐγκόσμια πάθη, ἡ ἀφοσίωση πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ τέλος ἡ αἴσθησι τοῦ Σταυροῦ στὴν καθημερινὴ ζωὴ.

Πάνω ἀπὸ ὅλα χρειάζεται εὐαισθησία ἀπέναντι σὲ αὐτὴ τὴν λαϊκὴ εὐλάβεια γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ συλλάβουμε τίς ἐσωτερικὲς διαστάσεις της καὶ τίς ἀναμφισβήτητες ἀξίες της καὶ νὰ εἴμαστε ἔτοιμοι νὰ τὴν βοηθήσουμε νὰ ξεπεράσει τυχὸν κινδύνους ἐκτροχιασμοῦ της. Ὅσο κατευθύνεται σωστὰ αὐτὴ ἡ θρησκευ-

νοσκομεῖα καὶ προσφέρει στοὺς ἀσθενεῖς ὕλικὴ καὶ ἡθικὴ βοήθεια, παρηγοριά, συμπαραστάση, ψυχαγωγία. Ἀλλὰ καὶ σὲ ὀρισμένες Μητροπόλεις λειτουργοῦν παρόμοιες ὑπηρεσίες. Στὴ Μητρόπολη Θεσσαλονίκης λειτουργεῖ Ἱατρεῖο στὸ Οἰκοτροφεῖο τοῦ Ἀγίου Ἀντωνίου, ὅπου ἀντιμετωπίζονται περιστατικὰ προβληματικῶν νέων Εἰδικῆς Ψυχολογίας. Στὴ Μητρόπολη Κερκύρας ὑπάρχει Κέντρο Ἑκπαιδύσεως Εἰδικῶν Παιδιῶν. Στὴ Μητρόπολη Μαντινείας συντηρεῖται Ἱδρυμα Προστασίας Τυφλῶν Γυναικῶν, ἐνῶ στὴ Μητρόπολη Μεσσηνίας, παρὰ τὰ μεγάλα προβλήματα πὺς δημιουργήσαν οἱ πρόσφατοι σεισμοί, ὑπάρχουν Ψυχιατρεῖο καὶ Ἀσυλὸ Ἀνιάτων. Παρόμοια ἀσυλὰ ἀνιάτων βρίσκονται στίς Μητροπόλεις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης, καθὼς καὶ στὴν Γυθείου καὶ Οἰτύλου.

Καὶ ἐνῶ ὁ χώρος της «Φιλανθρωπικῆς Διακονίας» εἶναι ὀργανωμένος κατὰ τὸν καλύτερο τρόπο καὶ μὲ τίς προσπάθειες ὅλων τῶν φορέων καὶ τῶν ἀτόμων πὺς ἐργάζονται σ' αὐτό, λειτουργεῖ ὑποδειγματικὰ, στὸν τομέα της προστασίας καὶ της φροντίδας τῶν ἀτόμων μὲ εἰδικὲς ἀνάγκες, θὰ πρέπει νὰ γίνει ἡ ὑπέρβασις. Ἀπὸ τὸν οἶκο καὶ τὴ φιλανθρωπία στὴν ἐπαγγελματικὴ κατάρτιση καὶ ἀποκατάστασις. Αὐτὴ θὰ ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν κοινωνικὴ τους ἔνταξι καὶ ἐνσωμάτωσις, ἐκεῖ δὲ σταθεύει ἡ πρότασίς μας, πὺς στὴ συνέχεια θὰ ἀναπτύξουμε.

(Συνεχίζεται)

Η Ε' ΚΑΤΗΧΗΣΗ ΠΡΟΣ ΦΩΤΙΖΟΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Τοῦ κ. ΝΙΚ. Κ. ΔΡΑΤΣΕΛΛΑ, Θεολόγου

Α'. Στὸ παρὸν ἄρθρο, θὰ ἀσχοληθοῦμε μὲ τὴν ἀνάλυση τῆς Ε' πρὸς Φωτιζομένους Κατηχήσεως τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἱεροσολύμων, ὁ ὁποῖος ἤγμισε περὶ τὰ μέσα τοῦ 4ου μ.Χ. αἰ. καὶ ἔγινε ἐπίσκοπος περὶ τὸ 348 ἢ 350 μ.Χ.¹. Ἡ Κατήχησις ἔχει τὸν τίτλο «Κατήχησις Ε' Φωτιζομένων, ἐν Ἱεροσολύμοις σχεδιασθεῖσα, περὶ Πίστεως. Καὶ ἀνάγνωσις ἐκ τῆς πρὸς

1. «Βιβλιοθήκη Ἑλλήνων Πατέρων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων» (=ΒΕΠΕΣ), ἔκδοσις «Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», τόμος 39, Ἀθήναι, σελ. 23, στ. 5.

Ἑβραίους· Ἔστι δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθηκαν οἱ πρεσβύτεροι καὶ τὰ ἐξῆς»².

Ὅπως διαφαίνεται ἀπὸ τὸν τίτλο τῆς Κατηχήσεως, ἡ ὁποία σημειώθηκε παραπάνω, περιεχόμενό της ἀποτελεῖ ἡ συνειδητοποίηση τῆς ἀξίας τῆς πρὸς τὸν Θεὸ πίστεως τῶν χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπρόκειτο νὰ λάβουν τὸ Βάπτισμα, καθὼς καὶ ἡ προτροπὴ νὰ τηροῦν πάντοτε τὴν Εὐαγγελικὴ ἠθική, ἡ ὁποία ἀπορ-

2. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 80, στ. 1-5, R-R 134.

τικότητα γίνεται γιὰ τοὺς χριστιανοὺς ἀληθινὴ συνάντηση μὲ τὸν Θεό.

Ἐ π ί λ ο γ ο ς.

Ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι σύνολο ἀφηρημένων ἀληθειῶν, εἶναι μετάδοση τοῦ ζωντανοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ. Ἡ ιδιότητα τοῦ Χριστοῦ ὡς διδασκάλου μέσα ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιο καὶ ἡ φύσις τῆς διδασκαλίας Του ὑπερβαίνουν ἀπὸ κάθε ἄποψη τοὺς «διδασκάλους» κάθε ἄλλης θρησκείας χάρις στὸν μοναδικὸ σύνδεσμο πού ὑπάρχει ἀνάμεσα σὲ αὐτὸ πού διδάσκει, αὐτὸ πού κάνει καὶ αὐτὸ πού εἶναι.

Ὁ Χριστὸς ἐπραξε καὶ ἐδίδαξε καὶ αὐτὰ εἶναι τὰ δύο βασικὰ σημεῖα τῆς ἀποστολῆς του στὸν κόσμο. Αὐτὴ ἡ εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ διδασκόντος ἐντυπώθηκε στὸ πνεῦμα τῶν Ἀποστόλων καὶ ἡ ἐντολὴ «μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη» προσανατόλισε ὁλόκληρη τὴν ζωὴ τους. Διαλέχθηκαν ἀπὸ τὸν Κύριο καὶ ἔλαβαν τὴν ἐντολὴ Του νὰ μεταφέρουν σὲ ὅλα τὰ ἔθνη τὸ χαρμόσυνο μῆνυμά Του. Ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τους μαρτυρεῖ ὅτι στάθηκαν πιστοὶ στὴν κλήση τους καὶ στὴν ἀποστολὴ πού ἔλαβαν.

Αὐτὴ ἡ ἀποστολὴ μεταδίδεται ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους καὶ στοὺς διακόνους καὶ στοὺς διαδόχους τοὺς Ἐπισκόπους γιὰ νὰ ἀκουστεῖ τὸ εὐαγγελικὸ μῆνυμα σὲ ὁλόκληρο τὸν κόσμο. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἀπλοὶ χριστιανοὶ σκορπισμένοι ἀπὸ τοὺς διωγμοὺς πηγαίνουν ἀπὸ τόπο σὲ τόπο κηρύττοντας τὸ εὐαγγέλιο. Ἡ Ἐκκλησία μας γίνεται μέρα μὲ τὴν μέρα μαθήτρια τοῦ Κυρίου ἀλλὰ καὶ διδάσκαλος τῆς σωτηρίας. Γίνεται ἔτσι ὁ

εὐαγγελισμὸς γιὰ τὴν Ἐκκλησίᾳ ἱερὸ καθῆκον καὶ δικαίωμα. Καθῆκον πού ἀπορρέει ἀπὸ τὴν ἐντολὴ τοῦ Κυρίου καὶ δικαίωμα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ ὅτι πρέπει νὰ διδάσκει καὶ νὰ μορφώνει τοὺς πιστοὺς της γιὰ νὰ φθάσουν σὲ μιὰ πραγματικὰ χριστιανικὴ ζωή.

Σύμφωνα μὲ τὴν διακήρυξη τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου κάθε ἄτομο ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀναζητᾷ τὴν θρησκευτικὴ ἀλήθεια καὶ νὰ τὴν ἀκολουθεῖ ἐλεύθερα. Αὐτὸ βέβαια προϋποθέτει ὅτι μπορεῖ καὶ νὰ πληροφορηθεῖ τὶς ἀλήθειες τῆς πίστεώς μας καὶ ἀνεμπόδιστα νὰ τὶς ἀποδεχτεῖ καὶ νὰ τὶς ἀκολουθήσει. Ἀλλωστε ἡ Ἐκκλησία μας μὲ τοὺς τόσους διωγμοὺς πού πέρασε καὶ μὲ τὸ πλῆθος τῶν μαρτύρων της εἶναι ἡ πρώτη πού μίλησε γιὰ τὴν θρησκευτικὴ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου.

Εἶναι λοιπὸν ἐγκλημα κατὰ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἄλλου νὰ κηρύττουμε μὲ χαρὰ τὸ χαρμόσυνο ἄγγελμα πού λάβαμε ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ; Καὶ γιατί μόνο τὸ ψέμα, ἡ βλασφημία καὶ τόσα ἄλλα ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ προβάλλονται δίχως νὰ κατηγοροῦνται; Ἀποτελεῖ δικαίωμα τῶν ἀνθρώπων νὰ λάβουν τὸ χαρμόσυνο ἄγγελμα τῆς σωτηρίας ἀπὸ τὴν Ἁγία τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίᾳ, ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτες τοῦ Εὐαγγελίου τῶν ὁποίων ἡ ζωὴ ἀκτινοβολεῖ ἀπὸ ζῆλο, πού πρῶτοι ἔχουν λάβει μέσα τους τὴν χαρὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ δέχονται νὰ διακινδυνεύουν τὴν ζωὴ τους γιὰ νὰ κηρυχθεῖ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ριζώσει ἡ ἀγάπη στὴν καρδιὰ τοῦ κόσμου.

(Τέλος)

ρέει από την Πίστη. Ἡ περικοπή, ἡ ὁποία πρόκειται νὰ μᾶς ἀπασχολήσει ἐδῶ, εἶναι μία ἀπὸ τὶς «18 Κατηχήσεις πρὸς φωτιζομένους, ὡς ἐλέγοντο οἱ κατηχούμενοι μικρὸν χρόνον πρὸ τοῦ Βαπτίσματος»³, οἱ ὁποῖες ἦταν «ἀντιπροσωπευτικὲς τῶν μαθημάτων ποὺ γίνονταν περὶ τὰ μέσα τοῦ Δ' αἰ. στοὺς ὑποψηφίους γιὰ τὸ Βάπτισμα»⁴. Στὴν συνέχεια, προχωροῦμε σὲ ἔρευνα αὐτῆς τῆς Κατηχήσεως.

Κατ' ἀρχάς, ὁ ἅγιος Πατὴρ θὰ ἀναφέρει τὴν πιστότητα τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ τὸ ὅτι Αὐτὸς πραγματοποιεῖ τὶς ὑποσχέσεις Του, ὡς ἡθικὸ ἰδίωμα Του («ὥσπερ γὰρ καλεῖται ὁ Θεὸς ἀγαθός, καὶ δίκαιος, καὶ παντοκράτωρ, καὶ δημιουργὸς τῶν ὄλων, οὕτω καὶ πιστός»)⁵. Ἡ συνέχεια στὴν ἴδια παράγραφο θὰ εἶναι ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ὡς κοινωνὸς Θεοῦ, λαμβάνει τὴν ὑψιστὴ ἀξία του, λόγω τῆς πιστότητος τοῦ Θεοῦ στὴν ἀνταμοιβή τῆς πίστεως πρὸς Αὐτὸν («Λόγισαι τοίνυν εἰς ὅποιον ἀξίωμα ἀναβαίνεις, Θεοῦ μέλλων προσηγορίας γίνεσθαι κοινωνός»)⁶.

Στὴν δευτέρη παράγραφο αὐτῆς τῆς Κατηχήσεως, θὰ τονίσει τὴν σπουδαιότητα τῆς πίστεως καὶ τὴν ὑπεροχή της ἔναντι κάθε ὕλικου πλούτου («Μέγα τι πρᾶγμα ἐστὶ πιστὸς ἀνὴρ, παντὸς πλουσίου τυγχάνων πλουσιώτερος»)⁷. Ὁ ἅγιος Κύριλλος θὰ σπεύσει νὰ ἐπιρρώσει τὴν ἀνωτέρω θέση του, δικαιολογώντας τὴν ἀποψή του διὰ τοῦ ὅτι ὁ ὕλικὸς πλουτισμὸς συνεπάγεται πνευματικὴ πενία («οἱ μὲν γὰρ κατὰ τὸ φαινόμενον πλουτοῦντες, καὶ πολλὰ κεκτημένοι πένητές εἰσι τὴν ψυχὴν»)⁸, διότι ἡ ἀπληστία δημιουργεῖ πνευματικὸ ἄγχος («ὅσῳ γὰρ πολλὰ συνάγουσι, τοσοῦτῳ τῇ τῶν λειπόντων ἐπιθυμία τήκονται»)⁹. Ἀντίθετα, ἡ χριστιανικὴ πίστις κατὰ τὸν ἅγιο Κύριλλο, συνεπάγεται πλοῦτο μέσα στὴν πενία, διότι γεννᾷ τὴν αὐτάρκεια («ὁ δὲ πιστὸς ἀνὴρ, τὸ παραδοξότατον, ἐν πενίᾳ πλουτεῖ. εἰδὼς γὰρ ὅτι δεῖ μόνον ἔχειν σκεπάσματα καὶ τροφάς, καὶ τούτοις ἀρκούμενος, πεπάτηκε τὸν πλοῦτον»)¹⁰ στὴν οἰκονομικὴ ζωή.

Στὴν ἐπομένη παράγραφο, ἀναζητεῖ τὸ θεωρητικὸ περιεχόμενο διαφόρων μορφῶν πίστεως σὲ κάποιο γεγονός ἢ ἀντικείμενο, θρησκευτικῆς καὶ μὴ. Ἡ πί-

στη, ἀναφέρει, ἀποτελεῖ οὐσιώδεις συστατικὸ στοιχεῖο τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, χωρὶς τὴν ὁποία (πίστις) τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθεῖ μὲ ἐπιτυχία. Θὰ ἀναφέρει λ.χ., ὅτι ἡ πίστις, ὡς ἐμπιστοσύνη, ἀποτελεῖ ἰδιάζον γνῶρισμα τοῦ γάμου («πίστει γαμικοὶ νόμοι τοὺς ἀπεξενωμένους συνάπτουσιν εἰς ταῦτόν»)¹¹, τῆς γεωργίας («πίστει καὶ γεωργία συνίσταται»)¹², καθὼς καὶ τῆς διαφυλάξεως τῶν ναυτιλλομένων («πίστει θαλαττεύοντες ἄνθρωποι,... τῆς γῆς ἀντικαταλλάττονται»)¹³. Καὶ θὰ καταλήξει στὴν παρούσα παράγραφο λέγοντας ὅτι ἡ πίστις εἶναι γνῶρισμα καὶ προϋπόθεση ἀποδοχῆς ὄχι μόνον τῆς χριστιανικῆς κοσμοθεωρίας, ἀλλὰ καὶ κάθε θύραθεν φιλοσοφίας («κἂν γὰρ μὴ δέχωνται [οἱ ἔξωθεν] τὰς γραφάς, οἰκεῖα δέ τινα προσφέρουσι διδάγματα, πίστει κακεῖνα παραδέχονται»)¹⁴.

(Συνεχίζεται)

11. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 80, στ. 30-31, R-R 136.

12. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 80, στ. 33, R-R 136.

13. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 80, στ. 34-36, R-R 136.

14. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 81, στ. 2-4, R-R 136.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Μητροπολίτου Πατρῶν

ΝΙΚΟΛΗΜΟΥ ΒΑΛΛΗΝΔΡΑ

ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ
ΤΟΜΟΣ Α'

Ἀνάθιστος Ὑμνος· Ἡ Ὡδὴ τῆς Θεοτόκου·
Θεομητορικὸν Ἑορτολόγιον (Γενέσιον, Εἰσό-
δια, Εὐαγγελισμός, Κοίμησις, ἙἈπόδοσις),
Σύναξις, Ὑπαπαντή, Ζωοδ. Πηγὴ, Ἀγία
Σκέπη, Τιμία Ἑσθής, Ἀγία Ζώνη, Ἑορταὶ
θαυμάτων καὶ Εἰκόνων Τῆς).

Ἕνας ἀνεκτίμητος «πανδέκτης», πραγματικὸ
θησαυρὸς κηρυγμάτων ἐποικοδομητικοῦ περιεχο-
μένου, ποὺ ἀνταποκρίνεται στὶς λειτουργικὰ καὶ
ἐορτολογικὰ ἀπαιτήσεις τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλη-
σίας.

Σελίδες 516, δεχ. 800.

Γράψατε: Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἰασιῶν 1 —
115 21 Ἀθήνα (τηλ. 722.8008).

Βιβλιοπωλεῖο: Δραγασανίου 2, Πλατ. Κλαν-
θμῶνος, τηλ. 322.8637.

3. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 28.

4. Στ. Παπαδοπούλου, Πατρολογία Β', Ἀθήνα 1990, σελ. 486.

5. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 80, R-R 134, στ. 10-12.

6. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 80, στ. 12-13, R-R 134.

7. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 80, στ. 19-20, R-R 136.

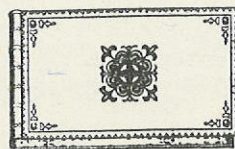
8. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 80, στ. 21-22, R-R 136.

9. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 80, στ. 23-24, R-R 136.

10. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 80, στ. 24-26, R-R 136.

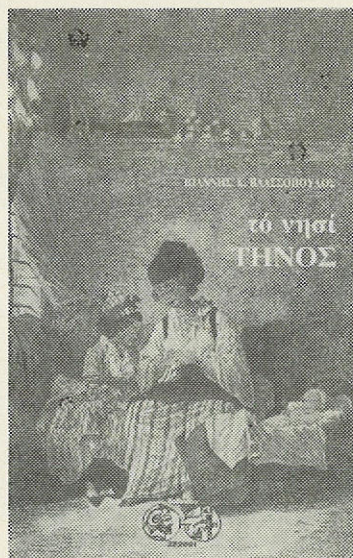

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Ἰωάννη Κ. Βλασσόπουλου
ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΗΝΟΣ

Τὸ Κυκλαδίτικο νησί τοῦ Αἰγαίου Τήνος δὲν εἶναι μόνο ἓνα νησί τοῦ Ἀρχιπελάγους ἀνάμεσα στὰ 3.500 νησιά ποὺ ὑπάρχουν σ' αὐτό. Ἀλλὰ εἶναι τὸ «Ἱερὸ Νησί» τῆς Χριστιανοσύνης, ὅπου ζεῖς, στὸ ὁποῖο συρρέουν πιστοὶ ἀπ' ὅλο τὸν κόσμο γιὰ νὰ προσκυνήσουν καὶ νὰ θεραπευθοῦν. Καὶ εἶναι θέβαια πρὸς τιμὴν τοῦ ἐκδότη Σ. Γ. Φιλιππότη, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις του, χρόνια τώρα, παρουσιάζει συνέχεια βιβλία ποὺ ἔχουν σχέση μὲ τὴ ζωὴ, τὴν ἱστορία καὶ προπάντων μὲ τοὺς γνωστοὺς καὶ ἀγνωστούς ἀνθρώπους τῆς Τήνου.

Τὸ καινούργιο βιβλίο εἶναι δημοσίευση ἀπὸ τὰ γαλλικά, ἐνὸς σπάνιου χειρόγραφου τοῦ Ἰω. Κ. Βλασσόπουλου, Ὑπολοχαγοῦ τῆς

Ρωσικῆς Αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς, τὸ ὁποῖο περιλαμβάνει «Στατιστικὲς σημειώσεις γιὰ τὸ νησί Τήνος». Καὶ δίνει ἀνάγλυφα καὶ μὲ λεπτομέρειες ὅλη τὴ ζωὴ τοῦ νησιοῦ στὰ 1860.

Πρόκειται δηλαδὴ γιὰ μιὰ ὁλοζώντανη εἰκόνα τοῦ ἱεροῦ νησιοῦ ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἕως τὶς μέρες τοῦ συγγραφέα ποὺ σ' ἀλήθεια γοητεύει καὶ συναρπάζει μὲ τὰ στοιχεῖα καὶ τὴν σαφήνεια ποὺ ἀπεικονίζει.

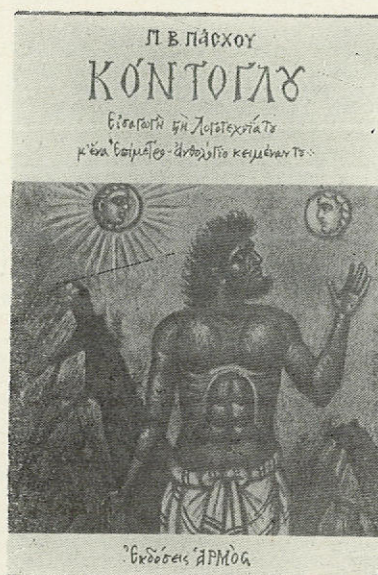
Εἶναι μιὰ μαρτυρία ποὺ διδάσκει, ἀλλὰ καὶ συγκινεῖ.

ΣΥΝΑΞΗ

Περνώντας στὸ 41ο τεῦχος ἡ «Σύναξη» ἔχει κιόλας συμπληρώσει δέκα χρόνια ἀδιάκοπης ἐκδοτικῆς προσπάθειας (ἐκδήλωση ὀργανωθεῖσα στὸ Διορθόδοξο Κέντρο Μ. Πεντέλης τὴν Κυριακὴ 10 Μαΐου 1992 στὶς 5.30' τὸ ἀπόγευμα). Τὸ καινούργιο τῆς τεῦχος ἔχει θέμα τὴν «Ἑλληνικὴ Κοινωνία» καὶ τὸ διαπραγματεύεται μέσα ἀπὸ κείμενα τῶν: Χρήστου Μαλεβίτη, Σπύρου Κουτρούλη, Ἡλίας Φιλιππίδη, Κώστα Γανωτῆ, Νίκου Μακρῆ, Θάνου Λίποθας, Ἀλέκου Καριώτογλου, Μάρκου Δραγούμη, Χρήστου Βακαλόπουλου, Στέλιου Ντάντη, Σταμάτη Πορτελάνου, Δημήτρη Γκαλημανᾶ, Ἀθανασίου Κοτταδάκη. Περιλαμβάνει εἰδικὸ ἀφιέρωμα μὲ ἀφορμὴ τὴν κοίμηση τοῦ Γέροντα Πορφύριου (γράφουν: Νίκος Ζίας, Α. Μ., Γ. Παπαζάχος) καθὼς καὶ ποιήματα τοῦ DENISE LEVERTON καὶ τῆς Καίτης Χιωτέλλη. Ἐκτενεῖς βι-

βλιοκρισίες (Στέλιου Παπαλεξανδρόπουλου - Κασιώς Κολύμβας).

Φς.

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Καθαρά και ξάστερα.

ΤΟ ΕΧΟΥΜΕ γράφει και' επανάληψιν. 'Η υπογεννητικότητα σιή χώρα, άμεσα μās άπειλεί. 'Ομως δέν είμαστε οί μόνοι. Στά πλαίσια της ΕΟΚ, κατά μέσον όρο, ό άριθμός τών γεννήσεων είναι μόνο 0,2% μεγαλύτερος από τούς θανάτους. Στην Ελλάδα είναι 0,6%. Οί Γερμανοί μειώνονται κατά 0,7% ετησίως. Οί 'Ιρλανδοί αυξάνονται με ρυθμό πού μεγαλώνει κατά 6% από χρόνο σε χρόνο, οί 'Ολλανδοί με 4,6% και οί Γάλλοι με 4,1%.

Τά συμπεράσματα τού καθενός...

'Ελλάς - Ρωσία: 'Ορθοδοξία!

ΜΕ ΜΕΓΑΛΗ επιτυχία στέφθηκε ή επίσημη επίσκεψη τού Ρώσου Παιριάρχη κ. 'Αλεξίου τού Β' στην 'Εκκλησία της 'Ελλάδος. 'Ο Προκαθήμενος της ρωσικής 'Εκκλησίας — πού παρέμεινε σιή χώρα μας τó τελευταίο δεκαήμερο τού 'Ιουνίου — είχε την ευκαιρία νά ξανακούσει από τόν σεπτό Προκαθήμενο της 'Εκκλησίας μας, Μακαριώτατο 'Αρχιεπίσκοπο 'Αθηνών και πάσης 'Ελλάδος κ. Σεραφείμ, την αυξημένη έθνική ευαισθησία για τὰ έθνικά μας θέματα με έστίαση σιό σφετερισμό — από πλευράς Σκοπίων — τού έθνους όνόματος της Μακεδονίας μας. 'Ο Ρώσος Παιριάρχης διαβεβαίωσε τόν Μακαριώτατο κ. Σεραφείμ δι έχει ήδη δραστηριοποιηθεί, ενημερώνοντας τόν Ρώσο ήγέτη Μπορίς Γιέλτσιν, μετά την λήψη της επιστολής τού 'Αρχιεπισκόπου αλλά και μετά τη συνάντησή τους, την Κυριακή της 'Ορθοδοξίας, στην Κωνσταντινούπολη. 'Υποσχέθηκε μάλιστα, ό Πατριάρχης 'Αλέξιος, ότι θά επανέλθει σιό φλέγον θέμα.

Τὰ παράπονα άπ' τó Δήμαρχο...

ΤΟ ΕΤΟΣ δέν έχει μόνο μήνες καλοκαιρινούς. 'Εχει και τούς χειμερινούς του κι είναι αυτοί πού δυσκολεύουν τούς κατοίκους της επαρχίας και ιδίως τών μικρών άκρτικών μας νησιών.

Τό άκρτικό νησί της Σαμοθράκης κινδυνεύει νά αποκοπεί από την υπόλοιπη χώρα, γιατί — σύμφωνα με δημοσιογραφικές πληροφορίες — σταματá ή επιδότηση τών δύο πλοίων πού συνδέουν τó νησί με την 'Αλεξανδρούπολη και την Καβάλα. Τά πλοία ά-

γοράστηκαν με χρήματα τών κατοίκων τού νησιού, άλλ' ή συντήρησή τους — ιδιαίτερα σέ περιόδους μειωμένης επιβατικής κινήσεως — δέν μπορεί νά γίνει από τούς ίδιους.

«Ζητάμε νά εξασφαλισθεί μόνιμη και τακτική, σέ ετήσια βάση, θαλάσσια συγκοινωνία για την άπρόσκοπη διακίνηση τόσο τών κατοίκων τού νησιού, όσο και τών ξένων επισκεπτών» λέει ό δήμαρχος 'Ιωάννης Πετρούδας. 'Εχει άδικο;

Ψάρια σιό γιαλό!

ΕΠΙΚΑΙΡΟ και τούτο τó θέμα. Και εξίσου παρήγορο. 'Οποια παραθαλάσσια περιοχή της 'Ελλάδος επισκεφθούμε, θ' ακούσουμε τούς ψαράδες νά διαμαρτύρονται για τη σοβαρή μείωση πού υπάρχει σιὰ άλιεύματά τους. «Πρὶν τριάντα χρόνια βγάζαμε τὰ δίχτυα μας γεμάτα ψάρια. Σήμερα τὰ μαζεύουμε άδεια».

Είναι όμως έτσι τὰ πράγματα; 'Οπως λιγότερα νά δραματικά τὰ άλιεύματα; 'Ας πάμε σιό έγκυρο περιοδικό «'Αλιευτικά Νέα». Προσφάτως δημοσιεύθηκε μιá εργασία πού άφορά στην άλιευτική παραγωγή στην 'Ελλάδα. Την υπογράφει ό κ. Στέφανος 'Ιωακειμίδης, προϊστάμενος τού τμήματος άλιείας της 'Αγροτικής Τραπεζής.

Τό 1955 ή παραγωγή ψαριών μόλις έφθανε τούς 80.000 τόνους. Τό 1975 είχε φθάσει τούς 110.000 τόνους και σήμερα ξεπερνά τούς 150.000 τόνους! Τό 1979 οί μηχανότρατες ψάρεψαν 20.000 τόνους ψάρια, ενώ τó 1990 32.000 τόνους. Τά γρή-γρή, για την ίδια περίοδο, από 31.000 τόνους έφθασαν τούς 44.000, τὰ δίχτυα ή παραγαδιάρικα από 24.000 τόνους τούς 40.000 και όλα τὰ υπόλοιπα, από τούς 7.000 ξεπέρασαν τούς 14.000 τόνους.

'Υπάρχει έπομένως, παντού σημαντική αύξηση, ή όποία από τó 1979 ως τó 1990 κυμαίνεται από 410)ο ως και 850)ο.

'Εν προκειμένω ή παροιμία «φάτε μάτια ψάρια...» δέν θά έχει καμία... εφαρμογή!

Τό θαύμα!

ΕΛΛΗΝΕΣ όλων τών... φυλών τραγουδούν την

«ξαστεριά» καὶ πεθαίνουν ἀπὸ συγκίνηση!

Παραλειπόμενα τοῦ παλμώδους συλλαλητηρίου τῶν ὁμογενῶν στὴν Οὐάσιγκτον. Πάνω ἀπὸ πενήντα χιλιάδες λαός! Ὅλοι μαζί τραγουδοῦν: «Πότε θὰ κάνει ξαστεριά». Τραγουδᾷ ἀκόμα κι ἡ νεολαία ποὺ δὲν καλομιλᾷ τὰ ἑλληνικά. Οἱ ὁργανωτὲς εἶχαν φροντίσει νὰ κυκλοφορήσουν χαρτιά μὲ τὸ τραγούδι γραμμένο μὲ λατινικοὺς χαρακτῆρες καὶ φθογγισμένο κατὰλληλα, ὥστε νὰ τὸ τραγουδᾶν κι ὅσοι δὲν τὸ καταλαβαίνουν. Μόνο ποὺ ἐκεῖνο τὸ ἀπόγευμα στὴν Οὐάσιγκτον ὅλοι τὸ καταλάβαιναν! Μιὰ Ἑλληνοαμερικανίδα μαθήτρια ἀπ' τὸ Ὅχάιο τραγουδοῦσε μὲ τὴν καρδιά της. Ὅταν τὴ ρώτησε ὁ δημοσιογράφος ἂν τὸ ξέρει τὸ τραγούδι, τοῦ ἀπάντησε: «Τὸ πρόβαρα δλόκληρη τὴ βδομάδα στὸ σχολεῖο, μαζί μὲ τὶς φίλες μου». Κι ἔδειξε, πράγματι, τὶς φίλες της — δύο κινεζοῦλες καὶ μιὰ μαύρη — ποὺ τραγουδοῦσαν δίπλα της! Ξαφνικά σειρήνες ἀσθενοφόρων σκέπασαν τὶς φωνὲς καὶ τὰ τραγούδια. Δύο ὁμογενεῖς ἔπαθαν καρδιακὴ προσβολή. Ὁ Γιάννης Ἀλεξόπουλος ἀπὸ τὴ Βοστώνη ξεψύχησε ἀμέσως, καὶ ὁ Νίκος Μολφέτας ἀπὸ τὴ Νέα Ὑόρκη ποὺ ἄφησε τὴν ὑστατη πνοή του ὕστερα ἀπὸ δυὸ μέρες. Ἡ καρδιά τους δὲν ἄντεξε τὴ συγκίνηση, εἶπαν οἱ γιατροί...

Στὴν Ἀμερικὴ ὑπάρχουν ἀκόμη Ἕλληνες ποὺ πεθαίνουν ἀπὸ συγκίνηση ὅταν ἀκοῦνε τὸ πλῆθος τῶν συμπατριωτῶν τους νὰ ξεσπᾷ: «Ἡ Μακεδονία εἶναι ἑλληνική»!

Κάποιοι μεσόκοπος πλησιάζει τὸ δημοσιογράφο καὶ λέει θριαμβευτικά:

—«Σήμερα ἔγινε τὸ θαῦμα»!

—«Ποιό θαῦμα», τὸν ρώτησε ὁ δημοσιογράφος.

—«Τὰ παιδιά μου... Ἐπὶ χρόνια τὰ ἔστελνα στὰ ἑλληνικά σχολεῖα νὰ μάθουν τὴ γλῶσσα καὶ νὰ γίνουν Ἕλληνες. Δὲν θαρῆσαι, χαμένος κόπος καὶ χρήματα. Τώρα, ἦλθαν σὲ μιὰ διαδήλωση κι ἔγιναν ξαφνικά φανατικοὶ Ἕλληνες! Θαῦμα ἀληθινό»!

* * *

Πουλιά στὰ χίλια χρώματα
Τῶν ἐνθουσιασμῶν
Ἐλαφρὰ καλοκαίρια
Στέγες κοντὰ σὶν οὐρανὸ μόλις
Ποὺ ἀγγίζουμε

Θ' ἀδειάσουμε τὴ σιάμνα
Θὰ γίνουμε γλαυκοὶ
Δωρητὲς τοῦ πελάγους.

(XIV Αἰθρία ἀπὸ τοὺς Προσανατολισμοὺς τοῦ Ἑλύτη).

Παλεμένο στ' ἄγρια τὸ πωρὶ τῶν δώδεκα μηνῶν γυροῦσε σιτοὺς καιροὺς κόντρα κι ἄκουγες τὰ εἶ τῶν δέντρων νὰ εὐστοχοῦν...

Περαστικὸς ἓνας μικρὸς Ἰούλιος μοίραζε
Τοὺς Νόμους: ὁ καθεὶς καὶ ἡ λυγαριά του διαλαλοῦσε
.....

Σήμαιναν οἱ καμπάνες τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς ἀνήμερα...

(Ἀπὸ τὰ Ἑτεροθαλῆ τοῦ Ὁδ. Ἑλύτη)

Οἱ εὐλογίες τοῦ Ἰουλίου.

ΤΟΥΤΗ τὴν ἐποχὴ, κάθε μέρα σχεδὸν κι ἓνα ζωοκλήσι πανηγυρίζει. Στὴν κατανυκτικὴ του αἰμόσφαιρα, γαληνεύει καὶ ἡ πιὸ φουρτουνιασμένη συνείδηση. Ὁ Πασκάλ διακηρύττει: «Ὅλα τὰ κέντρα διασκεδάσεως τοῦ Παρισιοῦ, δὲν ἀξίζουν ὅσο ἓνα ἐρημοκλήσι». Πρῶτὴ Ἰουλίου Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ τῶν Ἀναργύρων, 4 Ἰουλίου Ἀνδρέα Ἐπισκόπου Κρήτης —ποιητοῦ τοῦ Μεγάλου Κανόνος—, 5 Ἰουλίου Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἀθῶν, 6 Ἰουλίου Σισώη ὁσίου τοῦ Μεγάλου, 8 Ἰουλίου Προκοπίου Μεγαλομάρτυρος, Θεοφίλου ὁσίου τοῦ ἐκ Ζίχνης († 1548), Ἀναστασίου ἱερομάρτυρος τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων († 1743), 9 Ἰουλίου Μιχαὴλ Πακκανᾶ τοῦ Ἀθηναίου νεομάρτυρος († 1770), 11 Ἰουλίου Εὐφρημίας μεγαλομάρτυρος καὶ πανευφήμου († 451), 14 Ἰουλίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου († 1809), 15 Ἰουλίου Κηρύκου καὶ Ἰουλίτης († 305), 17 Ἰουλίου Μαρίνης μεγαλομάρτυρος, 18 Ἰουλίου Αἰμιλιανοῦ, 20 Ἰουλίου Ἡλίου τοῦ Προφήτου, 22 Ἰουλίου Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς, Μαρκέλλης Παρθενομάρτυρος, 23 Ἰουλίου Πελαγίας ὁσίας τῆς ἐν Τήνῳ († 1834), 24 Ἰουλίου Χριστίνης μεγαλομάρτυρος, 25 Ἰουλίου Κοίμησις Ἀγίας Ἀννης, 26 Ἰουλίου Παρασκευῆς ὁσιομάρτυρος, Ἐρμούλου ἱερομάρτυρος, 27 Ἰουλίου Παντελεήμονος μεγαλομάρτυρος τοῦ ἱαματικοῦ.

ΜΟΛΙΣ ΕΚΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

Καθηγητοῦ Ἡλία Β. Οἰκονόμου

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ἡ θεία Βούληση καὶ ἡ Κτίση

Ἡ δρθόδοξη ἀποψη γιὰ τὸ ἐπίκαιρο καὶ πολυσυζητημένο θέμα τῆς μόλυνσης καὶ προστασίας τοῦ περιβάλλοντος.

Ἐξόφυλλα καὶ τέσσερις εἰκόνες σὲ τετραχρωμία. Σελίδες 76.

Ἐκδόσεις Ἀποστολικῆς Διακονίας.